

**GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI
PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA**

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ
W 2016 ROKU**

SPIS TREŚCI:

1.	WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	4
2.	CHARAKTERYSTYKA SPÓŁKI I GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	5
2.1.	Podstawowe informacje o Spółce i Grupie Kapitałowej	5
2.2.	Podstawowe zasady oraz zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową ZE PAK SA	8
2.3.	Charakterystyka podstawowych produktów, towarów i usług oraz podstawowych rynków zbytu i źródeł zaopatrzenia	8
3.	OPIS DZIAŁALNOŚCI	11
3.1.	Istotne zdarzenia roku obrotowego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym mające wpływ na działalność bieżącą i przyszłą.....	11
3.2.	Istotne umowy zawarte w roku obrotowym	13
3.3.	Realizacja programu inwestycyjnego	16
3.4.	Zarządzanie ryzykiem.....	18
3.5.	Opis wykorzystania wpływów z emisji	19
4.	PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI.....	20
5.	OPIS SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ	28
5.1.	Zasady sporządzania sprawozdania finansowego.....	28
5.2.	Charakterystyka podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych.....	29
5.3.	Charakterystyka czynników mających wpływ na bieżące i przyszłe wyniki finansowe	36
5.4.	Zdarzenia o charakterze nietypowym mające wpływ na osiągnięte rezultaty finansowe	38
6.	ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI.....	39
6.1.	Ocena zarządzania zasobami finansowymi	39
6.2.	Ocena realizacji zamierzeń inwestycyjnych	39
7.	ISTOTNE CZYNNIKI I PERSPEKTYWY ROZWOJU	39
8.	CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKCJONARIATU	41
8.1.	Struktura akcjonariatu.....	41
8.2.	Nabycie akcji własnych.....	41
8.3.	Akcje i udziały podmiotów z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w posiadaniu osób nadzorujących i zarządzających.....	41
8.4.	System kontroli programu akcji pracowniczych.....	42
9.	OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO.....	42
9.1.	Zestaw stosowanych zasad ładu korporacyjnego	42
9.2.	Zestaw zasad, od których stosowania odstąpiono.....	43
9.3.	Opis głównych cech stosowanych systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.....	44
9.4.	Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji.....	46
9.5.	Posiadacze papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne	47
9.6.	Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu	47
9.7.	Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych	47
9.8.	Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących	47
9.9.	Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących	49
9.10.	Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania.....	51
9.11.	Opis zasad zmian Statutu Spółki	52
9.12.	Informacje na temat systemu wynagrodzeń oraz wysokości wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących.....	52
10.	SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ GRUPY	54
10.1.	Zaangażowanie w kwestie środowiskowe	54
10.2.	Zatrudnienie i kwestie pracownicze	60

10.3. Zaangażowanie w kwestie społeczne	62
11. POZOSTAŁE INFORMACJE.....	62
11.1. Istotne postępowania sądowe	62
11.2. Istotne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju.....	64
11.3. Informacje na temat badania sprawozdania finansowego.....	64
11.4. Prognozy finansowe	65

1. WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

Wybrane skonsolidowane dane finansowe	<i>tysiące złotych</i>	<i>tysiące złotych</i>	<i>tysiące euro</i>	<i>tysiące euro</i>
	<i>12 miesięcy 2016</i>	<i>12 miesięcy 2015</i>	<i>12 miesięcy 2016</i>	<i>12 miesięcy 2015</i>
	<i>okres</i>	<i>okres</i>	<i>okres</i>	<i>okres</i>
	<i>od 01.01.2016</i>	<i>od 01.01.2015</i>	<i>od 01.01.2016</i>	<i>od 01.01.2015</i>
	<i>do 31.12.2016</i>	<i>do 31.12.2015</i>	<i>do 31.12.2016</i>	<i>do 31.12.2015</i>
Przychody ze sprzedaży	2 704 711	2 947 816	618 121	704 410
Zysk/Strata z działalności operacyjnej	371 433	(1 795 822)	84 885	(429 130)
Zysk/Strata brutto	307 878	(1 833 235)	70 361	(438 070)
Zysk/Strata netto za okres obrotowy	250 286	(1 879 808)	57 199	(449 199)
Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	247 674	(1 881 086)	56 602	(449 504)
Całkowite dochody	258 880	(1 873 706)	59 163	(447 741)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	536 051	467 136	122 506	111 627
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(183 708)	(414 971)	(41 984)	(99 161)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(387 014)	(24 115)	(88 446)	(5 763)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(34 671)	28 050	(7 924)	6 703
Zysk netto na akcję (w złotych/euro na akcję)	4,87	(37,01)	1,11	(8,84)
Średnioważona liczba akcji	50 823 547	50 823 547	50 823 547	50 823 547
	<i>stan na</i>	<i>stan na</i>	<i>stan na</i>	<i>stan na</i>
	<i>31.12.2016</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2016</i>	<i>31.12.2015</i>
Aktywa razem	4 801 300	4 974 381	1 085 285	1 167 284
Aktywa trwałe	3 702 058	3 714 123	836 812	871 553
Aktywa obrotowe	1 099 242	1 260 258	248 472	295 731
Kapitał własny ogółem	2 143 658	1 884 823	484 552	442 291
Kapitał podstawowy	101 647	101 647	22 976	23 852
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	2 143 658	1 884 823	484 552	442 291
Zobowiązania razem	2 657 642	3 089 558	600 733	724 993
Zobowiązania długoterminowe	1 389 715	1 829 696	314 131	429 355
Zobowiązania krótkoterminowe	1 267 927	1 259 862	286 602	295 638
Wartość księgowa na akcję (w złotych/euro na akcję)	42,18	37,09	9,53	8,70
Średnioważona liczba akcji	50 823 547	50 823 547	50 823 547	50 823 547

Wybrane skonsolidowane dane finansowe zostały przeliczone z zastosowaniem następujących kursów:

- dane dotyczące rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych zgodnie z kursem stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów NBP z każdego ostatniego roboczego dnia miesiąca okresu obrotowego od dnia 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku, co daje 4,3757 euro/złoty oraz od dnia 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku, co daje 4,1848 euro/złoty.
- dane dotyczące poszczególnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej zgodnie ze średnim kursem euro/złoty określonym przez NBP na dzień 30 grudnia 2016 roku, tj. 4,4240 euro/złoty oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku, tj. 4,2615 euro/złoty.

2. CHARAKTERYSTYKA SPÓŁKI I GRUPY KAPITAŁOWEJ

2.1. Podstawowe informacje o Spółce i Grupie Kapitałowej

Podstawowe informacje o Spółce

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA (w dalszej części sprawozdania również jako „ZE PAK SA” lub „Spółka”) działa w formie spółki akcyjnej, na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych i innych przepisów powszechnie obowiązującego prawa polskiego. Spółka powstała na skutek przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin z siedzibą w Koninie w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Zespół Elektrowni „Pątnów – Adamów – Konin” Spółka Akcyjna. Akt przekształcenia został podpisany dnia 29 grudnia 1994 roku przed notariuszem Elżbietą Brudnicką z Kancelarii Notarialnej w Warszawie. W dniu 31 grudnia 1994 roku Spółka została wpisana przez Sąd Rejonowy w Koninie do rejestru handlowego w dziale „B” pod numerem RHB 847. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu, XXII Wydział Gospodarczy KRS z dnia 21 czerwca 2001 roku, Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Obecnie Spółka jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000021374. Spółka została utworzona na czas nieograniczony.

Nazwa:	Zespół Elektrowni „Pątnów – Adamów – Konin” Spółka Akcyjna
Forma prawna:	spółka akcyjna
Skrócona nazwa:	ZE PAK SA
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Numer telefonu:	+48 63 247 30 00
Numer telefaksu:	+48 63 247 30 30
Strona internetowa:	www.zepak.com.pl
Adres poczty elektronicznej:	zepak@zepak.com.pl
KRS:	0000021374
REGON:	310186795
NIP:	665-000-16-45

Zgodnie ze Statutem Spółki podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej oraz produkcja i sprzedaż ciepła. Spółka wytwarza energię ze źródeł konwencjonalnych oraz poprzez spalanie biomasy. Spółka może prowadzić działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

Akcje Spółki notowane są na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Akcje Spółki są zdematerializowane i oznaczone przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA kodem papierów wartościowych ISIN PLZEPAK00012.

W 2016 roku kapitał zakładowy ZE PAK SA nie uległ zmianie. Na dzień 31 grudnia 2016 roku kapitał zakładowy wynosił 101 647 094,00 złotych i dzielił się na 50 823 547 akcji na okaziciela serii A o wartości nominalnej 2,00 złotych każda, które uprawniają do wykonywania 50 823 547 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowi 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

Spółka nie posiada oddziałów (zakładów).

Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku w skład Grupy Kapitałowej ZE PAK SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa ZE PAK SA”) wchodzi jednostka dominująca Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „ZE PAK SA” lub „Spółka”) oraz trzynaście spółek zależnych, tj. Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., PAK – Volt SA, PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK KWB Adamów SA”), PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK KWB Konin SA”), Przedsiębiorstwo Remontowe PAK Serwis sp. z o.o. (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK Serwis sp. z o.o.”), Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń Elektrycznych EL PAK sp. z o.o. (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „EL PAK sp. z o.o.”), EL PAK Serwis sp. z o.o., Aquakon sp. z o.o., Eko-Surowce sp. z o.o., Energoinvest SERWIS sp. z o.o., PAK Górnictwo sp. z o.o., PAK – HOLDCO sp. z o.o., PAK Infrastruktura sp. z o.o. Konsolidacji podlegają wszystkie wyżej wymienione spółki.

Spółki mające największe znaczenia dla Grupy ze względu na swoją skalę działalności to ZE PAK SA, zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej, oraz PAK KWB Adamów SA i PAK KWB Konin SA, zajmujące się wydobyciem węgla brunatnego. Oprócz wymienionych głównych obszarów działalności w skład Grupy wchodzi również inne spółki, które zajmują się m.in.: realizacją robót budowlanych i montażowych, pracami konserwacyjnymi, działalnością usługową, produkcyjną i handlową skierowaną na zaspokojenie potrzeb i kompleksową obsługę przemysłu.

Aktywa wytwórcze Grupy obejmują cztery elektrownie opalane węglem brunatnym zlokalizowane w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Są to: Pątnów II, która jest wyposażona w blok energetyczny na parametry nadkrytyczne, Pątnów I, Adamów oraz Konin, wyposażona m.in. w blok z kotłem dedykowanym opalanym biomasą. Łączna zainstalowana moc elektryczna brutto aktywów wytwórczych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 2506 MWe.

Aktywa wydobywcze Grupy skoncentrowane są w trzech spółkach: PAK KWB Konin SA, która eksploatuje aktualnie odkrywki Józwin, Tomisławice oraz Drzewce, PAK KWB Adamów SA eksploatującą odkrywkę Adamów oraz PAK Górnictwo sp. z o.o., zajmującą się rozpoznaniem złoża węgla brunatnego w rejonie Poniec-Krobia i Oczkowie w południowej Wielkopolsce.

Zdecydowana większość generowanych przez Grupę przychodów ze sprzedaży pochodzi ze sprzedaży energii elektrycznej (wytworzonej wewnątrz Grupy oraz zakupionej w celu jej odsprzedania). Uzupelnienie stanowią przychody ze sprzedaży ciepła, praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii (zielone i czerwone certyfikaty) oraz z umów o usługi budowlane. Dodatkowo, uzależnione od poziomu cen energii na rynku i wolumenu produkcji, źródło przychodów ze sprzedaży stanowią przychody z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż energii elektrycznej, generowane przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. Grupa posiadając w swej strukturze kopalnie węgla brunatnego zapewnia elektrowniom dostęp do nieprzerwanych dostaw węgla brunatnego dla własnych instalacji produkcyjnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie kopalń. Pionowo zintegrowana Grupa pozwala optymalizować zapasy i dostawy węgla, koordynując wydobycie węgla z zapotrzebowaniem na to paliwo. Zapotrzebowanie na biomasę pokrywane jest na podstawie umów zawieranych z dostawcami.

Strukturę Grupy ZE PAK SA na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia Rysunek 1.

Spółka poza Grupą Kapitałową posiada udziały w Zakładach Pomiarowo-Badawczych Energetyki Energopomiar sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach, świadczącej usługi pomiarowe, badawcze i doradcze dotyczące m.in. energetyki. ZE PAK SA w wyżej wymienionej spółce posiada 1 udział o wartości 151 201,01 złotych, co stanowi 2,81% kapitału ogółem.

Poprzez osobę głównego udziałowca Grupa jest powiązana z innymi podmiotami, w których znaczący udział pośrednio lub bezpośrednio posiada Zygmunt Solorz.

Rysunek 1: Schemat Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku

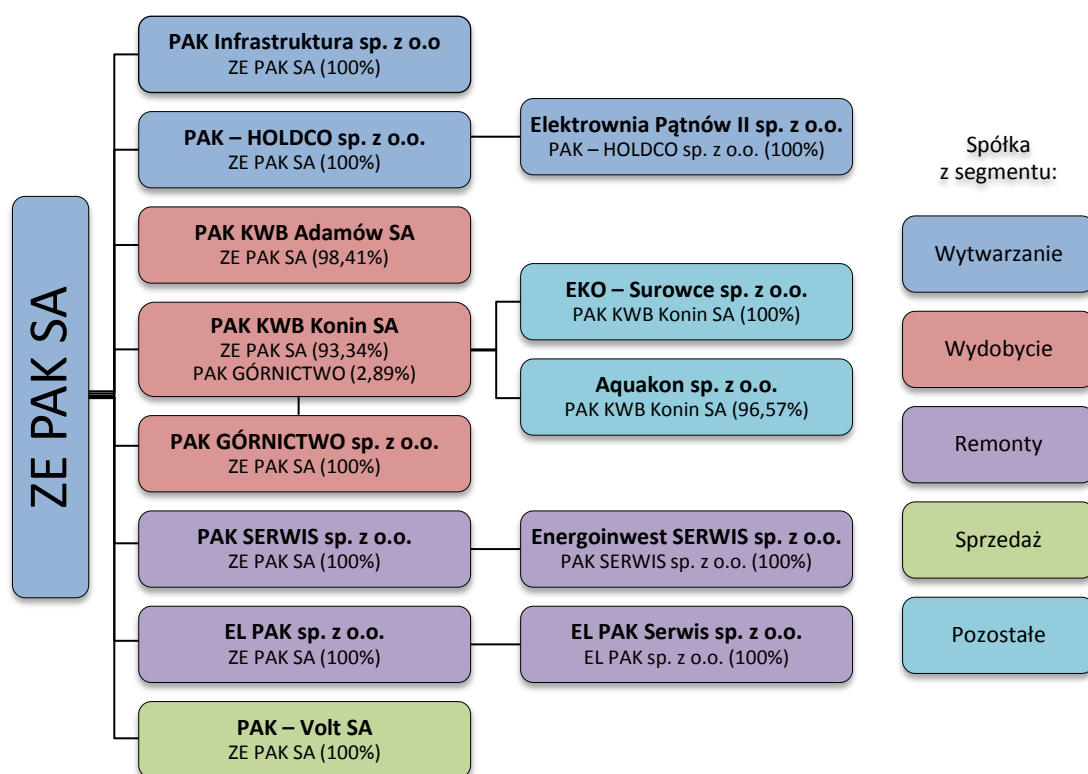

Tabela 1: Zestawienie spółek Grupy (bez ZE PAK SA)

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale na dzień	
			31.12.2016	31.12.2015
Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi remontowo-budowlane	100,00%	100,00%
Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń „EL PAK” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi w zakresie serwisu automatyki przemysłowej i urządzeń elektrycznych	100,00%	100,00%
„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej z bloku 464 MW	100,00%*	100,00%*
„PAK – HOLDCO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Działalność holdingowa	100,00%	100,00%
„PAK Infrastruktura” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich gdzie indziej niesklasyfikowanych	100,00%	100,00%
„PAK GÓRNICTWO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Poszukiwanie i rozpoznanie złóż węgla brunatnego	100,00%	100,00%
Energoinvest Serwis sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Spółdzielców 3	Usługi remontowo-budowlane	100,00%*	100,00%*
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA	62-540 Kleczew ul. 600-lecia 9	Wydobywanie węgla brunatnego	96,23%*	96,23%
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA	62-700 Turek ul. Uniejowska 9	Wydobywanie węgla brunatnego	98,41%	98,41%
„Aquakon” sp. z o.o.	62-610 Sompolno Police	Usługi mechaniczne, remontowe, montażowe, rekultywacja gruntów, produkcja i handel wodami mineralnymi	92,57%*	92,57%*
Eko-Surowce sp. z o.o.	62-540 Kleczew ul. 600-lecia 9	Usługi wulkanizacyjne, sprzedaż węgla brunatnego	96,23%*	96,23%*

PAK – Volt SA	00-834 Warszawa ul. Pańska 77/79	Obrót energią elektryczną	100,00%	100,00%
EL PAK Serwis sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Naprawa i konserwacja urządzeń elektrycznych, naprawa i konserwacja maszyn.	100,00%*	100,00%*

* Podmioty gdzie występuje częściowo lub w całości udział pośredni ZE PAK SA przez inne spółki z Grupy ZE PAK SA.

2.2. Podstawowe zasady oraz zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową ZE PAK SA

Mając na uwadze uporządkowanie kluczowych kwestii związanych z zarządzaniem Grupą Kapitałową, w której ZE PAK SA jest spółką dominującą, a jednocześnie właścicielem kapitału oczekującym satysfakcjonującego zwrotu z zaangażowanych środków finansowych, w strukturach organizacyjnych Spółki wyodrębniono Departament Nadzoru Właścicielskiego i Restrukturyzacji. Podstawowym zadaniem Departamentu jest nadzór nad działalnością Grupy Kapitałowej ZE PAK SA oraz innych spółek, w których ZE PAK SA posiada akcje lub udziały. Komórka ta koordynuje spójność działań wszystkich podmiotów należących do Grupy oraz monitoruje zgodność tych działań z obowiązującymi przepisami prawa, jak również interesem całej Grupy Kapitałowej. Departament Nadzoru Właścicielskiego i Restrukturyzacji podlega zwierzchnictwu Wiceprezesa Zarządu zajmującego się zarządzaniem sprawami korporacyjnymi.

Zgodnie z polityką realizowaną w Grupie, w kluczowych spółkach zależnych, funkcje członków Zarządów tych spółek pełnią członkowie Zarządu ZE PAK SA, a w pozostałych spółkach Grupy pełnią funkcje członków Rad Nadzorczych. Ponadto, w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania organu nadzoru właścicielskiego, Zarząd ZE PAK SA rekomenduje Radzie Nadzorczej ZE PAK SA, kandydatury pozostałych członków Rad Nadzorczych spółek Grupy.

W strukturze organizacyjnej Spółki tworzone są pionory organizacyjne skupiające komórki organizacyjne Spółki (departamenty, biura, wydziały itd.), którymi zarządzają poszczególni członkowie Zarządu ZE PAK SA. Wewnętrzny podział kompetencji pomiędzy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza Spółki poprzez powierzenie członkowi Zarządu zarządzania określonym pionem organizacyjnym. Członkowie Zarządu ZE PAK SA współpracują oraz uzgadniają i koordynują działania w sprawach Spółki oraz zabezpieczają należyte współdziałanie zarządzanych przez siebie pionów i komórek organizacyjnych. Obszary działalności Spółki zarządzane przez poszczególnych członków Zarządu definiuje regulamin organizacyjny Spółki określający organizację przedsiębiorstwa Spółki. W związku ze zmianami w składzie Zarządu, jakie miały miejsce w dniu 3 marca 2017 roku, dokonany zostanie wewnętrzny podział kompetencji pomiędzy aktualnie urzędujących członków Zarządu ZE PAK SA.

2.3. Charakterystyka podstawowych produktów, towarów i usług oraz podstawowych rynków zbytu i źródeł zaopatrzenia

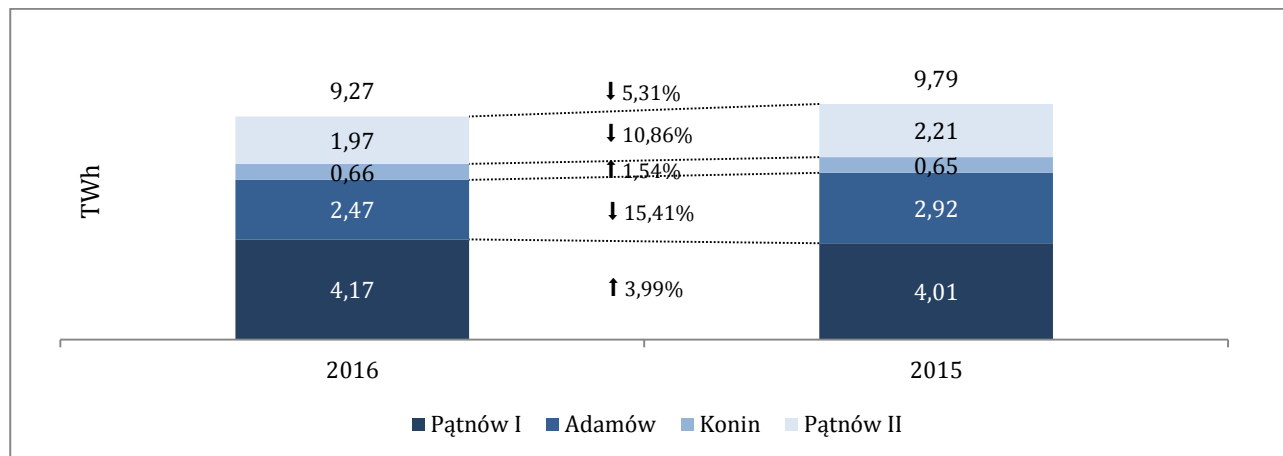
Grupa Kapitałowa ZE PAK SA swoją działalność koncentruje na kilku obszarach. Podstawowym jest niewątpliwie wytwarzanie energii elektrycznej, wydobywanie węgla brunatnego, hurtowy handel energią elektryczną, uzupełnienie stanowi sprzedaż świadectw pochodzenia energii elektrycznej, działania mające na celu zapewnienie odpowiedniej ilości uprawnień do emisji CO₂ oraz produkcja i sprzedaż ciepła. Dodatkowo w ramach Grupy funkcjonują spółki zajmujące się m.in.: realizacją robót budowlanych i montażowych, pracami konserwacyjnymi, działalnością usługową, produkcyjną i handlową skierowaną na zaspokojenie potrzeb i kompleksową obsługę przemysłu. W 2016 roku Grupa prowadziła swoją działalność głównie na rynku polskim. Wyjątkiem jest działalność związana z niektórymi transakcjami na uprawnieniach do emisji CO₂, które miały miejsca pomiędzy ZE PAK SA i Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. a kontrahentami zagranicznymi.

Grupa jest piątym pod względem wielkości krajowym producentem energii elektrycznej i drugim, pod względem wielkości, producentem energii elektrycznej wytwarzanej z węgla brunatnego. Udział wszystkich elektrowni Grupy w całości energii produkowanej w Polsce wynosi około 6,3%¹. Produkcja netto energii elektrycznej w elektrowni Pątnów I w 2016 roku osiągnęła 4,17 TWh, w elektrowni Adamów 2,47 TWh, w elektrowni Konin 0,66 TWh a w elektrowni Pątnów II 1,97 TWh. Produkcja energii ogółem we wszystkich elektrowniach Grupy w 2016 roku była niższa o 5,31% w porównaniu do roku poprzedniego. W skali kraju w 2016 roku zanotowano spadek produkcji energii z węgla brunatnego na porównywalnym poziomie, tj. około 4,4%. W grupie ZE PAK SA o rozkładzie generacji

¹ Na podstawie Tabeli: Struktura produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych, wielkości wymiany energii elektrycznej z zagranicą i krajowe zużycie energii – wielkości miesięczne oraz od początku roku – wielkości brutto dostępnej na stronie PSE S.A. Produkcja brutto ogółem w Polsce w 2016 roku wyniosła 162 626 GWh.

w poszczególnych elektrowniach decyduje przede wszystkim ekonomika produkcji, wymagania operatora oraz warunki geologiczne w kopalniach dostarczających węgiel do elektrowni. W 2016 roku w elektrowni Pątnów I produkcja nieznacznie wzrosła, w elektrowni Konin pozostała na zbliżonym poziomie, a w elektrowni Adamów i elektrowni Pątnów II zmniejszyła się. Przyczyną spadku produkcji w elektrowni Pątnów II był remont kapitalny, któremu w IV kwartale poddany był blok 464 MW.

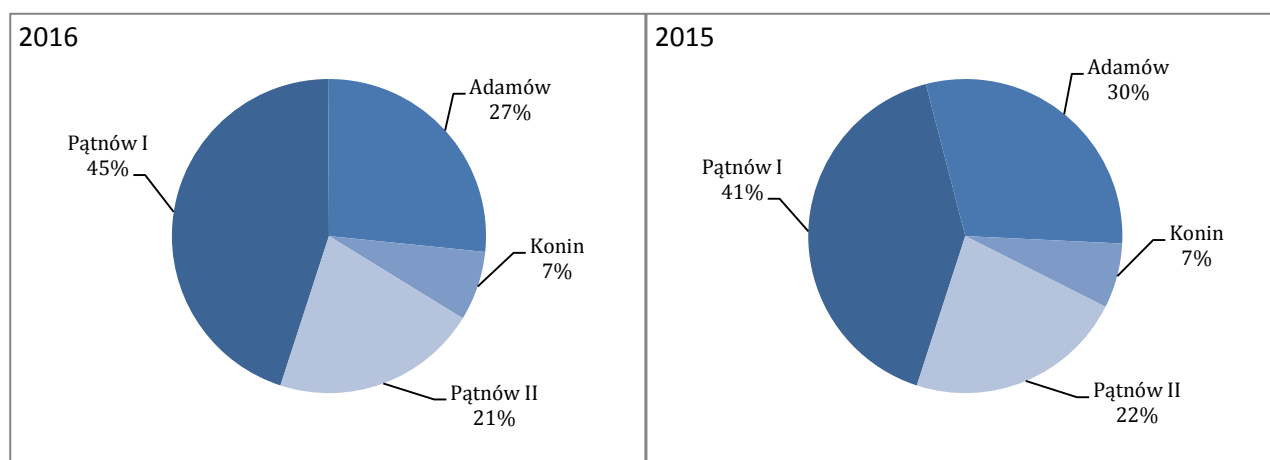
Wykres 1: Produkcja netto energii elektrycznej*

* Produkcja netto energii elektrycznej razem z produkcją energii elektrycznej z bloków 1 i 2 w elektrowni Pątnów I w okresie inwestycji.

Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 2: Struktura produkcji z podziałem na poszczególne elektrownie

Źródło: dane wewnętrzne

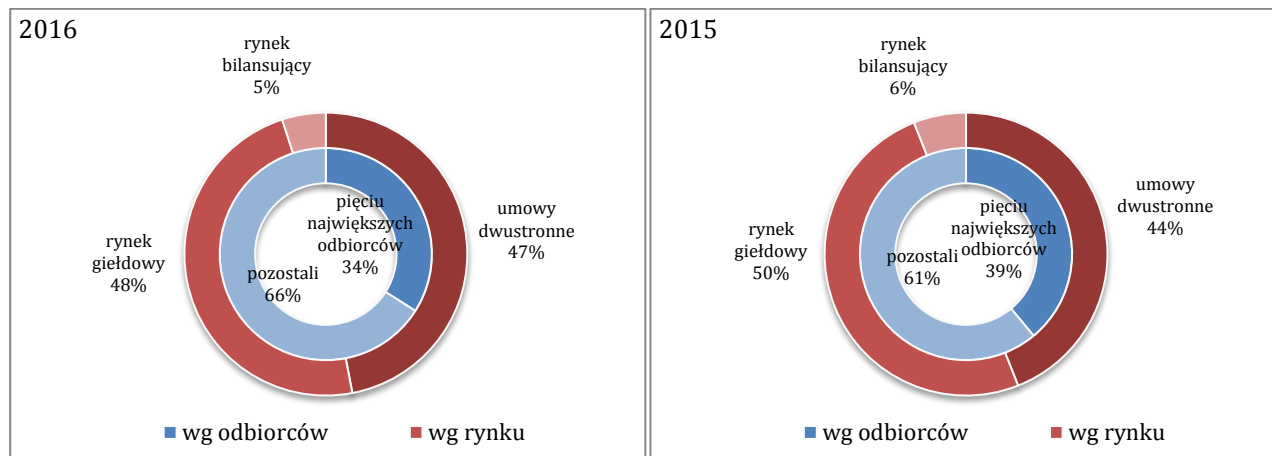
W 2016 roku Grupa sprzedała 13,51 TWh energii elektrycznej, czyli o blisko 9,5% mniej niż w 2015 roku.

Główny kierunek sprzedaży energii elektrycznej w 2016 roku stanowiła sprzedaż na rynku giełdowym, który odpowiadał za 48,2% całości wolumenu sprzedanej energii². W ramach kontraktów bilateralnych zawieranych ze spółkami obrotu energią elektryczną działającymi na rynku polskim spółki z Grupy sprzedały 46,61% całorocznego

² Elektrownia Pątnów II sp. z o. o., jako wytwórca energii elektrycznej uprawniony do otrzymania rekompensat na pokrycie tzw. „kosztów osieroconych” w ramach obowiązywania „Ustawy o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej”, w myśl przepisów Prawa Energetycznego zobowiązana jest do sprzedaży całości wytworzonej energii elektrycznej za pośrednictwem rynku giełdowego lub w drodze otwartego przetargu. Jednak decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Elektrownia Pątnów II sp. z o. o. została zwolniona z obowiązku publicznej sprzedaży w stosunku do 60% energii elektrycznej netto wytwarzanej przez Elektrownię Pątnów II do końca 2019 roku.

wolumenu sprzedaży energii realizowanej w 2016 roku, w tym udział pięciu największych kontrahentów Grupy wyniósł 33,93% całości sprzedaży, natomiast transakcje z odbiorcami końcowymi stanowiły jedynie 2,0% całości wolumenu sprzedaży energii elektrycznej. Uzupełnienie struktury sprzedaży stanowi rynek bilansujący energii elektrycznej, na którym spółki z Grupy sprzedały w zeszłym roku 5,19% całości wolumenu sprzedaży energii elektrycznej.

Wykres 3: struktura sprzedaży energii wg odbiorców (wewnętrzny pierścień) i według rynku (zewnątrzny pierścień)

Źródło: dane wewnętrzne

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (łącznie – wytworzonej i z obrotu) stanowiły 86,85% ogółu przychodów ze sprzedaży Grupy, natomiast przychody z tytułu otrzymanych rekompensat na pokrycie tzw. „kosztów osieroconych” w elektrowni Pątnów II stanowiły 7,65% przychodów ze sprzedaży Grupy.

Liczba uzyskiwanych przez Grupę zielonych i czerwonych certyfikatów, z tytułu produkcji w 2016 roku bloku biomasowego oraz wysokosprawnej kogeneracji w produkcji ciepła, jest znacznie wyższa od liczby certyfikatów, jaką Grupa jest zobowiązana przedstawić Prezesowi URE do umorzenia w celu wywiązania się z obowiązków nakładanych przez obowiązujące przepisy. W związku z powyższym nadwyżka uzyskiwanych certyfikatów jest przeznaczona do sprzedaży, głównie na Towarowej Giełdzie Energii. W 2016 roku Grupa wygenerowała 0,39 TWh zielonych certyfikatów i 0,16 TWh czerwonych certyfikatów.

Ciepło wytwarzane w elektrowniach Grupy jest sprzedawane lokalnym odbiorcom. Głównymi odbiorcami są miejskie przedsiębiorstwa energetyki ciepłej oraz miejscowi producenci przemysłowi. Grupa pokrywa prawie całe zapotrzebowanie na ciepło miejscowości Konin i Turek. W 2016 roku elektrownie Grupy sprzedały 2 017 TJ ciepła. Sprzedaż ciepła stanowiła około 2,2% ogółu przychodów ze sprzedaży Grupy.

Spośród istotnych źródeł stanowiących uzupełnienie struktury przychodów warto wspomnieć o działalności w zakresie realizacji robót budowlanych i montażowych. Cztery spółki w strukturze Grupy, tj. PAK Serwis sp. z o.o., Energoinwest sp. z o.o., EL PAK sp. z o.o. oraz EL PAK Serwis sp. z o.o. zajmują się realizacją zadań tego rodzaju na potrzeby Grupy oraz dla podmiotów zewnętrznych. Głównymi zewnętrznymi odbiorcami wyżej wymienionych spółek są podmioty z sektora budownictwa przemysłowego oraz sektora wytwarzania i dystrybucji energii elektrycznej. Przychody uzyskiwane z tego źródła przez Spółki Grupy z tytułu świadczenia usług dla podmiotów zewnętrznych stanowiły w 2016 roku około 2,2% ogółu przychodów ze sprzedaży Grupy. Pozostała działalność generowała 1,1% ogółu przychodów w minionym roku.

Głównym surowcem wykorzystywanym przez Grupę do produkcji energii jest węgiel brunatny, który jest wydobywany niemal wyłącznie na potrzeby elektrowni. Wynika to głównie z faktu, iż węgiel brunatny wydobywany w Polsce jest węglem miękkim, a jego transport na dalsze odległości nie jest opłacalny ze względu na dużą zawartość wody. Wydobywany węgiel brunatny dostarczany jest bezpośrednio z kopalń odkrywkowych do pobliskich elektrowni. Z tego względu wydobywanie węgla brunatnego w Grupie ZE PAK SA jest ściśle skorelowane z ilością energii elektrycznej wytwarzanej przez elektrownie zlokalizowane w sąsiedztwie kopalń.

Praktycznie cały wydobyty w obu kopalniach węgiel jest dostarczany do elektrowni Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, nieznaczna ilość (poniżej 1%) wykorzystywana jest na potrzeby własne kopalń bądź sprzedawana innym odbiorcom.

W Grupie, jako surowiec do produkcji energii wykorzystuje się również biomasę, która jest spalana w specjalnie dedykowanym do tego celu kotle zlokalizowanym w elektrowni Konin.

3. OPIS DZIAŁALNOŚCI

3.1. Istotne zdarzenia roku obrotowego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym mające wpływ na działalność bieżąca i przyszłą

Istotne zdarzenia roku obrotowego

Porozumienie w sprawie wsparcia finansowego dla PAK KWB Konin SA

W toku prac związanych z przygotowaniem opisu dalszej strategii Spółki i Grupy Kapitałowej oraz projekcji finansowych dla banków udzielających kredytu dla końcowego etapu modernizacji bloków 1-4 w elektrowni Pątnów Zarządy ZE PAK SA i PAK KWB Konin SA podjęły decyzję o zawarciu porozumienia służącego wypracowaniu niezbędnych decyzji dla udzielenia wsparcia finansowego dla inwestycji prowadzonej przez PAK KWB Konin SA polegającej na uruchomieniu nowej odkrywki węgla brunatnego, która ma zabezpieczyć nieprzerwane dostawy węgla na potrzeby elektrowni Grupy Kapitałowej ZE PAK SA. W dniu 16 marca 2016 roku zawarte zostało stosowne porozumienie, które stanowi pierwszy etap ustalania między stronami zasad wypracowania niezbędnych decyzji, w tym warunków udzielenia wsparcia finansowego dla budowy nowej odkrywki. Dalsze decyzje zostaną podjęte po uzyskaniu przez PAK KWB Konin SA decyzji określającej uwarunkowania środowiskowe dla budowy odkrywki węgla brunatnego Ościsłowo i będą poprzedzone analizą ekonomiczno-finansową projektu otwarcia nowej odkrywki. Etapem finalnym będzie zawarcie właściwej (końcowej) umowy/umów wsparcia finansowego, po uprzednim uzyskaniu wymaganych zgód korporacyjnych.

Aneks do Umowy o kredyt inwestycyjny na modernizację bloków w elektrowni Pątnów I

W dniu 30 czerwca 2016 roku Spółka podpisała z konsorcjum banków w składzie: mBank SA, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Millennium SA, Bank Polska Kasa Opieki SA oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA aneks do umowy kredytu inwestycyjnego w wysokości 1 200 miliona złotych, udzielonego na sfinansowanie końcowego etapu modernizacji bloków w elektrowni Pątnów I.

W aneksie strony ustaliły, że decyzja Spółki o rezygnacji z finansowania zewnętrznego dla modernizacji bloków nr 3 i 4 w elektrowni Pątnów I, które miało zostać udzielone na podstawie umowy nie będzie stanowić przypadku naruszenia umowy. Zmianie uległ termin całkowitej spłaty kredytu, która ma nastąpić do 20 marca 2020 roku (poprzednio 31 grudnia 2023 roku). Spółka w ramach umowy wykorzystwała kwotę 667 milionów złotych i dobrowolnie zwolniła 533 milionów złotych niewykorzystanej kwoty na modernizację bloków 3 i 4. Warunki finansowe kredytu ustalone z bankami pozostały na poziomach nieodbiegających od stawek rynkowych. Pozostałe warunki kredytu nie odbiegają od warunków przyjętych dla tego typu umów.

Spółka planowała dokończenie procesu modernizacyjnego elektrowni Pątnów I, przy czym zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami, Spółka oczekuje na wdrożenie rozwiązań systemowych, które zapewnią opłacalność ekonomiczną inwestycji. Ze względu na brak możliwości określenia terminu wprowadzenia wyżej wspomnianych rozwiązań systemowych, Spółka zdecydowała się zrezygnować z dalszego utrzymywania niewykorzystanej kwoty kredytu, aby nie ponosić związanych z tym kosztów finansowych.

Wypowiedzenie wieloletniej umowy sprzedaży ciepła

W dniu 30 czerwca 2016 roku Spółka doręczyła Miejskiemu Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej – Konin sp. z o.o. („MPEC”) wypowiedzenie Umowy Sprzedaży Ciepła nr 93/MPEC/PAK/2005 zawartej w dniu 1 stycznia 2005 roku pomiędzy Spółką a MPEC, której przedmiotem są dostawy ciepła ze Spółki dla miasta Konin realizowane od dnia zawarcia umowy. Umowa przestanie obowiązywać z zachowaniem 4-letniego okresu jej wypowiedzenia, ze skutkiem na 30 czerwca 2020 roku.

Umowa została wypowiedziana przez Spółkę z uwagi na fakt, iż produkcja ciepła z obecnie wykorzystywanego źródła opartego na węglu brunatnym w elektrowni Konin, po 30 czerwca 2020 roku nie będzie możliwa z powodu wymogów środowiskowych. Natomiast dostosowanie obecnie wykorzystywanego źródła do zastrzonych wymogów wiązałoby się z nakładami przewyższającymi efekt ekonomiczny, jaki dzięki temu udałoby się uzyskać.

Spółka nadal pragnie pozostać dostawcą ciepła dla miasta Konin i w tym celu prowadzi prace analityczne oraz formalno-prawne dla wypracowania optymalnego projektu uruchomienia nowego źródła ciepła, zastępującego dotychczasowe źródło węglowe, które mogłoby stanowić podstawę do zawarcia nowej umowy z MPEC.

Przesunięcie decyzji w sprawie budowy bloku parowo-gazowego w elektrowni Konin

We wrześniu 2016 roku Zarząd Spółki postanowił, że decyzja dotycząca realizacji inwestycji polegającej na budowie bloku parowo-gazowego o mocy 120 MWe i 90 MWt oraz dodatkowego kotła szczytowego o mocy 40 MWt w elektrowni Konin nie zostanie podjęta w 2016 roku. Z uwagi na uwarunkowania zewnętrzne wpływające na efektywność ekonomiczną planowanego projektu, a przede wszystkim niepewność co do kształtu systemu wsparcia dla kogeneracji gazowej po 2018 roku, a także z uwagi na relacje między cenami gazu, cenami praw do emisji CO₂ i cenami energii elektrycznej, Zarząd Spółki zdecydował, że podjęcie decyzji o realizacji projektu przy wspomnianych uwarunkowaniach wiązałoby się ze zbyt dużym ryzykiem, mogącym negatywnie oddziaływać na osiągnięte w przyszłości wyniki finansowe, wartość Spółki a co za tym idzie interesy akcjonariuszy. Budowa bloku parowo-gazowego w elektrowni Konin jest inwestycją zgłoszoną do Krajowego Planu Inwestycyjnego („KPI”). Realizacja tego przedsięwzięcia w określonym zakresie i czasie związana była z możliwością przydziału bezpłatnych pozwoleń do emisji CO₂ w ilości około 6,3 miliona ton. Wobec braku decyzji o rozpoczęciu realizacji do końca 2016 roku, Spółka zakłada, że nie uda się uzyskać bezpłatnych pozwoleń do emisji CO₂ wynikających z wykonania tego projektu w ramach obowiązującego KPI.

Budowa bloku parowo-gazowego w elektrowni Konin nadal jest elementem planu inwestycyjnego Spółki, jednak by mogła być realizowana konieczne jest zaistnienie warunków uprawdopodobniających pozytywny wpływ tego projektu na wartość Spółki.

Przygotowania do zakończenia produkcji energii w blokach węglowych elektrowni Adamów

Kres produkcji energii elektrycznej przez bloki węglowe elektrowni Adamów wyznacza zakończenie okresu odstępstwa natury ekologicznej wynikającego z dyrektywy IED o emisjach przemysłowych, która została implementowana do polskiego ustawodawstwa. Bloki energetyczne w elektrowni Adamów objęte są okresem odstępstwa derogacyjnego, którego zakończenie przypada w styczniu 2018 roku i dlatego obecnie trwają działania przygotowawcze dla przeprowadzenia postępowania obejmującego wszystkie niezbędne czynności związane z zakończeniem eksploatacji bloków węglowych elektrowni. Postępowanie takie musi zostać przeprowadzone przez Spółkę w zgodzie z obowiązującymi regulacjami prawnymi w szczególności dotyczącymi ochrony środowiska oraz w taki sposób, aby zidentyfikować i ograniczyć towarzyszące mu ewentualne ryzyka natury gospodarczej i społecznej dla Spółki oraz regionu. Specjalnie w tym celu powołano zespół osób odpowiedzialnych za opracowanie tematyczne strategii postępowania w obszarach: środowiskowym, prawnym, technicznym i organizacyjnym. W związku z przygotowaniem do zakończenia produkcji w blokach węglowych elektrowni Adamów, PAK KWB Adamów SA złożyła do Ministerstwa Środowiska oświadczenie o zrzeczeniu się z dniem 31 grudnia 2016 roku koncesji nr 9/2003 na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża Koźmin. Obecnie PAK KWB Adamów SA dostarcza węgiel do elektrowni Adamów z eksploatowanej Odkrywki Adamów.

Rozmowy między Zarządem a stroną społeczną

W czwartym kwartale 2015 roku Zarząd Spółki uwzględniając wpływ pogarszających się czynników zewnętrznych na wyniki ekonomiczne segmentu wytwarzania energii podjął decyzję o czasowym zawieszeniu finansowania funkcjonującego w Spółce pracowniczego programu emerytalnego („PPE”) oraz zmniejszeniu premii regulaminowej przysługującej zatrudnionym pracownikom. Jednocześnie, Zarząd Spółki zaproponował stronie społecznej czasowe zawieszenie przepisów Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy w całości lub w części. Propozycje Zarządu nie znalazły akceptacji strony społecznej.

W dniu 8 lutego 2016 roku związki zawodowe działające w ZE PAK SA zgłosiły, w trybie ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, żądania dotyczące m.in. nowych składników systemu wynagrodzeń, wypłaty odpraw oraz bezpieczeństwa pracy.

Zarząd Spółki odmówił realizacji żądań związków zawodowych. Zarząd uznał za niedopuszczalne zgłaszanie przez związki zawodowe żądań wprowadzenia do systemu płacowego nowych składników, w związku z art. 4 ust. 2 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. Konsekwencją nieuwzględnienia żądań było zaistnienie od dnia 8 lutego 2016 roku sporu zbiorowego pomiędzy ZE PAK SA jako pracodawcą a związkami zawodowymi jako reprezentacją pracowników. Dotychczas nie doszło do zawarcia porozumienia w sprawie sporu zbiorowego związanego z żądaniami zgłoszonymi pismem związków zawodowych z dnia 8 lutego 2016 roku.

W dniu 12 maja 2016 roku Zarząd Spółki podjął decyzję o likwidacji PPE, który stanowił jeden z tematów rozmów prowadzonych ze stroną społeczną. Likwidacja programu nastąpi z zachowaniem 12-miesięcznego okresu wypowiedzenia. W związku z wypowiedzeniem PPE Spółka złożyła do KNF wnioski o wykreślenie programu z rejestru pracowniczych programów emerytalnych i obecnie trwa postępowanie administracyjne w sprawie wykreślenia programu.

W dniu 18 stycznia 2017 roku związki zawodowe działające w Spółce wystąpiły z kolejnym pismem złożonym w trybie ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, zawierającym żądania dotyczące m.in. premii regulaminowej, zwrotu niewypłaconych składek na PPE oraz wypracowania programu wsparcia dla pracowników elektrowni Adamów. Zarząd Spółki udzielił odpowiedzi na żądania zgłoszone przez związki zawodowe, przedstawiając swoje stanowisko w sprawie poszczególnych żądań wraz z powołaniem stosownych argumentów dla uzasadnienia zajętego stanowiska, wskazując m.in. na bezzasadność żądań lub konsekwencje regulacji zawartych w przepisach art. 4 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych dotyczących niedopuszczalności prowadzenia sporu zbiorowego. Obecnie prowadzone są rozmowy pomiędzy Zarządem Spółki a związkami zawodowymi w związku z żądaniami zgłoszonymi pismem z dnia 18 stycznia 2017 roku.

Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W dniu 13 marca 2017 roku PAK KWB Konin SA otrzymała decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu („RDOŚ w Poznaniu”) z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopaliny towarzyszących z Odkrywki Ościslowo”. Decyzja RDOŚ w Poznaniu nie jest ostateczna. Od decyzji przysługuje odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wniesione za pośrednictwem RDOŚ w Poznaniu w terminie 14 dni od dnia doręczenia. PAK KWB Konin SA złoży od wydanej decyzji stosowne odwołanie. W ocenie Zarządu Spółki istnieją realne przesłanki by oczekiwać, że odwołanie PAK KWB Konin SA zostanie rozpatrzone pozytywnie. Zdaniem Spółki wydana decyzja pozbawiona jest argumentów merytorycznych oraz nie została poparta ekspertyzami potwierdzającymi negatywny wpływ na środowisko w przypadku zastosowania rozwiązań zaproponowanych przez PAK KWB Konin SA.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w ocenie Zarządu Spółki ryzyko nie dotrzymania harmonogramu budowy i rozpoczęcia eksploatacji węgla z odkrywki Ościslowo jest znikome; gdyby jednak nastąpiła realizacja tego ryzyka, zmiany dotyczące planów produkcyjnych Grupy w kolejnych latach mogłyby być istotne, w tym mogłyby mieć wpływ na szacunki dotyczące przyszłych spodziewanych przepływów pieniężnych generowanych przez aktywa wytwórcze Grupy.

3.2. Istotne umowy zawarte w roku obrotowym

Umowy istotne dla działalności Grupy

Z uwagi na charakterystykę działalności i rynku, na którym funkcjonuje Grupa Kapitałowa ZE PAK SA podstawowe umowy zawierane z głównymi dostawcami i odbiorcami w toku zwykłej działalności mają standardowy charakter. Umowy dotyczące dostaw głównego surowca jakim jest węgiel brunatny mają charakter wieloletni a dostawcami są spółki zależne od ZE PAK SA. W obszarze sprzedaży energii i zakupu pozwoleń do emisji CO₂ spółki z Grupy podpisują umowy ramowe z poszczególnymi kontrahentami określające podstawowe warunki współpracy. Natomiast sam zakup/sprzedaż dokonywane są w odrębnych transakcjach w odniesieniu do konkretnych ilości przy zastosowaniu aktualnych cen rynkowych.

Poza umowami o standardowym charakterze, zawieranymi w toku zwykłej działalności takimi jak wspomniane umowy dostaw surowców, sprzedaży energii czy zakupu pozwoleń do emisji CO₂ w 2016 roku ZE PAK SA zawarł z:

- PAK Serwis sp. z o.o. wieloletnią umowę na usługi remontowo-serwisowe urządzeń mechanicznych. Przedmiotem umowy są usługi w zakresie serwisu i remontów mechanicznych, świadczone przez PAK Serwis sp. z o.o. na rzecz Spółki mające na celu utrzymanie urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej w optymalnym stanie technicznym. Umowa obowiązuje w latach 2016-2021. Łączna szacunkowa wartość umowy w całym okresie jej obowiązywania wynosi 277 mln PLN netto,
- EL PAK sp. z o.o. wieloletnią umowę o świadczenie usługi utrzymania ruchu w elektrowniach ZE PAK SA. Przedmiotem umowy są usługi w zakresie utrzymania ruchu układów i urządzeń elektrycznych oraz układów i urządzeń AKPiA, świadczone przez EL PAK sp. z o.o. na rzecz Spółki, mające na celu utrzymanie urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej w optymalnym stanie technicznym. Umowa obowiązuje w latach 2016-2021. Łączna szacunkowa wartość umowy w całym okresie jej obowiązywania wynosi 115 mln PLN netto.

Umowy dotyczące otrzymanych kredytów i pożyczek

Spółki z Grupy ZE PAK SA w 2016 roku podpisały następujące umowy dotyczące kredytów i pożyczek:

1. ZE PAK SA podpisała Aneks nr 3 do umowy kredytu konsorcjalnego z dnia 13 marca 2014 roku. Na podstawie Aneksu nr 3 zwolniona została niewykorzystana część Kredytu A (533 000 tysiące złotych) oraz skrócony został

- okres spłaty do dnia 20 marca 2020 roku. Umowa kredytu z konsorcjum banków w składzie: mBank, Bank Millennium, BGK, PKO BP i PEKAO SA.
2. ZE PAK SA podpisała z bankiem PKO BP SA:
 - Aneks nr 19 przedłużający termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym do dnia 25 listopada 2017 roku,
 - Aneks nr 20 dotyczący prowizji od niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym.
 Dostępny limit kredytowy wynosi 90 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.
 3. ZE PAK SA podpisała z bankiem PEKAO SA:
 - Aneks nr 11 obniżający limit kredytu w rachunku bieżącym do wysokości 40 000 tysięcy złotych i przedłużający termin spłaty kredytu do dnia 30 listopada 2016 roku.
 - Aneks nr 12 przedłużający termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym do dnia 30 listopada 2017 roku.
 Dostępny limit kredytowy wynosi 40 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.
 4. PAK SERWIS sp. z o.o. podpisał z bankiem PEKAO SA aneks nr 4 do umowy o wielocelowy limit kredytowy przedłużający okres obowiązywania umowy do dnia 30 listopada 2017 roku. Dostępny wielocelowy limit kredytowy wynosi 20 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.
 5. Energoinwest Serwis sp. z o.o. podpisała Aneks nr 4 z bankiem BGŻ BNP Paribas SA przedłużający termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym oraz przedłużający termin udzielenia gwarancji do dnia 29 lipca 2016 roku. Dostępny limit kredytowy wynosił 500 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku. Dostępny limit na gwarancje wynosił 800 tysięcy złotych.
 6. Energoinwest Serwis sp. z o.o. podpisała Aneks numer A7/139/09/308/03 z Bankiem Millennium SA przedłużający termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym do 29 lipca 2016 roku. Dostępny limit kredytowy wynosił 3 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.
 7. PAK KWB Konin SA podpisała Aneks nr 8 i 9 do umowy kredytowej z BZ WBK SA wydłużające termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym do dnia 30 czerwca 2017 roku, zmieniające harmonogram udostępniania środków oraz zmieniające sposób liczenia kowenantów. Dostępny limit kredytowy wynosi 55 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża Banku.
 8. PAK KWB Konin SA podpisała Aneks nr 4 i 5 do umowy kredytu – linia wielocelowa z Bankiem BPH SA wydłużający termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym do dnia 30 maja 2017 roku oraz zmieniający harmonogram udostępniania środków. Dostępny limit wynosi 76 700 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża Banku.
 9. Aquakon sp. z o.o. podpisała Aneks nr 1 z bankiem BPH SA przedłużający termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym do dnia 30 maja 2017 roku. Dostępny limit kredytowy wynosi 1 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.;
 10. Eko-Surowce sp. z o.o. podpisała Aneks nr 1 i Aneks nr 2 z Bankiem BPH SA przedłużający termin spłaty kredytu w rachunku bieżącym do dnia 30 maja 2017 roku. Dostępny limit kredytowy wynosi 1 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.

Umowy dotyczące udzielonych pożyczek

EL PAK sp. z o.o. z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w dniu 25 listopada 2016 roku podpisała aneks przedłużający termin spłaty pożyczki udzielonej swojej spółce zależnej tj. EL PAK Serwis sp. z o.o. Kwota pożyczki wynosi 450 tysięcy złotych. Termin spłaty pożyczki przypada na 31 października 2017 roku. Oprocentowanie pożyczki ustalono na warunkach rynkowych.

Udzielone i otrzymane gwarancje oraz poręczenia

Tabela 2: Zestawienie udzielonych gwarancji i poręczeń przez poszczególne spółki z Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku

	<i>tysiące złotych</i>	<i>tysiące euro</i>
	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	
Udzielone gwarancje i poręczenia		
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA		
1 Gwarancje		
1.1 Gwarancja Bank Przemysłowo Handlowy SA	4 000	
2 Poręczenia		
2.1. Poręczenie kredytu w wysokości 1 mln złotych dla Aquakon sp. z o .o.	1 000	

2.2 Poręczenie kredytu w wysokości 1 mln złotych dla Eko-Surowce sp. z o.o.	1 000	
Przedsiębiorstwo Remontowe PAK Serwis sp. z o.o.		
1 Gwarancje		
1.1 Gwarancja należytego wykonania kontraktu		195
1.2 Gwarancja należytego wykonania kontraktu	6 590	
1.3 Gwarancja usunięcia wad i usterek		279
1.4 Gwarancja usunięcia wad i usterek	4 264	
1.5 Gwarancja zapłaty	11	
1.6 Gwarancja zwrotu zaliczki	5 658	
Energoinwest Serwis sp. z o.o.		
1 Gwarancje		
1.1 Gwarancje dobrego wykonania umowy i usunięcia wad i usterek	389	
Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o.		
1 Gwarancje		
1.1 Gwarancje ubezpieczeniowe należytego wykonania umowy	3 407	
1.2 Gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty wadium	120	
Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA		
1 Poręczenia		
1.1 Poręczenie za PAK KWB Konin z tytułu kredytu w rachunku bieżącym w banku BZ WBK SA	65 000	
1.2 Poręczenie za PAK KWB Konin z tytułu kredytu obrotowego w banku Millennium SA	76 500	

Tabela 3: Zestawienie otrzymanych gwarancji i poręczeń przez poszczególne spółki z Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku

	<i>tysiące złotych</i>	<i>tysiące euro</i>
	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	
Otrzymane gwarancje i poręczenia		
Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.		
1. Gwarancje		
1.1 Gwarancje płatności	10 158	
1.2 Gwarancje dobrego wykonania umowy	4 144	
1.3 Gwarancje zwrotu zaliczki	291	
PAK Infrastruktura sp. z o.o.		
1 Gwarancje		
1.1 Gwarancje dobrego wykonania umowy		34
PAK – Volt SA		
1 Gwarancje		
1.1 Gwarancja bankowa zabezpieczająca zapłatę	28 803	
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA		
1 Poręczenia		
1.1 Poręczenie ZE PAK SA z tytułu kredytu obrotowego w banku Millennium SA	76 500	
1.2 Poręczenie ZE PAK SA z tytułu kredytu w rachunku bieżącym w banku BZ WBK SA	65 000	
Przedsiębiorstwo Remontowe PAK Serwis sp. z o.o.		
1 Gwarancje		
1.1. Gwarancja usunięcia wad i usterek	2 889	
1.2 Gwarancje dobrego wykonania umowy	1 736	
1.3 Gwarancja zwrotu zaliczki	738	

Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o.

1 Gwarancje	
1.1 Gwarancja dobrego wykonania umowy oraz usunięcia wad i usterek (wpłata gotówkowa)	181
1.2 Gwarancje ubezpieczeniowe i bankowe dobrego wykonania umowy	1 017

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA

1 Gwarancje	
1.1 Gwarancje płatności	8 551
1.2 Gwarancje dobrego wykonania umowy	36 958
1.3 Gwarancje zwrotu zaliczki	5 929

Aquakon sp. z o.o.

1 Poręczenia	
1.1 Poręczenie kredytu w wysokości 1 mln złotych udzielone przez PAK KWB Konin SA.	1 000

Eko-Surowce sp. z o.o.

1 Poręczenia	
1.1 Poręczenie kredytu w wysokości 1 mln złotych udzielone przez PAK KWB Konin SA.	1 000

Umowy ubezpieczeniowe

W 2016 roku podpisano Aneks nr 3 do Umowy Generalnej Kompleksowego Ubezpieczenia Spółek Grupy ZE PAK SA (ZE PAK SA, PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA) zawartej w dniu 31 marca 2014 roku na okres od 1 kwietnia 2014 do 31 marca 2017 z konsorcjum Koasekuratorów w składzie: Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia SA, Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta SA, Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska SA oraz UNIQA Towarzystwo Ubezpieczeń SA - przedłużający okres jej obowiązywania do dnia 31 marca 2019 roku. Łączna suma ubezpieczenia środków trwałych wyniosła 8,3 mld złotych. Polisy obejmują ochroną ubezpieczeniową: mienie od wszystkich ryzyk, utratę zysku wskutek wszystkich ryzyk, maszyny i urządzenia od uszkodzeń, utratę zysku wskutek uszkodzenia maszyn i urządzeń, sprzęt elektroniczny od wszystkich ryzyk, maszyny i urządzenia od szkód elektrycznych.

Umowy zawarte z podmiotami powiązаныmi na warunkach odbiegających od rynkowych

W 2016 roku w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA pomiędzy spółkami powiązаныmi nie zawierano umów na warunkach odbiegających od rynkowych.

3.3. Realizacja programu inwestycyjnego

Kluczowe inwestycje w fazie realizacji

Elektrownia Pątnów

Głównym celem wydatkowania nakładów inwestycyjnych w 2016 roku było sfinansowanie kontynuacji modernizacji układu nawęglania w elektrowni Pątnów I, która ma na celu zagwarantowanie układu technologicznego o dużej pewności ruchowej do podawania paliwa podstawowego do kotłów z pełną wydajnością każdego ciągu. Do końca 2016 roku zrealizowano około 90% zakresu rzeczowego modernizacji nawęglania. Wydatkowane w 2016 roku środki inwestycyjne przeznaczone były również na przygotowanie niezbędnych zadań pozwalających na przyszłościowe funkcjonowanie aktywów wytwórczych.

W styczniu 2016 roku uprawomocniły się decyzje Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Koninie dotyczące pozwoleń na użytkowanie bloków 1 i 2 w elektrowni Pątnów I. Maksymalna moc każdego ze zmodernizowanych bloków wynosi obecnie 222 MWe (200 MWe poprzednio). Oba bloki produkują energię elektryczną do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i świadczą usługi systemowe, związane z regulacyjnością jednostki wytwórczej w zakresie mocy od minimum technicznego, wynoszącego 132 MWe, do mocy osiągalnej trwałej wynoszącej 222 MWe oraz usługę udziału bloku w obronie i odbudowie zasilania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego tzw. pracę wyspową. W 2016 roku, zgodnie z zapisami umownymi, przeprowadzono pomiary gwarancyjne osiągania wszystkich gwarantowanych parametrów technicznych bloków. Podstawowym efektem modernizacji było zwiększenie sprawności bloków z 33,5% do 37,5% oraz zmniejszenie emisji gazów do środowiska do następujących wielkości:

- redukcja emisji tlenków azotu (NO_x) z 1,37 kg/MWh przed modernizacją do zakładanego poziomu 0,74 kg/MWh,
- obniżenie emisji dwutlenku węgla (CO₂) z 1,17 Mg/MWh do zakładanego poziomu 1,05 Mg/MWh,

Ponadto w 2016 roku zakończono realizację wdrażania systemu informatycznego do prowadzenia jednolitej bazy danych o nieruchomościach. Celem wdrożenia systemu informatycznego do prowadzenia jednolitej bazy danych o wszystkich nieruchomościach, będących w posiadaniu lub zarządzie Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, było osiągnięcie korzyści zarówno w zakresie dotyczącym zobowiązań, kosztów i poprawy efektywności wykorzystywanego majątku, jak i w zakresie dotyczącym nakładów związanych z gospodarczym korzystaniem z nieruchomości, tj. wydobyciem węgla brunatnego, gospodarką odpadami, wpływem na środowisko (w szczególności odciekami wód) i rekultywacją terenów.

Mając na uwadze obecną, trudną sytuację na krajowym rynku energetycznym, która w największym stopniu dotyka wytwórców energii i spowodowana jest czynnikami zewnętrznymi niezależnymi od Spółki, w pierwszym półroczu 2016 roku podjęto działania zmierzające do poprawy efektywności w zakresie kosztów bieżącej działalności, w tym kosztów utrzymania majątku produkcyjnego, pozwalającą na realizację strategicznych celów Grupy. Zmiana uwarunkowań ekonomicznych oraz prawnych w Polsce, w tym spadek rentowności produkcji energii w elektrowniach węglowych wymusił weryfikację wcześniej podjętych decyzji inwestycyjnych przewidzianych dla bloków nr 3 i 4. W 2016 roku wykonywane były ponowne analizy efektywności zadań inwestycyjnych przewidzianych dla bloków nr 3 i 4, które uwzględniają w szczególności aktualne i przewidywane uwarunkowania ekonomiczne, prawne i techniczne, w tym dokonanie oceny zasadności ponoszenia nakładów związanych z wymogami dotyczącymi klauzul BAT (tzw. BAT conclusions), które zostaną ogłoszone w ramach Dyrektywy IED. Biorąc pod uwagę powyższe, decyzja o przystąpieniu do realizacji inwestycji na blokach 3 i 4 zostanie podjęta po wykonaniu ponownej analizy założeń ekonomicznych dla planowanych przedsięwzięć. Niepewność co do ostatecznego kształtu wymogów środowiskowych komplikuje obecnie podejmowanie decyzji związanych z wysokimi nakładami kapitałowymi. Uzasadnione staje się oczekiwanie na ostateczny kształt przepisów dotyczących norm emisyjnych, które w istotny sposób wpływają na założenia przyjmowane do kalkulacji efektywności planowanych inwestycji. Duże znaczenie w kontekście realizacji prac modernizacyjnych na blokach 3 i 4 ma również zakres planowanych rozwiązań systemowych mających sprzyjać powstaniu impulsów inwestycyjnych dla nowych mocy oraz modernizacji już istniejących aktywów wytwórczych. Spółka śledzi z uwagą wszelkie propozycje w tym zakresie.

PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA

W segmencie wydobywania obie kopalnie należące do Grupy Kapitałowej realizowały zadania inwestycyjne na czynnych odkrywkach mające na celu utrzymanie zdolności produkcyjnych. W PAK KWB Konin SA na odkrywkach Józwin, Drzewce i Tomisławice prowadzone są prace związane z koniecznością budowy systemów odwodnienia wynikającą z postępów robót górniczych i potrzebą przygotowania terenu pod przyszłą eksploatację. Największe wydatki poniesiono na rozbudowę osadnika wód brudnych odkrywki Tomisławice, wiercenie studni odwodnieniowych na odkrywce Drzewce oraz na budowę zasilania obiektów technologicznych na odkrywce Józwin. W PAK KWB Adamów SA realizowane są prace związane z zakończeniem budowy systemu odwodnienia wgłębnego na odkrywce Adamów.

Kluczowe inwestycje w fazie przygotowawczej

Elektrownia Konin

Najistotniejszym dotychczas przedsięwzięciem realizowanym w fazie projektowej na terenie elektrowni Konin była budowa bloku gazowo-parowego wraz z gazociągiem relacji Koło-Konin. Zakładano, że blok ten będzie miał moc około 120 MWe i około 90 MWt oraz dodatkowy kocioł szczytowy o mocy około 40 MWt (dedykowany dla potrzeb dostaw ciepła dla miasta Konin). Oddanie bloku do eksploatacji planowano na połowę roku 2020. Jednak z uwagi na istniejące niekorzystne uwarunkowania zewnętrzne, w tym niepewność co do kształtu systemu wsparcia dla kogeneracji po 2018 roku w dniu 29 września 2016 roku Spółka wypowiedziała umowę z PSE SA o przyłączenie do sieci przesyłowej bloku gazowo-parowego w elektrowni Konin. W październiku wypowiedziana została również umowa z biurem projektów Energoprojekt-Katowice SA odpowiedzialnym za projektowanie bloku gazowo-parowego oraz gazociągu relacji Koło-Konin. Mimo wypowiedzianych umów, projekt ten cały czas pozostaje w programie inwestycyjnym spółki.

Po wieloletniej eksploatacji turbogenerатора nr 6 w elektrowni Konin, poddano go w 2012 roku modernizacji włączając go do układu blokowego produkującego energię elektryczną w oparciu o spalanie biomasy. Podczas modernizacji generatora zmieniono jego medium chłodzące z wodoru na powietrze. Po takiej modernizacji generator podczas eksploatacji uległ dwukrotnie poważnej awarii, której główną przyczyną były elementy zmodernizowanego układu chłodzenia. Wobec powyższego wykonawca modernizacji generatora, powołując się na dotychczasowe doświadczenie związane z przeprowadzonymi w ostatnich latach modernizacjami generatorów, po wdrożeniu własnych modeli

obliczeniowych, zalecił aby obciążenie mocą czynną generatora nr 6 zainstalowanego w elektrowni Konin, nie przekraczało wartości 50 MW. Ostatnie prace modernizacyjne układu chłodzenia generatora nr 6 zakończyły się w styczniu 2017 roku. Po zakończonej modernizacji ZE PAK SA zwrócił się do Prezesa URE z wnioskiem o zmianę danych w koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej jednostki wytwórczej nr 1 elektrowni Konin. Wniosek dotyczy ustalenia mocy osiągalnej i zainstalowanej dla turbogeneratora nr 6 na poziomie 50 MWe (poprzednio 55 MWe).

W pierwszym półroczu 2016 roku rozpoczęto również prace studialne przygotowujące do realizacji rozwiązanie alternatywne przebudowy źródła ciepła w elektrowni Konin, które pozwoliłoby zapewnić dostawy ciepła do miasta Konina po unieruchomieniu części węglowej elektrowni Konin w czerwcu 2020 roku i braku uruchomienia planowanego nowego bloku gazowo-parowego. Produkcję energii elektrycznej i ciepłej w kogeneracji oparto by o istniejący kocioł biomasowy. W ramach realizacji powyższego projektu uzyskano już z Urzędu Regulacji Energetyki promesy zmiany koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej w dedykowanej instalacji spalania biomasy.

Ponadto w elektrowni Konin obecnie trwają prace projektowe związane z opracowaniem Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ), która będzie podstawą do wyłonienia wykonawcy modernizacji turbiny TG-6 w celu przystosowania jej do podgrzewu wody sieciowej podawanej do miasta Konin.

Odkrywka Ościslowo

W ramach działań zmierzających do zapewnienia surowca dla aktywów wytwórczych Grupy kontynuowane są prace projektowe na perspektywicznych złożach węgla brunatnego. PAK KWB Konin SA prowadzi działania zmierzające do uzyskania wszelkich niezbędnych decyzji i dokumentów pozwalających na przyznanie spółce koncesji na wydobycie. Obecnie działania koncentrują się na odkrywce Ościslowo. Planowana odkrywka ma zapewnić węgiel konieczny dla generacji energii w elektrowni Pątnów II i zmodernizowanych blokach w elektrowni Pątnów I. Otrzymanie koncesji na wydobycie musi zostać poprzedzone uzyskaniem szeregu zgód formalno-prawnych oraz dokumentów określających szczegółowo sposób prowadzenia działalności wydobywczej, jej zakres i wpływ na otoczenie planowanej inwestycji. Jednym z takich dokumentów jest decyzja środowiskowa. Organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej dla przedsięwzięcia pod nazwą: „Wydobywanie węgla brunatnego i kopaliny towarzyszących ze złoża Ościslowo” jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu (RDOŚ). 16 września 2015 roku zostało wszczęte przed tym organem postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej dla odkrywki Ościslowo. W ramach dokumentacji niezbędnej w postępowaniu przygotowany zostały m.in. Raport o oddziaływaniu na środowisko dla odkrywki Ościslowo oraz ekspertyza dotycząca wpływu projektowanej odkrywki na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz obszary chronione. PAK KWB Konin SA z należytą starannością dostarcza danych i uzupełnia dokumentację potrzebną dla prawidłowego przeprowadzenia postępowania. Termin wydania decyzji środowiskowej był kilkakrotnie przekładany. W dniu 13 marca 2017 roku PAK KWB Konin SA otrzymała decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia. Decyzja RDOŚ w Poznaniu nie jest ostateczna a PAK KWB Konin SA złoży od niej stosowne odwołanie w przewidzianym prawem terminie. W ocenie Zarządu Spółki istnieją realne przesłanki by oczekiwać, że odwołanie PAK KWB Konin SA zostanie rozpatrzone pozytywnie. Zdaniem Spółki wydana decyzja pozbawiona jest argumentów merytorycznych oraz nie została poparta żadnymi ekspertyzami potwierdzającymi negatywny wpływ na środowisko w przypadku zastosowania rozwiązań zaproponowanych przez PAK KWB Konin SA.

Kolejnym warunkiem koniecznym dla realizacji przedsięwzięcia jest zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze, który ma zostać objęty planowaną odkrywką. Decyzje w tym zakresie podejmowane są przez samorządy trzech gmin, na terenie których planowana jest eksploatacja złoża Ościslowo. W grudniu 2016 roku Minister Rolnictwa wydał zgodę na przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych gminy Ślesin i gminy Skulsk leżących

w obszarze budowy odkrywki węgla brunatnego Ościslowo. Również w grudniu 2016 roku ukazały się doniesienia medialne nt. odkrycia archeologicznego na części terenu przeznaczanego pod planowaną odkrywkę. O ewentualnym objęciu ochroną terenu znaleziska, zakresie i obszarze zdecyduje Wielkopolski Urząd Konserwatora Zabytków po przeprowadzeniu dalszych badań terenu. Warto podkreślić, że w przeszłości, na innych eksploatowanych przez kopalnie odkrywkach niejednokrotnie dochodziło do prac wykopaliskowych i archeologicznych. PAK KWB Konin SA w przeszłości współpracowała i zamierza współpracować w takich przypadkach ze wszelkimi właściwymi instytucjami.

3.4. Zarządzanie ryzykiem

Grupa prowadząc swoją działalność narażona jest na szereg rodzajów ryzyka, występujących faktycznie, potencjalnie lub teoretycznie, obecnych w branży oraz na rynkach, na których działają spółki Grupy Kapitałowej. Są to czynniki mające swoje źródło zarówno wewnątrz Grupy, jak i w jej otoczeniu. Mając na uwadze sformalizowanie sfery związanej

z ryzykiem występującym w działalności Grupy powstał kompleksowy dokument zatytułowany „Zasady Zarządzania Ryzykiem dla Grupy Kapitałowej ZE PAK SA” („Zasady Zarządzania”). Zasady Zarządzania zostały opracowane

i wdrożone w celu zdefiniowania i określenia granic ryzyk występujących lub mogących wystąpić w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA oraz określenia mechanizmów minimalizacji ekspozycji na ryzyko w toku prowadzenia działalności

w sektorze energetycznym i wydobywczym oraz minimalizacji skutków ryzyka, którego ze względu na specyfikę podstawowej działalności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, nie da się całkowicie wyeliminować.

Pierwszym etapem było określenie spółek Grupy, w których działalności można zidentyfikować ryzyka o materialnym znaczeniu dla działalności całej Grupy, a następnie zastosowanie odpowiednich zasad postępowania. Spółkami o istotnym wpływie na podstawową działalność Grupy są: ZE PAK SA, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., PAK KWB Konin SA, PAK KWB Adamów SA, PAK – Volt SA. Pozostałe Spółki z Grupy nie mają bezpośredniego wpływu na ryzyka operacyjne.

W ramach wspomnianych zasad określono model i strategię biznesową Grupy Kapitałowej. Naczelną zasadą realizowanego przez Grupę modelu biznesowego w sferze działalności gospodarczej: wydobywczej, produkcyjnej i handlowej jest maksymalizacja produkcji i zysku przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady minimalizacji ryzyka. W celu realizacji planów biznesowych Grupa dopuszcza poniesienie ryzyka, ale wyłącznie w zakresie i na zasadach określonych w Zasadach Zarządzania. Wszystkie rodzaje ryzyka biznesowego i sytuacje skutkujące ekspozycją na ryzyko są przez cały czas minimalizowane, chyba że Zasady Zarządzania lub decyzje Zarządu wyraźnie upoważniają do określonych odstępstw. W odniesieniu do struktury kapitałowej Grupy oraz schematów organizacyjnych poszczególnych spółek wyodrębniono określone role oraz określono zakres odpowiedzialności za decyzje i działania związane

z realizowaną strategią i polityką rynkową. Szczególną rolę, ściśle związaną z przestrzeganiem i prawidłowym stosowaniem Zasad Zarządzania pełni zespół zadaniowy, pod nazwą „Komitet Zarządzania Ryzykiem”, działający jako organ doradczy i opiniodawczy Zarządu ZE PAK SA. Organ został powołany Zarządzeniem Prezesa Zarządu Spółki. Głównym zadaniem Komitetu Zarządzania Ryzykiem jest rozpoznanie i identyfikacja oraz merytoryczna ocena wszelkich ryzyk gospodarczych o wartości powyżej 10 mln złotych, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez Grupę.

W ramach zarządzania ryzykiem w Grupie dokonano identyfikacji określonych obszarów ryzyk związanych z realizacją zakładanych celów biznesowych:

- 1) ryzyka surowcowe;
- 2) ryzyka produkcyjne;
- 3) ryzyka rynkowe i powiązane z nimi ryzyka finansowe;
- 4) ryzyka operacyjne związane z funkcjonowaniem systemów informatycznych;
- 5) ryzyko w obszarze bezpieczeństwa informacyjnego.

Dla każdego obszaru ryzyka zidentyfikowanego powyżej określono specyficzne rodzaje ryzyk dotyczące ściśle konkretnego obszaru. Rodzaj danego ryzyka został kompleksowo opisany, wraz z podaniem teoretycznych przykładów jego wystąpienia w działalności operacyjnej Grupy. Do każdego rodzaju ryzyka opracowano również konkretne formy działania mające na celu jego minimalizację lub wykluczenie, przypisano również odpowiedni miernik a tam gdzie to możliwe określono tzw. „kluczowy wskaźnik wykonania”, czyli minimalny poziom wykonania.

Kontroli, w zakresie przestrzegania Zasad Zarządzania, odpowiednio do swojego zakresu działania, podlegają kierownicy i pracownicy komórek organizacyjnych przyporządkowani do danego obszaru ryzyka. Odpowiedzialność za prawidłowe i zgodne z Zasadami Zarządzania, wykonywanie zadań przez podległe komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy ponosi kierownictwo komórek organizacyjnych. W Zasadach Zarządzania opisano również w sposób szczegółowy proces prawidłowego raportowania na temat zidentyfikowanego ryzyka a także sposób postępowania w wypadku zidentyfikowania naruszenia zasad opisanych w dokumencie.

Zgodnie z Zasadami Zarządzania od przestrzegania procedur i sposobów postępowania opisanych w dokumencie można odstąpić wyłącznie po uzyskaniu upoważnienia Zarządu ZE PAK SA wyrażonego na piśmie, zastosowanie znajduje wtedy specjalna procedura opisana również w Zasadach Zarządzania.

3.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji

W 2016 roku PAK KWB Konin SA, spółka podlegająca konsolidacji w ramach Grupy Kapitałowej dokonała dziesięciu emisji obligacji – łączna kwota obligacji wyemitowanych w 2016 roku wyniosła 147 500 tysięcy złotych, obligacje w całości objęte zostały przez spółki z Grupy. Wpływy z tytułu emisji obligacji posłużyły do finansowania bieżącej działalności PAK KWB Konin SA.

Łączna kwota obligacji wykupionych w 2016 roku przez PAK KWB Konin SA wyniosła 52 500 tysięcy złotych, wykup w całości dotyczył obligacji objętych przez spółki z Grupy.

4. PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W procesie przewidywania przyszłych wyników Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA należy brać pod uwagę szereg czynników, występujących faktycznie, potencjalnie lub teoretycznie, obecnych w branży oraz na rynkach, na których działa Grupa. Są to czynniki mające swoje źródło zarówno wewnątrz Grupy jak i w jej otoczeniu. W ocenie Zarządu można je podzielić na takie, które występują w sposób ciągły w każdym okresie oraz te, pojawiające się incydentalnie w okresie, którego dotyczy dany raport okresowy.

Spśród najistotniejszych czynników o stałym wpływie na wyniki Grupy z pewnością wymienić należy:

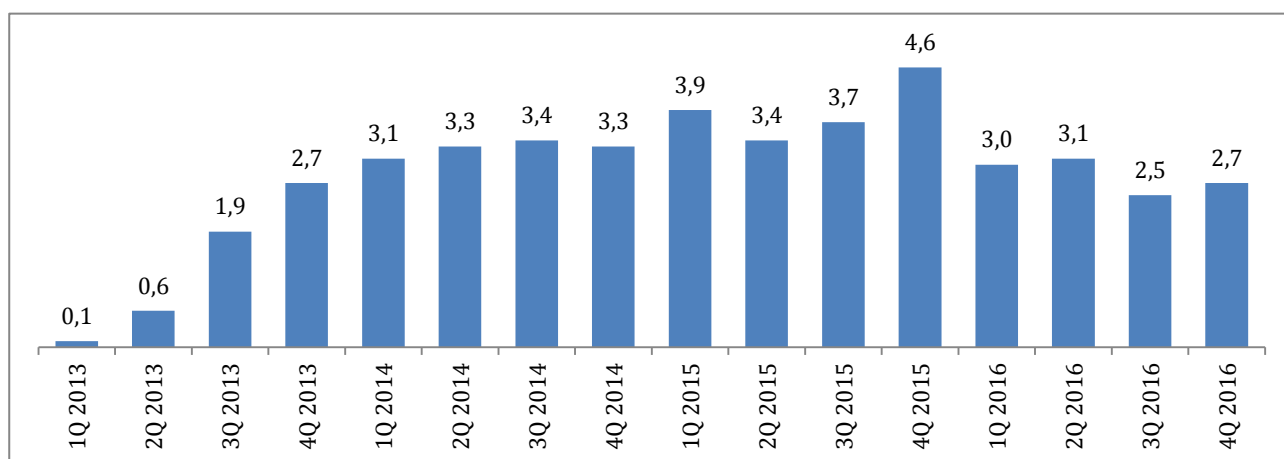
- trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energią elektryczną;
- otoczenie regulacyjne;
- ceny energii elektrycznej;
- ceny i podaż świadectw pochodzenia;
- koszty i dostawy paliw, koszt wydobycia węgla;
- koszty uprawnień do emisji CO₂;
- rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II sp. z o.o.;
- sezonowość i warunki meteorologiczne;
- nakłady inwestycyjne, w szczególności uprawniające do otrzymania darmowych uprawnień do emisji CO₂;
- kurs walutowy euro/złoty, poziom stóp procentowych.

Ponadto istotnym czynnikiem mogącym mieć znaczący wpływ na wyniki finansowe w perspektywie kolejnych kwartałów są wyniki testów na utratę wartości aktywów. Zgodnie z MSR 36 test na utratę wartości aktywów przeprowadzany jest po zaistnieniu określonych przesłanek. Ostatnie testy zostały przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2016 roku a ich wynik nie uzasadniał zmiany wartości składników majątku. Wykorzystywane modele wyceny aktywów wykazują wrażliwość na szereg parametrów m.in. tych opisanych w niniejszym punkcie, więc w obliczu pogarszania się perspektyw działalności, zarówno tych rynkowych jak i mających swe źródło w uwarunkowaniach prawnych, założenia do modeli wyceny majątku mogą ulec zmianie a co za tym idzie wyniki testów na utratę wartości w przyszłości mogą skutkować koniecznością dokonania weryfikacji wysokości odpisów aktualizujących wartość składników majątku. Kolejna analiza przesłanek uzasadniających potencjalną konieczność przeprowadzenia testów na utratę wartości składników majątku przeprowadzona zostanie na koniec następnego okresu sprawozdawczego.

Trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energią elektryczną

Prowadząc działalność na terenie Polski, osiągając znaczną większość przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej należy brać pod uwagę tendencje makroekonomiczne w polskiej gospodarce. Szczególne znaczenie ma wzrost realnego PKB i produkcji przemysłowej w Polsce, rozwój sektora usług oraz wzrost konsumpcji indywidualnej. Wszystkie wymienione czynniki wpływają w sposób istotny na zapotrzebowanie na energią elektryczną i jej zużycie.

Wykres 4: Dynamika PKB (%) w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego

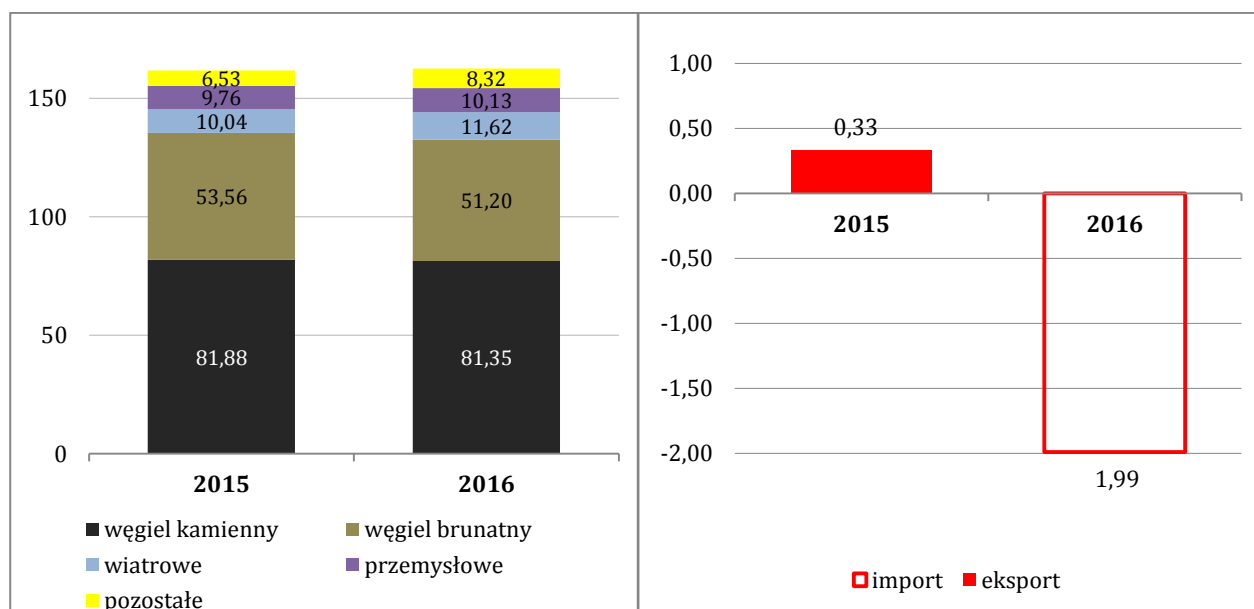

Źródło: dane GUS

Według szacunku wstępnego GUS produkt krajowy brutto („PKB”) liczony w cenach stałych roku poprzedniego wzrósł realnie w 2016 roku o 2,8%, wobec wzrostu o 3,9% w 2015 roku. Na początku 2016 roku prognozy dotyczące wzrostu oscyływały wokół 3,6-3,8% jednak w ciągu roku wielokrotnie je rewidowano w dół. Analizując dane kwartalne wyraźnie można zauważyć, że wyniki za poszczególne kwartały 2016 roku są najniższe od końcówki 2013 roku. O

dynamice PKB w 2016 roku w największym stopniu zdecydowały konsumpcja oraz inwestycje, gdzie mieliśmy do czynienia z przeciwstawnymi tendencjami. W przypadku sprzedaży detalicznej dynamika była najwyższa od wielu lat. Czynniki wspierających popyt konsumpcyjny w 2016 roku nie brakowało, do najważniejszych zaliczyć należy: spadek stopy bezrobocia rejestrowanego do wielkości 8,3% pod koniec roku, znacząca dynamika wzrostu wynagrodzeń a także efekt programu 500+. Skumulowany wpływ wszystkich tych czynników spowodował impuls popytowy pozytywnie wpływający na wkład konsumpcji w dynamikę PKB za 2016 rok. Jednak należy pamiętać, że część z tych czynników, z powodu efektu bazy, może w przyszłych okresach ciążyć dynamice. W przeciwnym kierunku na PKB oddziaływały w 2016 roku inwestycje. Tutaj również mieliśmy do czynienia ze splotem kilku czynników, które spowodowały taki efekt. Wśród tych najistotniejszych wymienić należy: mniejszy napływ funduszy unijnych związany z nową perspektywą wydatków z tych środków, zmiany legislacyjne w obszarze opodatkowania (np. VAT, tzw. „podatek handlowy” czy „podatek bankowy”) powodujące niepewność co do ich wpływu na działalność gospodarczą oraz spora cykliczność inwestycji. O skali negatywnego wpływu tego komponentu świadczyć mogą bardzo niskie odczyty wskaźnika produkcji budowlano-montażowej, która w poszczególnych miesiącach potrafiła sięgać -20%. W przypadku inwestycji można jednak oczekiwać, że część czynników, które negatywnie oddziaływały na dynamikę w 2016 roku ulegnie odwróceniu jak chociażby wspomniana cykliczność czy zwiększenie strumienia funduszy unijnych, co w połączeniu z efektem niskiej bazy pozwoli na odbudowę tego komponentu PKB w następnych okresach. Warto jedynie wspomnieć, że wpływ eksportu netto na dynamikę PKB w 2016 roku był bardzo niewielki, natomiast pozytywnie zadziałał wzrost zapasów.

Wykres 5: Struktura produkcji energii elektrycznej oraz saldo wymiany energii elektrycznej z zagranicą (wielkości brutto) – TWh

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSE

Dane dotyczące funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i Rynku Bilansującego, prezentowane przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA wskazują, że krajowe zużycie³ energii elektrycznej w 2016 roku wyniosło 164,6 TWh i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosło o 1,97%. Wzrost zużycia energii odnotowano we wszystkich miesiącach 2016 roku z wyjątkiem lipca, gdy odnotowano nieznaczny spadek. Wpływ na zużycie energii w 2016 roku miało stabilne tempo rozwoju gospodarczego w tym dynamika wzrostu produkcji przemysłowej oraz warunki atmosferyczne. Największe zapotrzebowanie na moc w 2016 roku odnotowano 15 grudnia około godz. 17.00, na poziomie 25 576 MW⁴. W 2016 roku produkcja energii elektrycznej ogółem wzrosła o 0,53%. Biorąc pod uwagę cały bilans roku, odnotowano spadek wytwarzania energii z dwóch głównych (pod względem wolumen produkowanej

³ Na podstawie Tabeli: Struktura produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych, wielkości wymiany energii elektrycznej z zagranicą i krajowe zużycie energii – wielkości miesięczne oraz od początku roku – wielkości brutto dostępnej na stronie PSE SA.

⁴ Na podstawie wykresu: Przebiegi zapotrzebowania w dniach, w których wystąpiło minimalne i maksymalne krajowe zapotrzebowanie na moc dostępnego na stronie PSE SA.

energii) surowców, czyli węgla kamiennego i brunatnego. Produkcja energii z węgla kamiennego spadła o 0,65% a z węgla brunatnego spadła o 4,41%. Warto jednak zauważyć, że spadek produkcji z węgla brunatnego dotyczył zwłaszcza pierwszych miesięcy 2016 roku i związany był z pracami remontowymi w jednej z dużych elektrowni. Kolejny raz odnotowano przyrost generacji ze źródeł wiatrowych w skali roku o 15,76%. Przyrost generacji ze źródeł wiatrowych był współmierny do przyrostu mocy osiągalnej elektrowni wiatrowych, która w 2016 roku wzrosła o 14,6% do 5 735,9 MW⁵. W minionym roku zauważalny był wzrost generacji z gazu o blisko 37,8% w stosunku do 2015 roku. Energia elektryczna wyprodukowana z węgla kamiennego stanowiła 50% ogółu produkcji energii elektrycznej, energia z węgla brunatnego 31% a turbiny wiatrowe wygenerowały 7,1% ogółu energii. Zmienił się natomiast kierunek wymiany zagranicznej. W minionym roku Polska była importerem energii elektrycznej netto, nadwyżka importu nad eksportem wyniosła 1,99 TWh, w porównaniu z rokiem 2015 gdy Polska była eksporterem netto energii elektrycznej w ilości 0,33 TWh.

Otoczenie regulacyjne

Podmioty działające na rynku energii elektrycznej podlegają ścisłym regulacjom takim jak np. Prawo Energetyczne, ustawa o odnawialnych źródłach energii („oze”), rozporządzenia oraz dyrektywy Komisji Europejskiej i konwencje międzynarodowe, dotyczące m.in. ochrony środowiska i zmian klimatycznych (w tym emisji CO₂), obowiązku publicznej sprzedaży części wytworzonej energii, jak również wsparciu dla określonych technologii wytwarzania energii. Pod uwagę należy brać również przepisy prawa podatkowego oraz interpretacje i rekomendacje wydawane przez Urząd Regulacji Energetyki.

W minionym roku w szeroko rozumianym otoczeniu regulacyjnym istotnym dla działalności Grupy ZE PAK SA nie nastąpiło wiele istotnych zmian, które wpływałyby w sposób zasadniczy na działalność Grupy. Mimo, że w trakcie roku toczyły się prace nad kilkoma ważnymi zagadnieniami, spośród których uwagę z pewnością należy zwrócić na projekt rozwiązań dotyczących zasad funkcjonowania „rynku mocy”, to do końca 2016 roku nie zostały one zakończone. Ustawa regulująca zasady funkcjonowania rynku mocy to jeden z kluczowych aktów prawnych dla wytwórców energii. W zamyśle autorów, ustawa ta ma zapewnić rentowność budowy nowych bloków energetycznych oraz modernizacji już istniejących jednostek, bez których systemowi energetycznemu grozi deficyt mocy. Z uwagi na wiek eksploatowanych obecnie bloków energetycznych należy się spodziewać, że w kolejnych latach trzeba będzie wyłączyć znaczną część elektrowni budowanych jeszcze w latach 60-tych i 70-tych. Pewnym rozwiązaniem dla obecnych problemów może się okazać modernizacja części jednostek wytwórczych (zwłaszcza bloków klasy 200 MW), jednak obecne hurtowe ceny energii nie sprzyjają podejmowaniu dużych zobowiązań inwestycyjnych z jakimi wiąże się remonty starych i budowa nowych jednostek. Rozwiązaniem problemu brakujących środków ma być właśnie mechanizm wspierania mocy. W założeniach przedstawianych w trakcie minionego roku rynek mocy ma się opierać na aukcjach. Producenci energii o mocy przekraczającej 2 MW mają być poddani procesowi certyfikacji, a następnie dopuszczeni do udziału w aukcjach, udostępniając moc w systemie. Parametry aukcji mają być określone w oparciu o planowane zapotrzebowanie na moc prognozowane przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne. W zamierzeniu autorów koncepcji zasady regulujące proces wyboru w aukcjach mają uwzględnić „politykę energetyczną państwa, adekwatność stosowanych parametrów do potrzeb krajowego systemu elektroenergetycznego, zapewnienie bezpieczeństwa krajowego systemu elektroenergetycznego oraz równoprawne i niedyskryminacyjne traktowanie”. Środki na realizację koncepcji ma zapewnić „opłata mocowa” doliczana do rachunku za energię. Wysokość opłaty ma być kalkulowana przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, na podstawie rozporządzenia ministra energii, które określi szczegółowo jej parametry. Zapisy nowego prawa zostały już prenotyfikowane przez Komisję Europejską („KE”). W międzyczasie, 30 listopada 2016 roku, KE przedstawiła projekt dokumentu nazwanego „Clean Energy for All Europeans legislative proposals”, którego zapisy przewidują wprowadzenie limitu emisji CO₂ dla wspieranych z publicznych pieniędzy wytwórców energii elektrycznej, którzy mieliby działać w ramach rynku mocy. Propozycje KE mogą skomplikować, proces ustalania zapisów projektu ustawy. Obecnie trwają dalsze prace związane z akceptacją zapisów ustawy o rynku mocy przez KE.

1 stycznia 2016 roku, po wielu latach prac i kolejnych koncepcji w życie weszła Ustawa o oze, jednak termin wejścia w życie części przepisów odsunięto o pół roku. 1 lipca 2016 roku w życie weszła kolejna nowelizacja ustawy o oze. Nowelizacja dotyczy w głównej mierze rozdziału 4 ustawy, normującego nowe zasady wsparcia dla producentów zielonej energii. Pod koniec grudnia 2016 roku przeprowadzono pierwszą aukcję dla wytwórców oze, W ramach systemu aukcyjnego określona ilość energii z oze jest zamawiana w podziale na poszczególne koszyki technologii oze. W znowelizowanych przepisach położono nacisk na premiowanie technologii zapewniających produkcję energii odnawialnej głównie za pomocą stabilnej generacji. Unormowano również zasady wsparcia dla prosumentów. Nowa

⁵ Na podstawie Tabeli: Bilans mocy w rannym szczycie krajowego zapotrzebowania na moc w wartościach średnich z dni roboczych w miesiącu dostępną na stronie PSE SA

definicja prosumenta, pozwala z preferencji skorzystać szerszemu katalogowi podmiotów, w tym nie tylko gospodarstwom domowym, ale także m.in. instytucjom należącym do sektora publicznego. Preferencje te polegają na tym, że w miejsce systemu taryf gwarantowanych zaproponowano system gdzie za oddanie do sieci nadwyżek nieskonsumowanej energii prosumentom przysługuje tzw. opust na energię pobraną od operatora. Kolejnym nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie osobnego obowiązku, w ramach tzw. „obowiązku oze” zakupu zielonej energii z biogazowni, co ma poprawić sytuację finansową właścicieli biogazowni. Nowe zapisy ustawy wprowadzają też warunki mające sprzyjać rozwojowi energetyki rozproszonej w ramach lokalnych spółdzielni i klastrów energetycznych.

Te podmioty mają brać udział w jednym z koszyków systemu aukcyjnego. Ministerstwo Energii przyznaje jednak, że niektóre zapisy Ustawy będą wymagać doprecyzowania w kolejnych nowelizacjach w 2017 roku.

Ceny energii elektrycznej

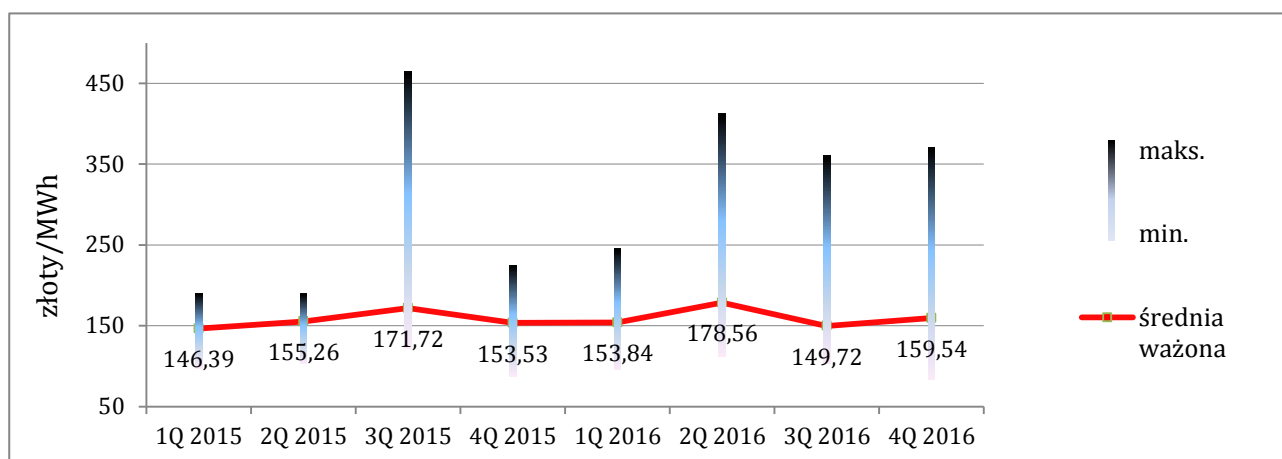
Grupa generuje większość przychodów z wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej, dlatego cena, za jaką sprzedaje energię elektryczną, jest bardzo istotna dla wyników jej działalności. Dodatkowo praktykowany jest zakup energii na rynku energii elektrycznej (w tym rynku giełdowym oraz rynku bilansującym) i odsprzedaż jej odbiorcom.

W 2016 roku nastąpił wzrost średniej ceny energii w odniesieniu do roku poprzedniego. Średnia ważona z notowań IRDN (Indeks Rynku Dnia Następnego) na Towarowej Giełdzie Energii (TGE) dla roku 2016 ukształtowała się na poziomie 160,71 zł/MWh co oznacza wzrost w odniesieniu do roku 2015 o 4,67 zł/MWh tj. o około 3%. Charakterystyczna dla minionego roku jest coraz większa ilość okresów z podwyższoną zmiennością poziomów cen energii elektrycznej. O ile w 2015 roku z uwagi na warunki pogodowe oraz sporą ilość remontów bloków energetycznych podwyższona zmienność cen występowała jedynie w III kwartale (zwłaszcza w sierpniu) to w 2016 roku podwyższona zmienność na rynku wystąpiła w II, III jak i IV kwartale. Czynniki wpływające w sposób istotny na poziom notowań giełdowych na rynku SPOT pozostały te same, wśród nich najistotniejsze to: wielkość generacji wiatrowej, stan rezerwy w systemie KSE, wielkość zdolności przesyłowych udostępnianych do wymiany transgranicznej, a także warunki pogodowe. Według danych PSE na koniec 2016 roku w systemie zainstalowane było 5735,9 MW⁶ mocy turbin wiatrowych, co oznacza przyrost o około 730 MW, czyli 14,6% rok do roku. W podobnym tempie urosła generacja ze źródeł wiatrowych. Energia wyprodukowana z wiatru stanowiła w 2016 roku 7,1%⁷ podczas gdy rok wcześniej było to 6,2%. Coraz większy udział niestabilnych źródeł w generacji energii jest jedną z przyczyn podwyższonej zmienności cen. W 2016 roku dotyczyło to zwłaszcza III i IV kwartału. W okresach gdy generacja z turbin wiatrowych jest wysoka ceny energii notują swoje minima, jednocześnie niski poziom wykorzystania mocy wiatrowych przyczynia się do szybkiego wzrostu cen energii ponieważ wykorzystywane muszą być moce konwencjonalne o wysokich kosztach produkcji. Kolejnym czynnikiem, który znacząco oddziaływał na poziomy cen w 2016 roku był stan rezerwy w systemie energetycznym. Konieczność przeprowadzania okresowych remontów i modernizacji powoduje, że bloki energetyczne muszą być odstawiane od produkcji na czas przeprowadzanych prac, a rezerwa w systemie ulega zmniejszeniu. W sytuacji gdy ilość planowanych odstawień jest stosunkowo duża, a np. warunki pogodowe uzasadniają zwiększony popyt na energię ceny zaczynają rosnać. W minionym roku, by nie powtórzyła się sytuacja z sierpnia 2015, część remontów przesunięto na II kwartał, jednak wyjątkowo wysokie temperatury w czerwcu spowodowały bardzo duże zapotrzebowanie na energię wykorzystywaną do chłodzenia w tym okresie. To właśnie niski poziom rezerwy w systemie i słaba wietrzność w II kwartale spowodowały, że ceny w tym okresie charakteryzowały się podwyższoną zmiennością i wysokimi poziomami. Najwyższą kwartalną średnią ważoną cenę zanotowano w II kwartale na poziomie 178,56 zł/MWh. Najniższa kwartalna średnia ważona cena ukształtowała się w III kwartale na poziomie 149,72 zł/MWh. Ceny węgla kamiennego na światowych rynkach w minionym roku, w odróżnieniu od 2015 roku, zwyżkowały. Jednak nie znalazło to dużego przełożenia na ceny oferowane przez krajowych producentów węgla dla producentów energii w 2016 roku. Cały krajowy sektor wydobywania węgla kamiennego w minionym roku przeszedł znaczące zmiany własnościowe. Najwięksi państwowi producenci węgla zostali powiązani kapitałowo z największymi państwowymi spółkami energetycznymi. Wpływ tych przekształceń, jak również przejęć przez państwowe spółki znaczących zagranicznych aktywów wytwórczych w Polsce, nie miał większego wpływu na poziom cen energii. Niewiadomą pozostaje polityka w zakresie cen dostaw węgla kamiennego w przyszłości jak i postępująca konsolidacja sektora energetycznego w Polsce na ceny energii w przyszłych latach.

⁶ Na podstawie Tabeli: Bilans mocy w rannym szczycie krajowego zapotrzebowania na moc w wartościach średnich z dni roboczych w miesiącu dostępnej na stronie PSE SA.

⁷ Na podstawie danych PSE „Struktura produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych, wielkości wymiany energii elektrycznej z zagranicą i krajowe zużycie energii – wielkości miesięczne oraz od początku roku – wielkości brutto”.

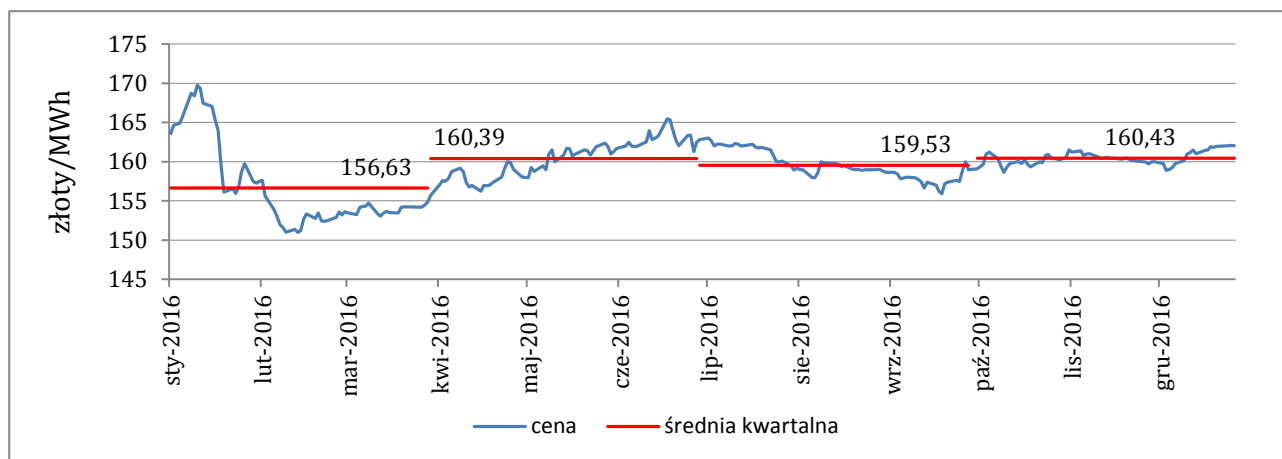
Wykres 6: Ceny energii (IRDN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

Na rynku terminowym energii elektrycznej Towarowej Giełdy Energii najbardziej płynny instrument, roczny kontrakt BASE_Y-17, notowany był na stosunkowo wysokich poziomach w styczniu 2016 roku, w ślad za wyższymi cenami na rynku spot. W późniejszym okresie ceny dynamicznie spadły osiągając swoje roczne minimum na poziomie 151 zł/MWh w połowie lutego. Od tego momentu ceny kontraktu stabilnie rosły do połowy roku, jednak nie zbliżyły się do maksimum zanotowanego w styczniu na poziomie bliskim 170 zł/MWh. W drugiej części roku ceny poruszały się w stosunkowo wąskim zakresie pomiędzy 156 a 164 zł/MWh. Analizując kwartalne średnie arytmetyczne ceny kontraktu BASE_Y-17 łatwo zauważyć, że z wyjątkiem I kwartału 2016 w pozostałych kwartałach cena jest niemal płaska i zbliżona do 160 zł/MWh. Można stwierdzić, że zwiększona zmienność i impulsy cenowe płynące z rynku spot z wyjątkiem I kwartału nie oddziaływały w 2016 roku bardzo mocno na rynek terminowy.

Wykres 7: Cena kontraktu terminowego na dostawę energii elektrycznej (pasmo) na 2017 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

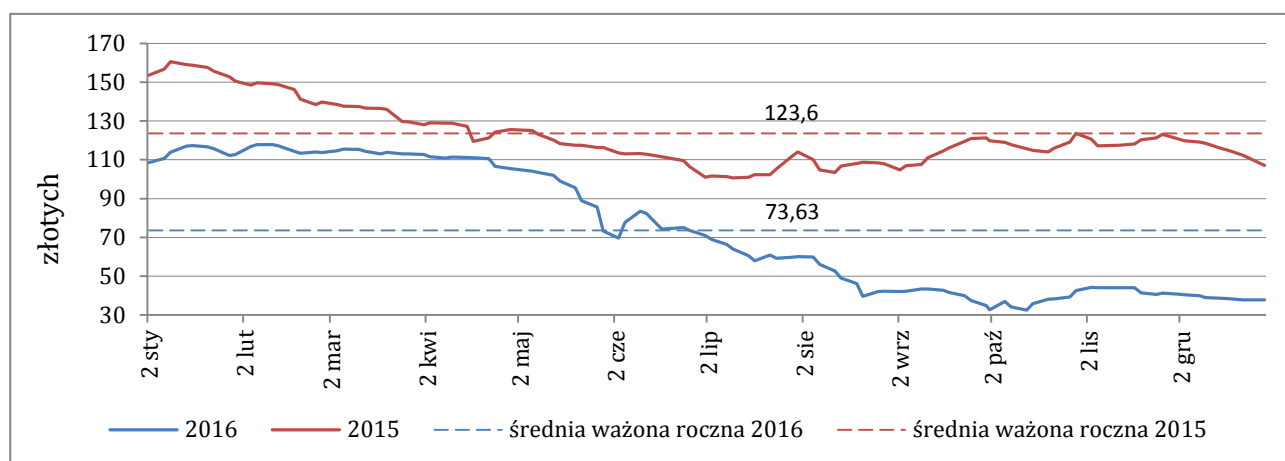
Świadectwa pochodzenia

Z uwagi na fakt, że część wytwarzanej energii elektrycznej w ZE PAK SA pochodzi ze spalania biomasy (leśnej i rolnej) i stosowana jest również wysokosprawna kogeneracja w celu wytwarzania ciepła, przy spełnieniu określonych wymogów regulacyjnych, producentowi przysługują zielone i czerwone certyfikaty. Liczba uzyskiwanych świadectw pochodzenia jest znacząco wyższa od liczby, jaką Spółka jest zobowiązana przedstawić do umorzenia, co pozwala zbywać ich nadwyżki na rzecz innych uczestników rynku.

2016 był kolejnym rokiem dynamicznego spadku ceny zielonych certyfikatów. Podobnie jak w 2015 roku tak i w 2016 najwyższe poziomy notowane były w pierwszym kwartale, później następował stopniowy spadek lub stagnacja na niskich poziomach. Średnia ważona cena zielonych certyfikatów w 2016 roku ukształtowała się na poziomie

73,63 zł⁸ co oznacza spadek w stosunku do średniej z 2015 roku o 49,97 zł, tj. aż o 40%. Minimum cenowe zanotowane w październiku wyniosło 32,57 zł za certyfikat. Przyczyny głębokich spadków cen zielonych certyfikatów pozostają podobne jak w poprzednich okresach. Ogromna nadpodaż produkcji w stosunku do popytu będącego pochodną wysokości współczynnika obowiązku umarzania świadectw pochodzenia powoduje, że ceny osiągają coraz niższe poziomy. Producenci zielonej energii pewne nadzieje wiązali z nową ustawą o oze. Wprawdzie nie weszła ona w życie w całości od 1 stycznia 2016 roku jednak zapisy ograniczające w pewnym zakresie wsparcie dla instalacji współspalania biomasy oraz eliminujące wsparcie dla tzw. „dużych” instalacji hydrologicznych produkujących energię obowiązywały już od początku 2016 roku. Zapisy nowej ustawy o oze przewidywały również wzrost współczynnika obowiązku umarzania świadectw pochodzenia. Jednak dynamiczny proces przyrostu mocy wiatrowych w 2015 i 2016 roku, a co za tym idzie rosnąca ilość zielonych certyfikatów generowanych z coraz większej ilości energii wytwarzanej z wiatru uniemożliwił zahamowanie procesu dynamicznego spadku cen zielonych świadectw pochodzenia.

Wykres 8: Średnia cena świadectwa pochodzenia energii wyprodukowanej z OZE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

Koszty i dostawy paliw, koszt wydobycia węgla

Najistotniejszym elementem kosztów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w spółkach Grupy ZE PAK SA jest koszt paliwa. W dużej mierze ceny paliwa określają konkurencyjność poszczególnych technologii wytwarzania energii elektrycznej. Elektrownie Grupy ZE PAK SA wytwarzają znaczącą większość energii elektrycznej z węgla brunatnego, lecz wykorzystują również biomasę leśną i rolną. Ponadto, w procesie wytwarzania energii elektrycznej wykorzystywany jest do celów rozpałkowych, w minimalnych ilościach, ciężki i lekki olej opałowy.

Dwie kopalnie węgla brunatnego, PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA, będące dostawcami węgla brunatnego do elektrowni Grupy ZE PAK SA, zaspokajają zapotrzebowanie aktywów wytwórczych na to podstawowe paliwo, co uniezależnia Grupę od zewnętrznych dostawców i eliminuje ekspozycję na potencjalne wahania cen węgla brunatnego. Niemniej jednak występuje ekspozycja na wahania cen pozostałych wykorzystywanych paliw (przede wszystkim biomasy) jak również część kosztów związanych z wydobyciem węgla brunatnego zależy od czynników, które pozostają poza bezpośrednią kontrolą Grupy.

Złóża eksploatowane przez kopalnie Grupy posiadają określoną zasobność. Możliwość osiągnięcia zakładanego poziomu produkcji energii elektrycznej w perspektywie długookresowej jest częściowo uzależniona od zdolności wydobycia

z obecnie eksploatowanych złóż oraz uruchomienia eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego, które byłyby ekonomicznie opłacalne. W ramach działań zmierzających do zapewnienia surowca dla aktywów wytwórczych Grupy PAK KWB Konin prowadzi prace projektowe na perspektywicznych złóżach węgla brunatnego. Do zagospodarowania złóż perspektywicznych potrzebne jest uzyskanie wszelkich niezbędnych formalnych zgód i pozwoleń, zwieńczone uzyskaniem koncesji na wydobycie. Proces pozyskiwania zgód i pozwoleń jest wieloetapowy i rozciągnięty w czasie. W związku z powyższym istnieje ryzyko opóźnień i przesunięć w harmonogramie zagospodarowywania kolejnych złóż, co z kolei może rodzić ryzyko przerw w dostawach węgla dla aktywów wytwórczych Grupy. Możliwość rozpoczęcia wydobycia z perspektywicznych złóż węgla w przyszłości może być ograniczona przez wiele czynników znajdujących się poza kontrolą Grupy. Do głównych czynników ryzyka należy: nieuzyskanie koniecznych koncesji,

⁸ Średnia ważona z notowań instrumentu PMOZE_A na Towarowej Giełdzie Energii.

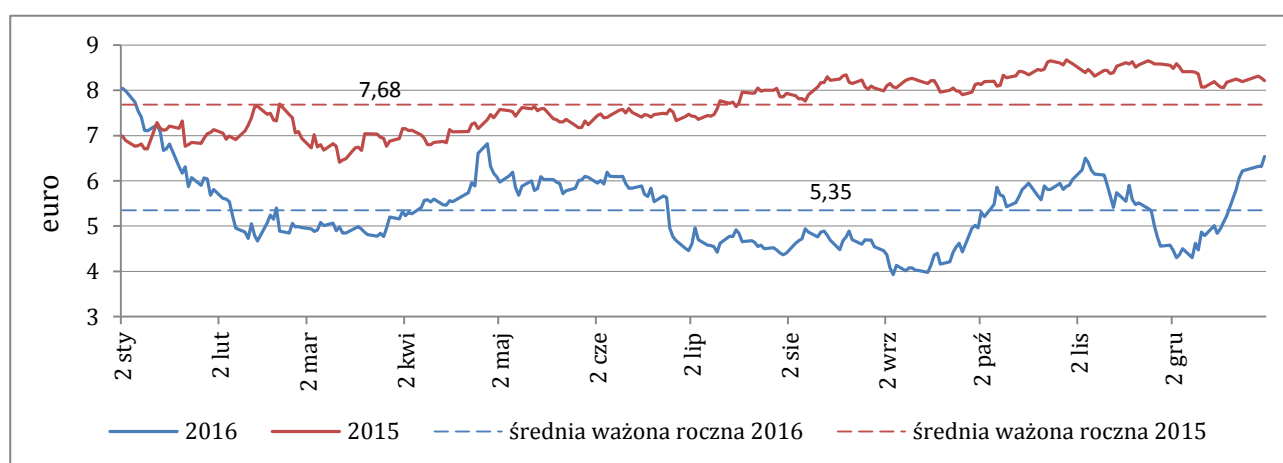
niekorzystne rozstrzygnięcia organów samorządów lokalnych w zakresie kształtowania polityki przestrzennej, brak możliwości pozyskania odpowiedniego finansowania.

Koszty uprawnień do emisji CO₂

Działalność w zakresie wytwarzania ze źródeł konwencjonalnych energii elektrycznej i ciepła wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów emisji CO₂. Z uwagi na fakt, że koszty te stanowią istotną pozycję w strukturze kosztów ponoszonych przez wytwórców energii z węgla brunatnego, wpływ emitowanych ilości CO₂ oraz cena pozwoleń do emisji CO₂ (EUA) ma duże znaczenie dla wyników działalności. Wyniki w dużym stopniu uzależnione są również od ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ przyznanych w danym okresie. Ilości uprawnień możliwe do uzyskania dla energetyki zostały określone w art. 10c dyrektywy ETS, a wielkości jakie fizycznie mogą otrzymać poszczególne instalacje uzależnione są od wydatków poniesionych na inwestycje, które zapisane są w Krajowym Planie Inwestycyjnym. Pozostałą część brakujących uprawnień Grupa zobowiązana jest dokupić na wolnym rynku. ZE PAK SA wykorzystuje także niewielką ilość darmowych uprawnień z art. 10a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 roku (jednostki EUA dla potrzeb generacji ciepła). Grupa w 2016 roku otrzymała bardzo niewielką ilość darmowych uprawnień do emisji CO₂, oscylującą w granicach 100 tysięcy EUA, z czego większość wynika z przydziału na produkcję ciepła. Dlatego też, praktycznie cała ilość potrzebnych Grupie ZE PAK SA uprawnień do emisji musiała zostać zakupiona na rynku pierwotnym (aukcje) oraz wtórnym (giełda ICE, EEX i kontrakty bilateralne).

Notowania cen uprawnień do emisji CO₂ w 2016 roku swoimi poziomami odbiegały istotnie od poziomów notowanych rok wcześniej. Średnia cena praw do emisji w 2016 roku ukształtowała się na poziomie 5,35 euro/EUA⁹, co stanowi istotny spadek o 2,33 euro tj. 30% w stosunku do średniej ceny z roku 2015. Notowania EUA wrażliwe są na dwa rodzaje czynników, te które wynikają z relacji pomiędzy podażą a popytem na jednostki oraz czynniki o charakterze politycznym. Czynniki o charakterze fundamentalnym w 2016 roku sprzyjały raczej spadkom notowań jednostek uprawniających do emisji CO₂. Istniejąca nadpodaż w stosunku do potrzeb wynikających z konieczności pokrycia jednostkami wyemitowanych ilości CO₂ sprzyja okresowym spadkom cen. Dodatkowo, zwłaszcza w pierwszym kwartale 2016 roku, widoczna była korelacja rynku EUA z cenami surowców energetycznych, które w tamtym okresie taniały. Kolejnym czynnikiem ograniczającym popyt na jednostki EUA w 2016 roku była wzrastająca szybciej w stosunku do przewidywań sprzed lat ilość energii produkowanej z oze (szczególnie szybko w niektórych krajach zachodniej Europy). Czynniki polityczne wpływały na ceny EUA w 2016 roku w dwojaki sposób. Wydarzenia takie jak wynik referendum w Wielkiej Brytanii oznaczający wystąpienie tego kraju z Unii Europejskiej szczególnie mocno wpłynął na dynamiczny spadek cen EUA w połowie roku. Wystąpienie Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej zasiało wątpliwości dotyczące charakteru uczestnictwa tego kraju w systemie ETS, jak i kształt tego systemu w przyszłości, w obliczu istotnych zmian jakie dotyczą UE. Z kolei czynnikiem pobudzającym okresowe wzrosty cen EUA w 2016 roku były nieustanne starania niektórych państw objętych ETS zmierzające do reformy tego systemu, która w zamyśle jej inicjatorów miałyby doprowadzić do znaczącego wzrostu cen EUA poprzez ograniczenie ilości jednostek dostępnych na rynku w przyszłych okresach. Najwyższe poziomy, nieco powyżej 8 euro, ceny EUA odnotowały na samym początku 2016 roku. W kolejnych miesiącach ceny EUA poddawały się następującym po sobie falom wzrostowym i spadkowym. Minimum cenowe odnotowano na początku września na poziomie nieco poniżej 4 euro.

Wykres 9: Cena kontraktu terminowego na dostawę EUA

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ICE

⁹ Średnia arytmetyczna z poziomów zamknięcia dnia dla notowań EUA na ICE.

Rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem „Kontraktu Długoterminowego” („KDT”)

Kontrakt długoterminowy sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) został zawarty pomiędzy Elektrownią Pątnów II sp. z o.o. a Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi SA. Miał on charakter wieloletniej umowy w zakresie dostarczania energii elektrycznej po ustalonej formule cenowej.

W związku z wcześniejszym rozwiązaniem (w dniu 1 kwietnia 2008 roku) KDT Elektrowni Pątnów II sp. z o.o., na mocy Ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. jest uprawniona do otrzymywania odpowiedniej rekompensaty. Wysokość rekompensaty jest wyliczana według stosownego wzoru zamieszczonego w Ustawie. Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. objęta jest wymienioną ustawą do końca 2025 roku.

Sezonowość i warunki meteorologiczne (w tym głównie warunki wietrzne)

Popyt na energię elektryczną oraz ciepło, zwłaszcza wśród konsumentów, podlega sezonowym wahaniom. Dotychczas praktyka pokazywała, że zużycie energii elektrycznej zwiększało się zimą (głównie z powodu niskich temperatur i krótszego dnia) oraz spadało w okresie letnim (w związku z okresem wakacyjnym, wyższymi temperaturami otoczenia i dłuższym dniem). W ostatnich latach systematycznie odnotowuje się wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną latem, spowodowany w głównej mierze rosnącą liczbą wykorzystywanych urządzeń chłodniczych i klimatyzacji.

Niezależnie od czynników opisanych powyżej coraz istotniejsze dla poziomu produkcji Grupy stają się warunki meteorologiczne. Dotychczas działalność Grupy nie podlegała w znaczącym stopniu sezonowości popytu, ze względu na niskie koszty praca bloków prowadzona była w sposób ciągły (w podstawie) przez niemal cały rok. Obecnie biorąc pod uwagę rosnący udział OZE w segmencie wytwórców energii, w tym przede wszystkim źródeł wiatrowych, przy szacowaniu wielkości produkcji Grupy coraz większego znaczenia nabierają warunki pogodowe, ze szczególnym uwzględnieniem warunków wietrznych. Statystycznie okresami o najlepszych warunkach wietrznych jest I i IV kwartał. Należy brać pod uwagę, że w okresach, gdy warunki wietrzne są wyjątkowo dobre a produkcja turbin wiatrowych wysoka, popyt na produkcję Grupy może ulegać okresowym zmniejszeniom.

Nakłady inwestycyjne

Działalność w sektorze wydobywania węgla oraz produkcji energii wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych. Aktywa wytwórcze Grupy wymagają okresowych remontów i bieżących modernizacji, zarówno ze względu na zaostrzenie wymogów w zakresie ochrony środowiska jak i potrzebę zwiększania efektywności produkcji energii elektrycznej. Poziom nakładów inwestycyjnych miał istotny wpływ, i według oczekiwań będzie nadal miał istotny wpływ, na wyniki działalności operacyjnej, poziom zadłużenia oraz przepływy pieniężne. Opóźnienia w realizacji, zmiany programu inwestycyjnego oraz przekroczenie budżetu mogą mieć poważny wpływ na nakłady inwestycyjne ponoszone

w przyszłości, a także na wyniki, sytuację finansową oraz perspektywę rozwoju. Ponadto część planowanych przez Grupę projektów inwestycyjnych, zgłoszonych do Krajowego Planu Inwestycyjnego, wiąże się z przydziałem bezpłatnych jednostek uprawniających do emisji CO₂, jednak w przypadku braku realizacji tych inwestycji uniemożliwiona jest też zdolność do skorzystania z bezpłatnego przydziału. Szerzej na temat zamierzeń inwestycyjnych Grupy i realizacji obecnych zadań można przeczytać w punkcie 3.3 oraz punkcie 7 niniejszego sprawozdania.

Kurs walutowy euro/złoty, poziom stóp procentowych

Pomimo faktu, że Grupa prowadzi swoją działalność na terytorium Polski, gdzie ponosi koszty i osiąga przychody w złotych, jest kilka istotnych czynników uzależniających wyniki finansowe od kursu walutowego euro/złoty oraz poziomu stóp procentowych WIBOR i EURIBOR. Do najistotniejszych zaliczyć należy:

- znacząca część zadłużenia (tj. kredyt konsorcjalny zaciągnięty przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o.) jest denominowana w euro, co powoduje, że deprecjacja wartości złotego w stosunku do euro ma negatywny wpływ na wyniki finansowe, ponieważ zwiększa koszty finansowania w złotych związane z zadłużeniem w obcej walucie, natomiast deprecjacja wartości euro w stosunku do złotego ma pozytywny wpływ na wyniki finansowe, ponieważ obniża koszty finansowania w złotych związane z zadłużeniem w obcej walucie,
- ZE PAK SA oraz Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. korzystają z finansowania dłużnego opartego na zmiennej stopie procentowej,
- transakcje związane z zakupem EUA, które są rozliczane są w euro.

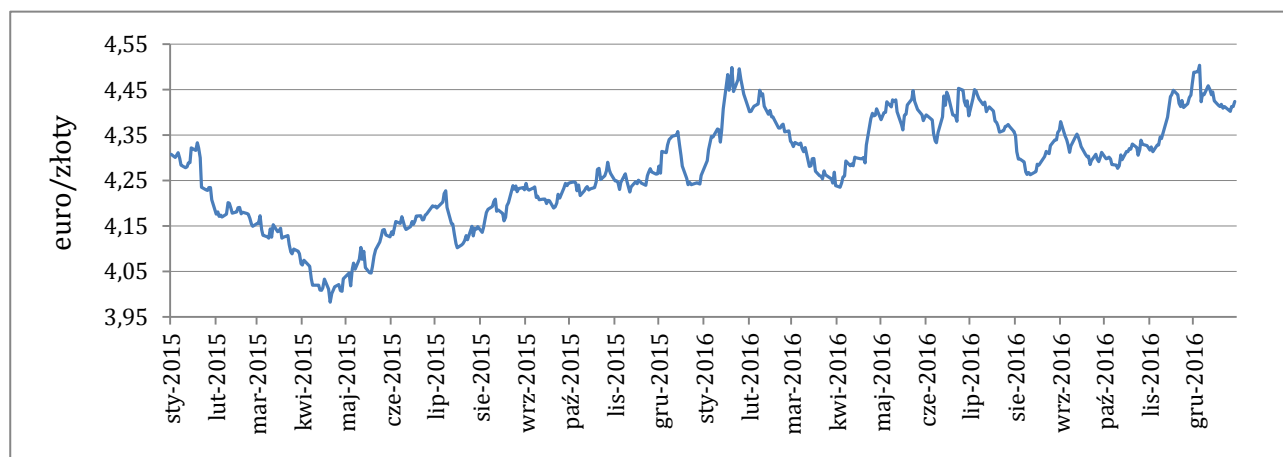
W 2016 roku spółki Grupy nie stosowały instrumentów służących ograniczaniu ryzyka wynikającego ze zmian kursów walutowych, z wyjątkiem ZE PAK SA, która zabezpieczyła kurs euro dla części przepływów związanych z zakupem jednostek uprawniających do emisji CO₂. Do zabezpieczenia kursu zastosowano transakcje typu forward z datą

rozliczenia w grudniu 2016 roku i styczniu 2017. Zarządy na bieżąco monitorują sytuację finansową oraz sytuację rynkową, w razie potrzeby mogą podjąć decyzje o konieczności zastosowania instrumentów finansowych zabezpieczających przed ryzykiem kursowym. Zgodnie z Zasadami Zarządzania Ryzykiem przyjętymi w Grupie ZE PAK SA ewentualne transakcje będą miały charakter zabezpieczenia i będą dopasowane do pozycji zabezpieczanej pod względem wolumenu i daty zapadalności. Decyzja o wyborze instrumentu zabezpieczającego, uwzględniała będzie również: cenę, płynność rynku, prostotę produktu, łatwość wyceny i księgowania oraz elastyczność.

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych związanych z finansowaniem inwestycji w ZE PAK SA i Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. Grupa korzysta z zobowiązań finansowych, głównie kredytów i pożyczek o oprocentowaniu zmiennym. W celu zminimalizowania ryzyka stopy procentowej, Grupa zawiera kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe), w ramach których zgadza się na wymianę, w określonych odstępach czasu, różnicy między kwotą odsetek naliczonych według stałego i zmiennego oprocentowania od uzgodnionej kwoty głównej. Transakcje te mają na celu zabezpieczenie zaciągniętych zobowiązań finansowych i dotyczą kredytu konsorcjalnego Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. opartego na zmiennej stopie EURIBOR. Do zabezpieczenia wykorzystano instrumenty typu IRS.

Kurs euro/złoty niemal przez cały 2016 rok notował wartości wyższe niż w roku poprzednim. Następujące po sobie fale osłabienia i umocnienia złotego spowodowały, że kurs poruszał się w przedziale kilkukrotnie zbliżając się do 4,25 i 4,5. Swoje minimum zanotował na początku kwietnia na poziomie 4,2355 a maksimum na początku grudnia na poziomie 4,5035.

Wykres 10: Kurs średni euro/złoty

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabel kursów średnich NBP

5. OPIS SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ

5.1. Zasady sporządzania sprawozdania finansowego

Grupa sporządza sprawozdania finansowe w oparciu o Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Unię Europejską. Powyższe standardy, określane wspólnie jako Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmują również Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) i Interpretacje wydane przez Stały Komitet ds. Interpretacji oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej.

Istotne zasady rachunkowości zastosowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy zostały omówione w nocie nr 10 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za 2016 rok.

5.2. Charakterystyka podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych

Skonsolidowany rachunek zysków i strat i skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Przychody ze sprzedaży w 2016 roku wyniosły 2 704 711 tysięcy złotych i w porównaniu do 2015 roku zmalały o 243 105 tysięcy złotych, tj. 8,25%.

Największy spadek przychodów w 2016 roku wystąpił w ramach przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej, które łącznie zmniejszyły się o 160 609 tysięcy złotych, tj. 6,40%. Na zmniejszenie przychodów wpłynął głównie niższy o 0,69 TWh wolumen sprzedaży energii, ale i niższa cena o 2,94 zł/MWh. Niższy wolumen sprzedaży energii elektrycznej został zrealizowany w całości w ramach energii elektrycznej z obrotu (spadek o 0,87 TWh), przy jednoczesnym zwiększeniu wolumenu energii elektrycznej z produkcji własnej (wzrost o 0,18 TWh).

W 2016 roku przychody ze sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii wyniosły 812 tysięcy złotych i w stosunku do ubiegłego roku zmniejszyły się o 33 089 tysięcy złotych, tj. o 97,60%. Niewielka wartość przychodów jest rezultatem spadku wartości rynkowej zielonych certyfikatów w 2016 roku. Spadkowy trend cenowy na rynku certyfikatów zielonych spowodował, że w kolejnych miesiącach roku przychody z niesprzedanych certyfikatów wyceniane były po coraz niższych cenach rynkowych a późniejsza ich sprzedaż (po cenie niższej niż wcześniejsza wycena) spowodowała dodatkowy koszt, który wpłynął na obniżenie zrealizowanego przychodu ze sprzedaży.

Przychody z tytułu rozwiązania KDT w 2016 roku wyniosły 207 158 tysięcy złotych (w tym korekta 88 353 tysięcy złotych), natomiast w 2015 roku wyniosły 173 435 tysięcy złotych (w tym korekta 56 200 tysięcy złotych). Zaliczki w obu latach były na zbliżonym poziomie, tj. odpowiednio 118 805 tysięcy złotych i 117 235 tysięcy złotych, stąd różnica w wysokości uzyskanego przychodu jest rezultatem wysokości korekty. Korekta za 2016 rok skalkulowana została na wyższym poziomie w porównaniu z 2015 rokiem z powodu osiągnięcia przez spółkę niższych przychodów ze sprzedaży energii i usług systemowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz.U. 2007 nr 130 poz. 905 z późn.zm.). Natomiast niższe przychody spowodowane były 90-dniowym remontem generalnym przeprowadzonym w IV kwartale 2016 roku, który wpłynął na zmniejszenie produkcji.

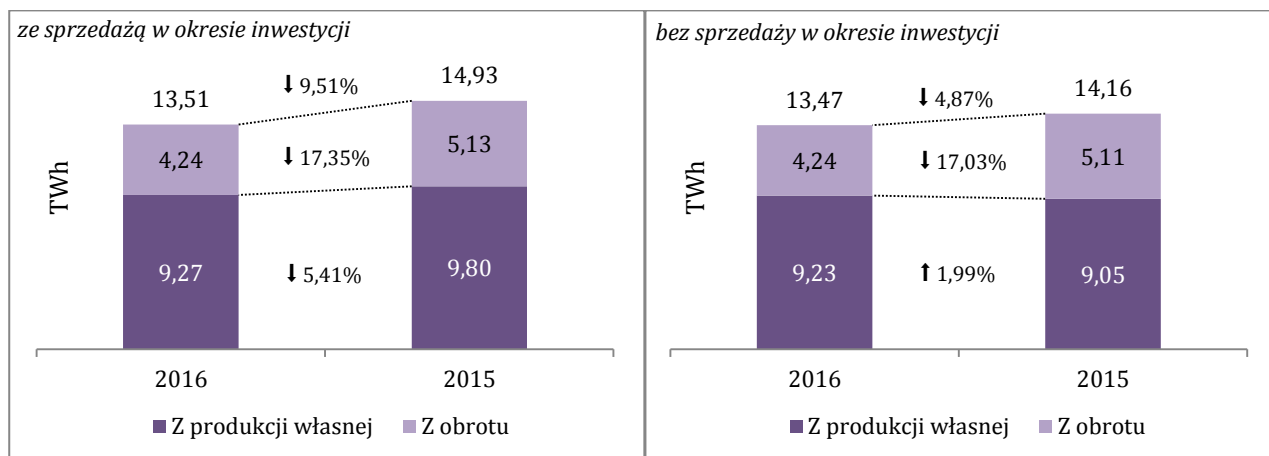
Tabela 4: Zestawienie skonsolidowanych przychodów ze sprzedaży

	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku	tysiące złotych zmiana	% dynamika
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (pomniejszone o podatek akcyzowy)	1 609 762	1 602 096	7 666	0,48
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu	737 746	906 021	(168 275)	(18,57)
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	812	33 901	(33 089)	(97,60)
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	59 506	141 398	(81 892)	(57,92)
Przychody ze sprzedaży energii cieplnej	207 158	173 435	33 723	19,44
Przychody z umów o usługi budowlane	60 541	60 874	(333)	(0,55)
Pozostałe przychody ze sprzedaży	29 186	30 091	(905)	(3,01)
Przychody ze sprzedaży ogółem	2 704 711	2 947 816	(243 105)	(8,25)

W 2016 roku zrealizowano niższe przychody ze sprzedaży energii cieplnej o 333 tysiące złotych. Na spadek przychodów wpłynęła przede wszystkim niższa cena ciepła o 0,35 zł/GJ, pomimo zrealizowanego wyższego wolumenu sprzedaży o 12,46 TJ.

Przychody z umów o usługi budowlane w 2016 roku w stosunku do przychodów uzyskanych w 2015 roku zmniejszyły się o 81 892 tysiące złotych, tj. o 57,92%. Główną przyczyną spadku przychodów jest mniejszy zakres prac budowlanych niż to miało miejsce w ubiegłym roku, gdy spółki z Grupy pracowały przy modernizacji bloków 1-2 w elektrowni Pątnów I.

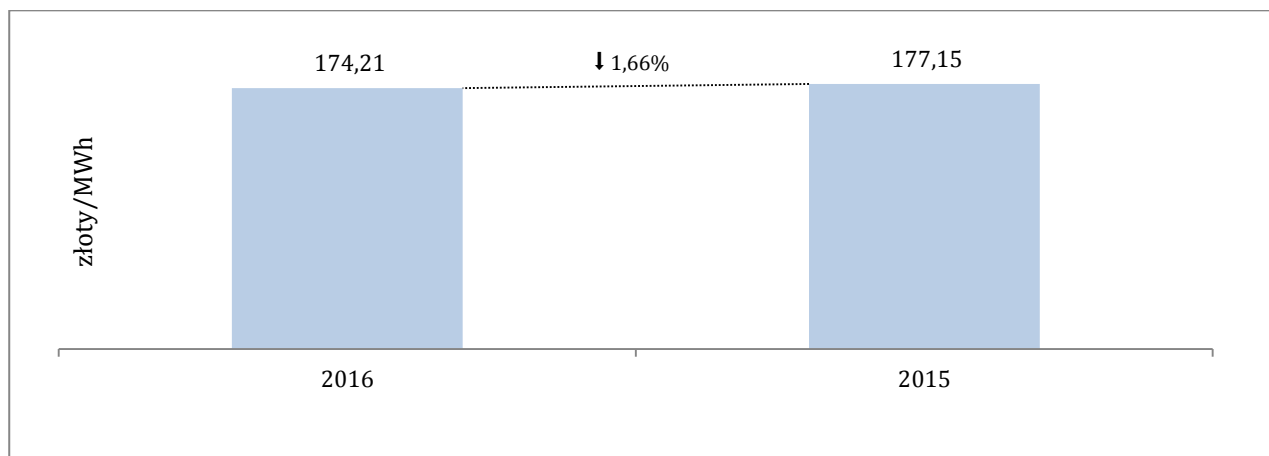
Wykres 11: Sprzedaż energii elektrycznej*

* Na wykresie po prawej stronie nie wykazano sprzedaży energii elektrycznej z bloków 1 i 2 w elektrowni Pątnów I w okresie inwestycji, z której uzyskane przychody obniżyły wartość poniesionych nakładów inwestycyjnych.

Źródło: dane wewnętrzne

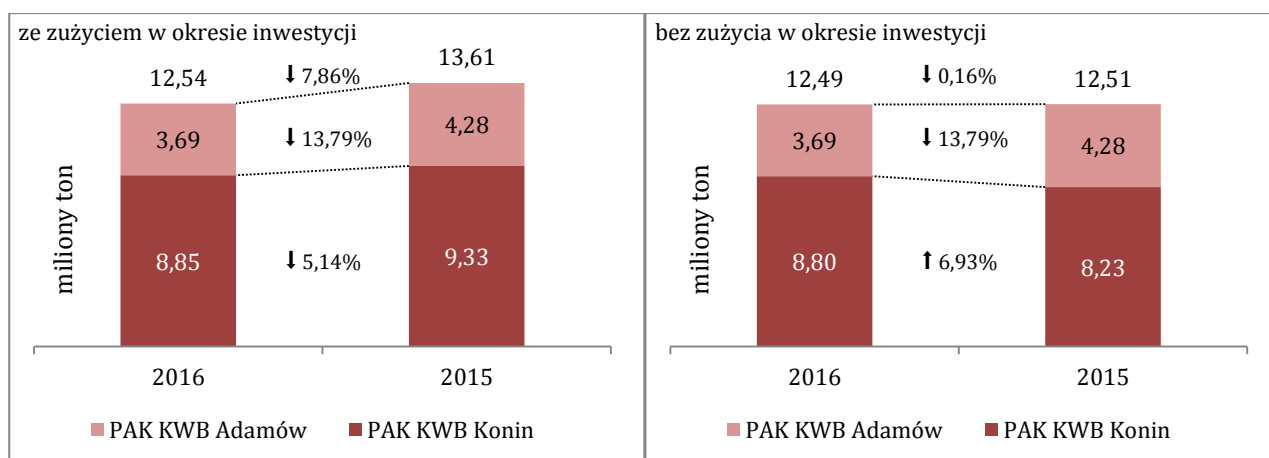
Wykres 12: Średnie ceny sprzedaży energii elektrycznej*

* Średnia cena liczona, jako przychody ze sprzedaży energii podzielone przez wolumen sprzedaży.

Źródło: dane wewnętrzne

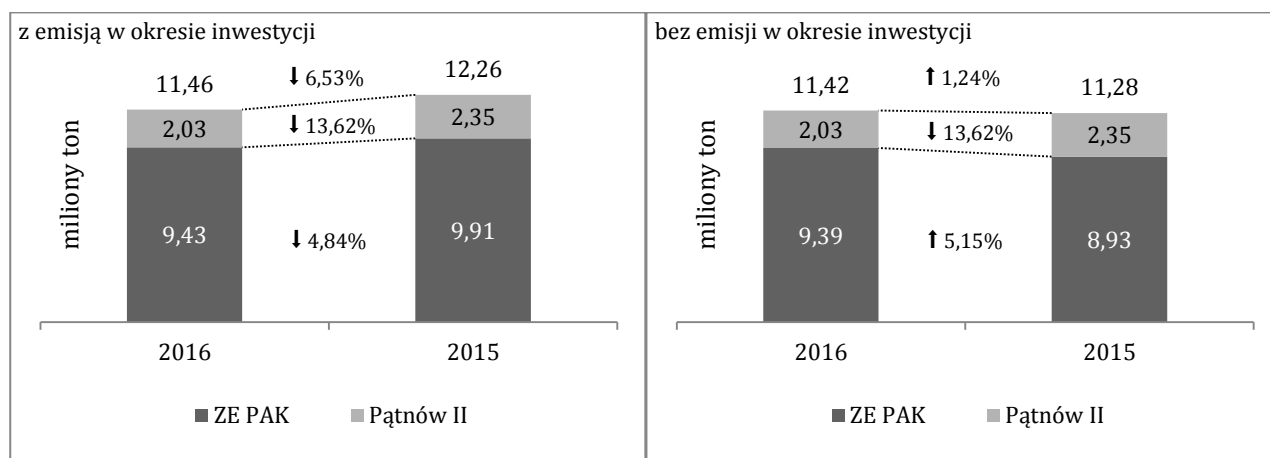
Wykres 13: Zużycie węgla brunatnego*

* Na wykresie po prawej stronie nie wykazano zużycia węgla dla bloków 1 i 2 w elektrowni Pątnów I w okresie inwestycji, którego koszty zwiększyły wartość poniesionych nakładów inwestycyjnych.

Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 14: Emisja CO₂*

* Na wykresie po prawej stronie nie wykazano emisji CO₂ z bloków 1 i 2 w elektrowni Pątnów I w okresie inwestycji, której koszty zwiększyły wartość poniesionych nakładów inwestycyjnych.

Źródło: dane wewnętrzne

Tabela 5: Wybrane pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat

	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku	tysiące złotych zmiana	% dynamika
Przychody ze sprzedaży	2 704 711	2 947 816	(243 105)	(8,25)
Koszt własny sprzedaży	(2 241 353)	(4 651 152)	2 409 799	(51,81)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	463 358	(1 703 336)	2 166 694	-
Pozostałe przychody operacyjne	26 461	29 966	(3 505)	(11,70)
Koszty sprzedaży	(4 360)	(4 920)	560	(11,38)
Koszty ogólnego zarządu	(108 634)	(111 323)	2 689	(2,42)
Pozostałe koszty operacyjne	(5 392)	(6 209)	817	(13,16)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	371 433	(1 795 822)	2 167 255	-
Przychody finansowe	9 117	6 496	2 621	40,35
Koszty finansowe	(72 672)	(43 909)	(28 763)	65,51
Zysk (strata) brutto	307 878	(1 833 235)	2 141 113	-
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(57 592)	(46 573)	(11 019)	23,66
Zysk (strata) netto	250 286	(1 879 808)	2 130 094	-
Inne całkowite dochody netto	8 594	6 102	2 492	40,84
Całkowity dochód	258 880	(1 873 706)	2 132 586	-
EBITDA*	593 587	494 072	99 515	20,14

* Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczonej jako zysk/(strata) netto za rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy (obciążenie podatkowe), (ii) przychody finansowe oraz (iii) koszty finansowe) skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat) oraz odpisy aktualizujące wartość środków trwałych, aktywów niematerialnych oraz aktywów górniczych.

Koszt własny sprzedaży w 2016 roku wyniósł 2 241 353 tysiące złotych i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 2 409 799 tysięcy złotych, tj. o 51,81%. W 2015 roku w pozycji kosztu własnego znajdował się odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych z tytułu utraty ich wartości w wysokości 1 880 000 tysięcy złotych. Po wyłączeniu z kosztu własnego w 2015 roku tego odpisu koszt własny sprzedaży zmniejszył się o 529 799 tysięcy złotych.

Do zmniejszenia kosztu własnego w największym stopniu przyczyniły się: niższa amortyzacja (w efekcie dokonanego w 2015 roku odpisu z tytułu utraty wartości aktywów wytwórczych Spółki), niższa wartość zakupionej do sprzedaży

energii elektrycznej z obrotu, niższe koszty usług obcych i zużycia materiałów, niższe koszty świadczeń pracowniczych oraz niższe koszty emisji CO₂.

Szczegółowe analityczne ujęcie kosztów wg rodzaju zawiera Tabela 6.

Pozostałe przychody operacyjne w 2016 roku wyniosły 26 461 tysięcy złotych i były niższe od ubiegłorocznych o 3 505 tysięcy złotych, tj. o 11,70%. Pozostałe koszty operacyjne w 2016 roku wyniosły 5 392 tysiące złotych i zmniejszyły się w stosunku do poprzedniego roku o 817 tysięcy złotych, tj. o 13,16%.

Koszty sprzedaży w 2016 roku wyniosły 4 360 tysięcy złotych i były niższe o 560 tysięcy złotych, tj. o 11,38%, głównie za sprawą niższych opłat ponoszonych w związku ze sprzedażą energii na giełdzie.

Koszty ogólnego zarządu w 2016 roku wyniosły 108 634 tysięcy złotych i były niższe od poniesionych w ubiegłym roku o 2 689 tysięcy złotych, tj. o 2,42%.

W 2016 roku w Grupie wypracowano zysk z działalności operacyjnej w wysokości 371 433 tysiące złotych.

Przychody finansowe w 2016 roku wyniosły 9 117 tysięcy złotych i były wyższe od ubiegłorocznych o 2 621 tysięcy złotych, tj. 40,35%. Podobnie jak w roku ubiegłym największą pozycją były odsetki, które wyniosły 4 919 tysięcy złotych.

Koszty finansowe w 2016 roku wyniosły 72 672 tysiące złotych i w stosunku do ubiegłego roku zwiększyły się o 28 763 tysiące złotych, tj. 65,51%. Główną przyczyną wzrostu były wyższe koszty odsetkowe o 20 829 tysięcy złotych, co było związane z rozpoczęciem ewidencjonowania kosztów kredytu na modernizację bloków w elektrowni Pątnów I w ciężar wyniku finansowego oraz wyższe ujemne różnice kursowe o 4 621 tysięcy złotych, powstałe ze względu na wzrost w ciągu roku kursu euro/złoty.

W 2016 roku Spółka zrealizowała zysk brutto w wysokości 307 878 tysięcy złotych. Na poziomie netto zysk wyniósł 250 286 tysięcy złotych.

Tabela 6: Skonsolidowane koszty rodzajowe

	<i>tysiące złotych</i> <i>okres 12 miesięcy</i> <i>zakończony dnia</i> <i>31 grudnia 2016</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>okres 12 miesięcy</i> <i>zakończony dnia</i> <i>31 grudnia 2015</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>zmiana</i>	<i>%</i> <i>dynamika</i>
Amortyzacja	221 699	393 705	(172 006)	(43,69)
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych i aktywów górniczych	455	1 896 189	(1 895 734)	(99,98)
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	10 188	12 930	(2 742)	(21,21)
Zużycie materiałów	336 435	435 014	(98 579)	(22,66)
Usługi obce	66 041	100 786	(34 745)	(34,47)
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego	204 688	211 623	(6 935)	(3,28)
Koszty emisji CO ₂	311 328	320 216	(8 888)	(2,78)
Koszty świadczeń pracowniczych	488 005	538 579	(50 574)	(9,39)
Pozostałe koszty rodzajowe	48 354	16 597	31 757	191,34
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	747 216	879 147	(131 931)	(15,01)
Koszty według rodzaju ogółem	2 434 409	4 804 786	(2 370 377)	(49,33)

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Suma bilansowa na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 4 801 300 tysięcy złotych i w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2015 roku zmniejszyła się o 173 081 tysięcy złotych, tj. o 3,48%.

Aktywa trwałe na 31 grudnia 2016 roku wyniosły 3 702 058 tysięcy złotych. W porównaniu do ostatniego dnia ubiegłego roku zmniejszyły się o 12 065 tysięcy złotych, tj. o 0,32%. Największy wzrost nastąpił w pozycji aktywów niematerialnych, które zwiększyły się o 101 893 tysiące złotych w wyniku nabycia uprawnień do emisji CO₂, a spadek w pozycji rzeczowych aktywów trwałych, które zmniejszyły się netto o 83 983 tysiące złotych, w wyniku wyższego poziomu odpisów amortyzacyjnych od zrealizowanych nakładów inwestycyjnych.

Aktywa obrotowe na 31 grudnia 2016 roku wyniosły 1 099 242 tysiące złotych. W porównaniu z ostatnim dniem ubiegłego roku zmniejszyły się o 161 016 tysięcy złotych, tj. 12,78%. Największa zmiana nastąpiła w pozycji krótkoterminowych aktywów niematerialnych, które zmniejszyły się o 81 353 tysiące złotych – spadek ten związany jest z umorzeniem uprawnień do emisji CO₂ za 2015 rok i zakupem uprawnień pod potrzeby związane z umorzeniem za 2016 rok. Dodatkowo w ciągu roku sprzedano większość posiadanego zapasu certyfikatów zielonych co wpłynęło na zmniejszenie poziomu zapasów.

Kapitały własne na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosły 2 143 658 tysięcy złotych, w porównaniu do zakończenia poprzedniego roku wzrosły o 258 835 tysięcy złotych, tj. o 13,73%, będąc rezultatem wypracowanego w trakcie roku zysku netto.

Zobowiązania na 31 grudnia 2016 roku wyniosły 2 657 642 tysiące złotych, co oznacza, że w ciągu roku zmniejszyły się o 431 916 tysięcy złotych, tj. o 13,98%. Największe zmiany nastąpiły w pozycjach:

- kredytów i pożyczek, które zmniejszyły się o 301 253 tysiące złotych;
- rezerw i rozliczeń międzyokresowych, które zmniejszyły się o 51 388 tysięcy złotych, przede wszystkim w rezultacie:
 - niższej rezerwy na umorzenie uprawnień do emisji CO₂ o 87 885 tysięcy złotych,
 - wzrostu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego o 36 497 tysięcy złotych,
- świadczeń pracowniczych, które zmniejszyły się o 31 367 tysięcy złotych.

Tabela 7: Wybrane pozycje skonsolidowanych aktywów

	tysiące złotych 31 grudnia 2016 roku	tysiące złotych 31 grudnia 2015 roku	tysiące złotych zmiana	% dynamika
<i>Aktywa trwałe</i>				
Rzeczowe aktywa trwałe	3 391 246	3 475 229	(83 983)	(2,42)
Nieruchomości inwestycyjne	2 337	2 363	(26)	(1,10)
Aktywa niematerialne	119 282	17 389	101 893	585,96
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (długoterminowe)	80 524	92 748	(12 224)	(13,18)
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe	11 945	13 752	(1 807)	(13,14)
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe	5 726	10 027	(4 301)	(42,89)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	90 998	102 615	(11 617)	(11,32)
Razem aktywa trwałe	3 702 058	3 714 123	(12 065)	(0,32)
<i>Aktywa obrotowe</i>				
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	273 036	354 389	(81 353)	(22,96)
Zapasy	105 296	157 515	(52 219)	(33,15)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	246 025	268 123	(22 098)	(8,24)
Należności z tytułu podatku dochodowego	10 227	2 743	7 484	272,84
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe	77 317	76 979	338	0,44
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe	28 776	12 497	16 279	130,26
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (krótkoterminowe)	-	1 309	(1 309)	(100,00)
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	8 168	3 349	4 819	143,89
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	350 101	383 354	(33 253)	(8,67)
Razem aktywa obrotowe	1 099 242	1 260 258	(161 016)	(12,78)
SUMA AKTYWÓW	4 801 300	4 974 381	(173 081)	(3,48)

Tabela 8: Wybrane pozycje skonsolidowanych pasywów

	<i>tysiące złotych</i> 31 grudnia 2016 roku	<i>tysiące złotych</i> 31 grudnia 2015 roku	<i>tysiące złotych</i> zmiana	%
				<i>dynamika</i>
<i>Kapitał własny</i>				
Kapitał podstawowy	101 647	101 647	-	-
Kapitał zapasowy	1 028 647	2 542 060	(1 513 413)	(59,53)
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych	(7 084)	(11 941)	4 857	(40,67)
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 472	5 877	(2 405)	(40,92)
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	769 302	1 128 266	(358 964)	(31,82)
Zysk (strata) netto	247 674	(1 881 086)	2 128 760	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	-	-
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom większościowym	2 143 658	1 884 823	258 835	13,73
Kapitał własny ogółem	2 143 658	1 884 823	258 835	13,73
<i>Zobowiązania długoterminowe</i>				
Oprocentowane kredyty i pożyczki	587 851	924 519	(336 668)	(36,42)
Świadczenia pracownicze długoterminowe	48 587	77 674	(29 087)	(37,45)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	5 069	80 751	(75 682)	(93,72)
Pochodne instrumenty finansowe długoterminowe (zobowiązania)	4 294	8 943	(4 649)	(51,98)
Dotacje długoterminowe	43 302	51 068	(7 766)	(15,21)
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	312 253	334 879	(22 626)	(6,76)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	388 359	351 862	36 497	10,37
Zobowiązania długoterminowe ogółem	1 389 715	1 829 696	(439 981)	(24,05)
<i>Zobowiązania krótkoterminowe</i>				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	302 662	237 505	65 157	27,43
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	421 958	386 543	35 415	9,16
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (zobowiązania)	5 759	7 349	(1 590)	(21,64)
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	116 431	122 553	(6 122)	(5,00)
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	166	5 228	(5 062)	(96,82)
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	6 503	8 783	(2 280)	(25,96)
Dotacje krótkoterminowe	6 670	12 774	(6 104)	(47,78)
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	3 990	10 080	(6 090)	(60,42)
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	403 788	469 047	(65 259)	(13,91)
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem	1 267 927	1 259 862	8 065	0,64
Zobowiązania razem	2 657 642	3 089 558	(431 916)	(13,98)
SUMA PASYWÓW	4 801 300	4 974 381	(173 081)	(3,48)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Grupa w 2016 roku wypracowała dodatnie saldo przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej w wysokości 536 051 tysięcy złotych, które w porównaniu z poprzednim rokiem było wyższe o 68 915 tysięcy złotych. Na wypracowanie wyższego salda wpłynęło przede wszystkim wypracowanie wyższego wyniku finansowego, pomimo wyższych wydatków na zakup uprawnień do emisji CO₂.

Saldo operacji pieniężnych z działalności inwestycyjnej wyniosło minus 183 708 tysięcy złotych i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyło się o 231 263 tysiące złotych. Największe wydatki w części inwestycyjnej w wysokości 195 352 tysięcy złotych dotyczyły wydatków na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, z których największa część dotyczyła zakończonej modernizacji bloków w elektrowni Pątnów I i remontu kapitalnego w elektrowni Pątnów II.

Saldo operacji pieniężnych w ramach działalności finansowej wyniosło minus 387 015 tysięcy złotych i dotyczyło głównie spłaty zadłużenia kredytowego i leasingowego – wydatki z tytułu spłaty były wyższe od wpływów o 336 954 tysiące złotych. Na obsługę kosztów finansowania wydano 48 632 tysiące złotych, mniej o 4 751 tysięcy złotych niż w roku ubiegłym. Spółka w 2016 roku nie wypłaciła dywidendy dla akcjonariuszy.

Środki pieniężne w ciągu 2016 roku zmniejszyły się o 34 672 tysiące złotych i na koniec roku wyniosły 348 646 tysięcy złotych.

Tabela 9: Wybrane pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku	tysiące złotych zmiana	% dynamika
Przeływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk (strata) brutto	312 189	(1 833 235)	2 145 424	-
Korekty o pozycje	223 862	2 300 371	(2 076 509)	(90,27)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	536 051	467 136	68 915	14,75
Przeływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	3 723	559	3 164	566,01
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(195 352)	(409 858)	214 506	(52,34)
Wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi	7 773	19 122	(11 349)	(59,35)
Nabycie pozostałych aktywów finansowych	-	(24 909)	24 909	(100,00)
Dywidendy otrzymane	60	49	11	22,45
Odsetki otrzymane	6	6	-	-
Pozostałe	82	60	22	36,67
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(183 708)	(414 971)	231 263	(55,73)
Przeływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(15 038)	(13 029)	(2 009)	15,42
Wpływy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	12 295	336 925	(324 630)	(96,35)
Spłata kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	(334 211)	(232 422)	(101 789)	43,79
Dywidendy wypłacone	-	(60 988)	60 988	(100,00)
Odsetki zapłacone	(48 632)	(53 383)	4 751	(8,90)
Pozostałe	(1 429)	(1 218)	(211)	17,32
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(387 015)	(24 115)	(362 900)	1 504,87
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(34 672)	28 050	(62 722)	-
Środki pieniężne na początek okresu	383 318	355 268	28 050	7,90
Środki pieniężne na koniec okresu	348 646	383 318	(34 672)	(9,05)

Wskaźniki finansowe

Wypracowanie zysku netto za 2016 rok w wysokości 250 286 tysięcy złotych, w porównaniu ze stratą za ubiegły rok w wysokości 1 879 808 tysięcy złotych spowodowało, że wszystkie wskaźniki rentowności przyjęły wartości dodatnie.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia obrazujący stosunek zobowiązań do sumy aktywów na koniec 2016 roku ukształtował się na poziomie 0,55 i był nieznacznie niższy od zanotowanego na koniec 2015 roku. Obniżenie wskaźnika jest rezultatem zmniejszenia poziomu zadłużenia Spółki. Wartość wskaźnika wskazuje, że zobowiązania stanowią 55% majątku posiadanego przez Spółkę.

Wskaźnik płynności bieżącej, informujący o stopniu pokrycia zobowiązań bieżących aktywami obrotowymi, na koniec 2016 roku ukształtował się na poziomie 0,87. W znacznym stopniu na pogorszenie wskaźnika wpłynęły zakupy uprawnień do emisji CO₂ na 2017 rok.

Tabela 10: Wskaźniki

		2016	2015	zmiana	% dynamika
ROE	%	11,68	(99,73)	111,41	-
ROA	%	5,21	(37,79)	43,00	-
Rentowność sprzedaży netto	%	9,25	(63,77)	73,02	-
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	x razy	0,55	0,62	(0,07)	(11,29)
Dług netto / EBITDA	x razy	1,00	1,77	(0,77)	(43,50)
Wskaźnik płynności bieżącej	x razy	0,87	1,00	(0,13)	(13,00)

5.3. Charakterystyka czynników mających wpływ na bieżące i przyszłe wyniki finansowe

Wyniki finansowe Grupy, jako podmiotu skoncentrowanego na działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, sprzedającej swój produkt na wolnym rynku hurtowym energii elektrycznej, w tym na Towarowej Giełdzie Energii, w pełni podlegają i są uzależnione od zachowania się wszystkich uczestników tego rynku, a te z kolei uzależnione są w dużej mierze od proponowanych bądź nowo wprowadzanych zmian legislacyjnych, mających przełożenie na krajowy rynek energii elektrycznej. Cena energii elektrycznej na rynku hurtowym kreowana jest bowiem przez wszystkie podmioty uczestniczące w obrocie na tym rynku, a pojedynczy uczestnik nawet o stosunkowo dużym udziale w rynku, nie jest w stanie samodzielnie istotnie wpłynąć na jej poziom.

Patrząc z punktu widzenia producenta energii elektrycznej, oceniając otoczenie zarówno od strony rynkowej jak i regulacyjnej, należy brać pod uwagę kilka zjawisk szczególnie istotnych w ostatnim roku, które mogą wpływać również na wyniki Grupy w przyszłości:

Oceniając od strony producenta należy brać pod uwagę kilka zjawisk szczególnie istotnych w ostatnim roku:

- utrzymujący się przyrost mocy w KSE w segmencie turbin wiatrowych;
- uczestnictwo Polski w międzyoperatorskich projektach, mających na celu budowę wspólnego europejskiego rynku w modelu Price Coupling of Regions;
- zintensyfikowane prace nad projektem dotyczącym zasad funkcjonowania „rynku mocy”
- wejście w życie Ustawy o odnawialnych źródłach energii;
- intensyfikacja prac nad dostosowaniem hurtowego rynku energii elektrycznej do dyrektywy MIFID2.

Grupa generuje większość przychodów z wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej, dlatego cena, za jaką sprzedaje energię elektryczną, jest bardzo istotna dla wyników jej działalności. Analizując bieżące trendy rynkowe w kontekście poziomu cen energii elektrycznej na hurtowych rynkach energii, przyjrzyć należy się przede wszystkim cenom notowanym na Towarowej Giełdzie Energii, które jako najbardziej transparentne, stanowią podstawę ustalania warunków cenowych w umowach dwustronnych, zawieranych na bilateralnym rynku ofertowym (rynek OTC). Charakterystyczna dla 2016 roku jest coraz większa ilość okresów z podwyższoną zmiennością poziomów cen energii elektrycznej. Czynniki wpływające w sposób istotny na poziom notowań giełdowych na rynku SPOT pozostały te same, wśród nich najistotniejsze to: wielkość generacji wiatrowej, stan rezerwy w systemie KSE, wielkość zdolności przesyłowych udostępnianych do wymiany transgranicznej, a także warunki pogodowe. W minionym roku najdroższy na rynku SPOT okazał się miesiąc czerwiec, w którym spłot wyżej wymienionych czynników, a więc niskie rezerwy w KSE, spowodowane trwającą kampanią remontową bloków energetycznych oraz szeregiem nieplanowanych

odstawień jednostek wytwórczych, a także warunki pogodowe charakteryzujące się słabą wietrznością i wysokimi temperaturami spowodowały że średnioważona cena produktu BASE na rynku RDN Towarowej Giełdy Energii w czerwcu wyniosła 222,84 zł/MWh, podczas gdy ostatnim przypadkiem, gdzie średnia cena na RDN przekroczyła w ujęciu miesięcznym 200zł/MWh był listopad 2014 roku¹⁰.

Analizując w minionym roku kwartalne średnie arytmetyczne ceny kontraktu BASE_Y-17 będącego najpłynniejszym instrumentem na rynku terminowym TGE SA można zauważyć, że cena jest płaska i zbliżona do poziomu 160 zł/MWh. Niepokojącym z punktu widzenia transparentności jest jednak fakt, że wolumen obrotu na rynku terminowym TGE SA spadł w 2016 roku o 38,7% w stosunku do roku 2015 i jak pokazują notowania z początku 2017 roku wielkość wolumenu ulega dalszemu spadkowi. Przyczyn należy upatrywać z jednej strony w wygaśnięciu znacznej części KDT, a tym samym zmniejszeniu wykonania obliża publicznej sprzedaży na rynku giełdowym a z drugiej strony w zbliżającej się dacie wejścia w życie tzw. pakietu MiFID2 (3 stycznia 2018 roku), wraz z którym wg. stanowiska prezentowanego zarówno przez europejskie, jak i polskie organy nadzoru, nie będzie możliwe funkcjonowanie Rynku Terminowego Towarowego, prowadzonego przez TGE, w obecnym kształcie. W związku z powyższym TGE SA stoi przed koniecznością dostosowania się do zmian wynikających z pakietu MiFID2, poprzez wdrożenie nowych produktów i usług dla uczestników rynku, co z punktu widzenia uczestnictwa w giełdzie przez spółki Grupy z pewnością wygeneruje dodatkowe koszty dostosowań organizacyjnych i prawnych. Podsumowując można jednak dodać, że z przeprowadzonych analiz wynika, że w dalszym ciągu, bez względu na poziom notowań giełdowych, elektrownie Grupy utrzymują się w stosie wytwórców uczestniczących w pokrywaniu zapotrzebowania i bilansowania KSE.

Wśród czynników kształtujących ceny praw majątkowych, należy przyrzeć się bliżej zmianom w otoczeniu regulacyjnym. Od 30 kwietnia 2014 roku, obowiązuje nowelizacja Prawa energetycznego, która przedłużyła do końca 2018 roku system wsparcia dla wytwarzania energii w instalacjach wysokosprawnej kogeneracji (produkujących jednocześnie energię elektryczną i ciepło). Nie ma jeszcze projektów kontynuacji wsparcia kogeneracji po 2018 roku, a Grupa nie posiada wiedzy na temat prac Ministerstwa Energii nad ewentualnym przedłużeniem systemu wsparcia, natomiast wiadomym jest, że trwają prace prowadzone już w ubiegłym roku z inicjatyw Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych i Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie nad kontynuacją systemu wsparcia po 2018 roku, które zakładały model wsparcia, spójny z mechanizmem już wdrożonym w ustawie o oze, oparty na aukcjach, ale tylko w zakresie dodatkowych premii dla nowych producentów ciepła w kogeneracji. Zagadnienie zobowiązania krajów UE do wsparcia kogeneracji jest zapisane w dyrektywie efektywnościowej nr 2012/27/UE z 25 października 2012 roku zawierającej rozdział o osiąganiu poprawy efektywności poprzez wspieranie kogeneracji. Obecnie, uzyskiwane przez ZE PAK SA „czerwone certyfikaty”, ze względu na brak możliwości przenoszenia pomiędzy okresami rozliczeniowymi („bankowalności”) są na bieżąco sprzedawane po cenie giełdowej, która po wznowieniu systemu kształtuje się w okolicach kosztu opłaty zastępczej.

W szeroko rozumianym otoczeniu prawnym-rynkowym, mającym wpływ na ceny świadectw pochodzenia produkcji z oze (zielonych certyfikatów), również zachodzą nieustanne zmiany, mające wpływ na sytuację krajowych producentów energii uprawnionych do otrzymywania tych świadectw pochodzenia. Średnia ważona cena zielonych certyfikatów w 2016 roku ukształtowała się na poziomie 73,63 zł a minimum cenowe zanotowane w październiku wyniosło 32,57 zł za certyfikat. Przyczyny głębokich spadków cen zielonych certyfikatów pozostają podobne jak w poprzednich okresach i wiążą się z ogromną nadpodażą produkcji w stosunku do popytu. 1 lipca 2016 roku weszła w życie Ustawa o oze w zakresie rozdziału 4 wprowadzając nowe zasady i obowiązki dla energii odnawialnej, w tym m.in wprowadziła system aukcyjny podzielony na koszyki mocowe, a z procedur aukcyjnych wyłączone zostały instalacje o mocy zainstalowanej powyżej 50 MW. W przypadku wzięcia udziału bloku biomasowego w aukcji, i zakładając jej wygranie, Grupa potencjalnie mogłaby osiągnąć przychody z tytułu produkcji energii elektrycznej z bloku biomasowego wyższe niż obecnie otrzymywane z systemu wsparcia zielonych certyfikatów. Ponadto Ustawa wprowadza nowe opłaty oze na pokrycie kosztów wynikających z zapisów nowej ustawy w wysokości na 2016 roku - 2,51 zł/MWh, liczone od wolumenu sprzedaży do odbiorców finalnych, oraz określa poziom wypełnienia obowiązku umorzenia zielonych certyfikatów za 2016 roku na 14,35%, jednocześnie wprowadzając obowiązek umorzeń tzw. błękitnych certyfikatów, pochodzących z produkcji na biogazie rolniczym, w ilości 0,65% w stosunku do sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców finalnych. Ustawa dała też możliwość wprowadzenia przez Ministra Gospodarki skokowo obowiązku umarzenia zielonych certyfikatów do 20%. Jednak na 2017 rok ustanowiono obowiązek umarzenia zielonych certyfikatów na poziomie 15,4%, a błękitnych certyfikatów na poziomie 0,60%. Ponadto 1 października 2016 roku weszła w życie Ustawa o efektywności energetycznej, która przemodelowała rynek tzw. „białych certyfikatów”. Nowa ustawa wprowadziła trzy rodzaje świadectw efektywności, dzieląc je na: świadectwa wydane na podstawie starej ustawy – ważne do końca 2017 roku, świadectwa wynikające z inwestycji wykonanych w latach 2014-2016, o które w 2016 roku wystąpiła Spółka (co umożliwiła nam nowa ustawa) oraz świadectwa wydawane na podstawie nowej ustawy, otrzymywane na podstawie inwestycji efektywnościowych po 1 października 2016 roku. Jeżeli Prezes URE wyda Spółce

¹⁰ Komunikat TGE ze strony www.tge.pl.

białe certyfikaty, o których wydanie Spółka zawnioskowała, wówczas nadwyżkę certyfikatów, ponad te które Spółka jest zobowiązana umorzyć, będzie mogła sprzedać na rynku w roku ich wydania, gdyż białe certyfikaty, które otrzyma Spółka nie są „bankowalne”, zatem nie będzie możliwości zatrzymania ich na kolejne okresy umorzeń.

Rynek Uprawnień do emisji CO₂ to rynek, który obecnie jest najbardziej narażony na zmiany kursu ze względu na uwarunkowania polityczne. Od września 2015 roku trwają negocjacje w sprawie unijnego pakietu klimatycznego po 2020 roku. Kształt dyskusji na temat przyszłości systemu EU ETS miał w 2016 roku duży wpływ na zmienność cen na rynku carbon. Czynniki polityczne wpływały na ceny EUA w 2016 roku w dwojaki sposób, tj. wynik referendum w sprawie „Brexitu” wpłynął na dynamiczny spadek cen EUA w czerwcu, z kolei starania niektórych państw objętych ETS, zmierzające do reformy tego systemu, która w zamysle jej inicjatorów miałyby doprowadzić do znaczącego wzrostu cen EUA, poprzez ograniczenie ich podaży w przyszłych okresach, powodowały okresowe wzrosty. Szczególnie istotne było grudniowe głosowanie Komisji ds. Środowiska Parlamentu Europejskiego (ENVI) w sprawie projektu Komisji Europejskiej odnośnie reformy systemu ETS po 2020 roku. W dalszej kolejności po tym jak Parlament Europejski i Rada Europy sformalizują swoje stanowiska rozpocznie się w sprawie reformy ETS dialog trójstronny pomiędzy Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim i Radą Europy. Przyczyną dla tendencji spadkowych na rynku carbon należy szukać również w obniżce notowań towarów energetycznych, tj. ropy, energii elektrycznej czy gazu ziemnego i zwiększającej się korelacji cen uprawnień EUA z cenami na rynkach towarowych, a także w szybko rosnącym udziale źródeł oze w generacji energii elektrycznej w niektórych krajach zachodniej Europy, powodującym zmniejszenie zapotrzebowania na prawa do emisji ze strony wytwórców konwencjonalnych w tych krajach. Obecnie ze względu na wydarzenia, takie jak proces wyjścia Wielkiej Brytanii z UE oraz wynik wybory w USA, można mówić w bliższej perspektywie o stabilizacji cen na obecnych poziomach, z kolei argumentem za wzrostem cen, może być przyjęta przez rząd Niemiec, polityka energetyczna do 2050 roku „Klimaschutzplan 2050”, który jest głównym motorem napędowym dekarbonizacji w UE.

ZE PAK SA za 2016 rok otrzyma bardzo niewielką ilość darmowych uprawnień do emisji CO₂, oscylującą w granicach 100 tysięcy EUA, z czego większość wynika z przydziału na produkcję ciepła. Dlatego też, praktycznie cała ilość potrzebnych Grupie ZE PAK SA uprawnień do emisji musi zostać zakupiona na rynku pierwotnym (aukcje) oraz wtórnym (giełda ICE i kontrakty bilateralne). Od roku 2015 wielkość bezpłatnych uprawnień do emisji uzyskiwanych przez Grupę znacząco odbiega od ilości bezpłatnych jednostek otrzymywanych we wcześniejszych latach, oraz od przydziałów otrzymywanych przez innych głównych wytwórców energii w Polsce. Stąd temat uprawnień do emisji CO₂ ma niebagatelne znaczenie dla przewidywania wyników finansowych Grupy w kolejnych latach.

Czynnikiem nie pozostającym bez wpływu na sytuację polskiego sektora energetycznego jest „starzenie się” funkcjonujących obecnie jednostek wytwórczych. Zainstalowana moc, wiek i sprawność jednostek będą miały fundamentalny wpływ na zapewnienie bezpiecznej i stabilnej pracy Krajowego Systemu Energetycznego, gdyż jednostki te nadal stanowią regulacyjną i sterowalną rezerwę. Kiedy w sierpniu 2015 roku zabrakło energii w polskim systemie elektroenergetycznym, odbiorcy po raz pierwszy, od 25 lat, odczuli skutki braku systemowych rozwiązań. Dodatkowo PSE SA ostrzega, że ograniczenia dostaw mogą się okresowo powtarzać, a po 2020 roku będziemy mogli odczuć poważne skutki braku mocy. W celu polepszenia bezpieczeństwa energetycznego państwa postanowiono o wdrożeniu rozwiązań rynku mocy. W marcu 2016 roku rozpoczęły się prace nad wprowadzeniem rynku mocy w Polsce. 4 lipca 2016 roku rozpoczęto konsultacje przygotowanej koncepcji rynku mocy, a w dniu 30 września ukazał się na stronach Ministerstwa Energii raport z konsultacji oraz rozwiązania funkcjonalne rynku mocy po zmianach. 16 listopada 2016 roku została dokonana pre-notyfikacja zapisów w Komisji Europejskiej a 2 grudnia 2016 roku projekt ustawy o rynku mocy został skierowany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. Dnia 10 stycznia 2017 roku Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów poparł planowaną zmianę modelu rynku z rynku jednotowarowego na dwutowarowy. Same działania dla wprowadzenia rynku mocy nie zmienią warunków funkcjonowania Grupy na rynku energii do 2020 roku, ale są podstawą do wzmocnienia przejściowych mechanizmów mocowych, które mają umożliwić energetyce systemowej doczekać rynku mocy. W kontekście rynku mocy wspomnieć warto o tzw. „Pakiecie Zimowym” opublikowanym przez KE w dniu 30 listopada 2016 roku. Propozycje w nim zawarte mają za zadanie stworzyć zasady dla powstania europejskiego rynku energii. Przedstawiono tam propozycje zmian do istniejących rozporządzeń i dyrektyw europejskich. Należy mieć na uwadze, że finalne zapisy proponowane przez Pakiet Zimowy, w perspektywie po dniu jego wejścia w życie (szacowany termin na wdrożenie to dwa lata) mogą mieć duży wpływ na kształt prowadzonej przez Grupę działalności, a tym samym na jej przyszłe wyniki finansowe.

5.4. Zdarzenia o charakterze nietypowym mające wpływ na osiągnięte rezultaty finansowe

W 2016 roku nie wystąpiły zdarzenia o nietypowym charakterze mające znaczący wpływ na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych.

6. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI

6.1. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Spółki z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA posiadają wystarczające zasoby środków pieniężnych do prowadzenia działalności gospodarczej, na bieżąco realizując zarówno swoje zobowiązania o charakterze operacyjnym, jak i te zobowiązania, które wynikają z podpisanych umów finansowych oraz inwestycyjnych. Grupa zarządza bieżącymi zasobami finansowymi w elastyczny sposób, wykorzystując do tego celu modele analizy płynności gotówkowej oraz planując przyszłe przepływy pieniężne na podstawie sporządzanych okresowo prognoz finansowych w ujęciu krótko i długookresowym. Przy wykorzystaniu powyższych narzędzi, spółki z Grupy dokonują bieżącego monitoringu i analizy zapadalności należności i zobowiązań, dostosowując terminy oraz salda rachunków bankowych do wysokości przepływów pieniężnych. Nadwyżkami środków pieniężnych zarządza się wykorzystując inwestycje w bezpieczne instrumenty rynku finansowego, głównie lokaty bankowe.

6.2. Ocena realizacji zamierzeń inwestycyjnych

Grupa posiada strategię rozwoju jak i dostosowany do niej plan inwestycyjny. Zamierzenia inwestycyjne uwzględniają obecnie panujące warunki w sferze legislacyjno-prawnej, gospodarczej jak i technologicznej. Przyjęty sposób realizacji przewidywanych inwestycji opiera się w głównej mierze na korzystaniu ze środków wypracowanych w toku bieżącej działalności jak i finansowaniu zewnętrznym. Spółki z Grupy przy planowaniu finansowania uwzględniają szereg czynników istniejących obecnie lub mogących wystąpić w przyszłości i mieć znaczący wpływ na realizowany program inwestycyjny. Przewidywana struktura finansowania poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych uwzględnia również poziom szeregu wskaźników finansowych takich jak np. wskaźniki zadłużenia czy płynności w taki sposób, aby uzyskać ich optymalne poziomy. W ocenie Grupy Kapitałowej ZE PAK SA obecnie przyjęte założenia w sferze inwestycji są realne do realizacji przy wykorzystaniu posiadanych i potencjalnych zasobów. Jednak należy podkreślić, że cały czas monitorowane są czynniki mające najistotniejszy wpływ na program inwestycyjny, w przypadku istotnych zmian jednego bądź kilku czynników spółki Grupy dokonują określonych korekt bądź istotnych zmian realizowanej strategii.

7. ISTOTNE CZYNNIKI I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Kierunkowe działania wyznaczone przez Strategię Grupy

Grupa Kapitałowa ZE PAK SA prowadzi systematyczne analizy trendów cenowych, mechanizmów wspierających różne technologie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej oraz mega trendów związanych z obszarem działania Grupy. Celem jest optymalizacja zamierzeń inwestycyjnych pod kątem rzeczowym oraz harmonogramów pracy urządzeń wytwórczych. Uzyskane wyniki pozwalają na wypracowanie modelu długofalowego funkcjonowania w warunkach uwidaczniających się niekorzystnych tendencji dla energetyki węglowej obejmujących zagrożenia wynikające

z zaostrzających się unormowań środowiskowych jak i przewidywanych zmian miksu energetycznego Polski.

Wymogi ekologiczne wyznaczone przepisami prawa unijnego i polskiego przekładają się bezpośrednio na potencjał wytwórczy Grupy. Podjęto decyzję, że wyeksploatowane technicznie urządzenia wytwórcze, dla których analizy nie wykazywały celowości modernizacji, zostaną stopniowo wycofane. Sposób eksploatacji w okresie przejściowym, został ściśle dopasowany do ich możliwości poprzez wybór dedykowanego odstępstwa:

- Elektrownia Adamów, objęta mechanizmem derogacyjnym ograniczonego odstępstwa w całym okresie eksploatacji, uzyskała prawo do funkcjonowania z obecnymi standardami emisji przez okres 17,5 tysiąca godzin liczonych od 1 stycznia 2016 roku. Oznacza to, że w przypadku nieprzerwanej pracy w styczniu 2018 roku elektrownia zostanie unieczynniona. Aktualnie trwają działania przygotowawcze do procesu zamknięcia działalności w zgodzie z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz maksymalnym ograniczeniem ryzyk wynikających z tego bezprecedensowego w polskiej energetyce procesu.
- Elektrownia Konin – część węglowa – może funkcjonować do połowy 2020 roku, gdyż objęta została innym mechanizmem derogacyjnym tj. Przejściowym Planem Krajowym, w myśl przepisów którego, będzie ona zobowiązana do nieprzekraczania przydzielonych corocznie pułapów emisji zanieczyszczeń.

Pozostałe aktywa węglowe zostały częściowo zmodernizowane i będą funkcjonować w perspektywie do 2030 roku, pod warunkiem dostosowania wydobycia i zabezpieczenia odpowiednich zasobów węgla przez PAK KWB Konin SA.

Spółka jest świadoma zmian, przede wszystkim tych z obszaru legislacyjno-prawnego, zachodzących w otoczeniu. Regulacje prawne zmierzające do redukcji emisji CO₂, innych gazów (SO₂, NO_x) oraz przepisy dotyczące sektora odnawialnych źródeł energii to istotne wyzwania dla spółek z Grupy. Nadchodzące od 2021 roku, nowe regulacje środowiskowe wynikające z wprowadzenia konkluzji BAT (Best Available Technology) poszerzają katalog ograniczanych zanieczyszczeń. Aktualnie realizowane - we współpracy z renomowanym biurem projektowym - analizy, pozwolą ocenić konieczność podjęcia działań inwestycyjnych dla uzyskania zgodności w wymogami i zakres ewentualnych odstępstw.

W elektrowni Pątnów potwierdzono osiągnięcie założonych efektów zakończonej modernizacji bloków nr 1 i 2 badaniami gwarancyjnymi. Modernizacja bloków 3 i 4, obejmująca wymianę lub modernizację elementów decydujących o sprawności bloków oraz poprawę bezpieczeństwa eksploatacyjnego, została poddana analizie, na ile nowe regulacje prawne wdrożenia rynku mocy i realizacja programu utrzymania na ruchu bloków 200 MW zapewnią opłacalność tych inwestycji.

PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA: Kontynuacja nakładów inwestycyjnych na prace związane z przygotowaniem niezbędnej dokumentacji do złożenia wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopaliny z lokalnych złóż perspektywicznych. Ponadto, program inwestycyjny przewiduje kontynuację bieżących nakładów na utrzymanie obecnie eksploatowanych odkrywek Drzewce, Józwin, Tomisławice i Adamów.

Kluczowe projekty inwestycyjne w fazie przygotowawczej w latach 2016-2019:

- W elektrowni Konin: Budowa bloku gazowo-parowego o mocy około 120 MWe i około 90 MWt oraz dodatkowego kotła szczytowo-rezerwowego opalanego gazem o mocy około 40 MWt, dedykowanego dla potrzeb dostaw ciepła dla miasta Konin. W ubiegłym roku otrzymano z Urzędu Regulacji Energetyki promesę zmiany koncesji obejmującą w/w blok z okresem ważności do końca I połowy roku 2020. W dokumencie zawarto potwierdzenie spełnienia „efektu zachęty” – tj. uznano, że inwestycja nie zostałaby zrealizowana bez uzyskania wsparcia na produkcję energii elektrycznej w ramach wysokosprawnej kogeneracji. Pomoc taka jest jednak realizowana w ramach odrębnych przepisów. Z uwagi jednakże na istniejące niekorzystne uwarunkowania zewnętrzne, w tym niepewność co do kształtu systemu wsparcia dla kogeneracji po 2018 roku, które to okoliczności wpływają na efektywność ekonomiczną projektu Spółka unieważniła prowadzony przetarg na pozyskanie wykonawcy przedsięwzięcia.
- W ubiegłym roku ZE PAK SA wypowiedział umowę na dostawę ciepła z części węglowej, której zapisy przestaną obowiązywać wraz z końcem czerwca 2020 roku. Jednocześnie, ZE PAK SA rozpoczął prace studialne dla projektu na dostawę ciepła do miasta Konin z bloku biomasowego.
- W elektrowni Adamów: Wybudowanie wysokosprawnego bloku gazowo-parowego wytwarzającego energię elektryczną w kondensacji o mocy około 400 MWe (wielkość bloku może ulec optymalizacji). Program inwestycji strategicznych dla ZE PAK SA, uwzględniający założenia Polityki Energetycznej Polski obowiązującej w 2008 roku, był opracowany w okresie zapowiadającym korzystne warunki dla inwestycji w urządzeniu spalające gaz. Od tamtej pory do dnia dzisiejszego nie zaistniały w polskiej gospodarce warunki sprzyjające budowie projektowanego dla elektrowni Adamów bloku parowo-gazowego. ZE PAK SA w ścisłej współpracy z Generalnym Projektantem – Energoprojektem Katowice, wykorzystując profesjonalne narzędzia, przeprowadził badania i analizy wolumenu produkcji energii z nowego bloku w poszczególnych latach, po oddaniu w kraju do eksploatacji bloków węglowych i gazowych, dla których decyzje o budowie już zapadły. Wyniki tych badań potwierdzają, że dopiero po 2025 roku pojawia się znaczące zapotrzebowanie na energię z projektowanego bloku parowo-gazowego w elektrowni Adamów. W tej sytuacji zawieszono decyzje o rozwoju tego projektu. ZE PAK SA na bieżąco bada na ile projektowany mechanizm rynku mocy zapewni satysfakcjonujące warunki dla inwestorów. Obecnie toczą się prace nad ustawą o Rynku Mocy, pozwalającą na wynagradzanie wytwórcy, ustalone w drodze aukcji, za gotowość do produkcji energii na wezwanie PSE SA.

Zgodnie z realizowaną polityką oraz praktyką rynkową przyjętą przez inne spółki z sektora energetyki, więcej przedsięwzięć inwestycyjnych jest analizowanych i przygotowywanych niż faktycznie realizowanych, w przyszłości mogą zostać podjęte decyzje o realizacji innych projektów niż wymienione wyżej przedsięwzięcia, przewidziane w dokumentach określających strategię Grupy.

Niezależnie od zamierzeń inwestycyjnych jednym z obszarów realizacji strategii Grupy jest postępująca integracja w poszczególnych segmentach. Docelowo działania zakładają istnienie dwóch głównych segmentów, tj. skonsolidowanego segmentu wydobywczego oraz segmentu wytwarzania. Natomiast w przypadku działalności pomocniczej, Grupa dąży do skupienia kompetencji w ramach działalności serwisowej oddzielnie dla segmentu wydobywania i oddzielnie dla segmentu wytwarzania. Taka struktura ma podnieść efektywność wydzielonych działalności i w ocenie Zarządu pozwala osiągnąć optymalne korzyści poprzez efekt synergii w całym łańcuchu technologicznym.

8. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKCJONARIATU

8.1. Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2016 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 101 647 094,00 złotych i dzielił się na 50 823 547 akcji o wartości nominalnej 2,00 złotych każda.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki według stanu wiedzy Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela 11: Wykaz akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania*

Akcjonariusz	szt.		%	
	Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	Udział w ogólnej liczbie akcji/głosów		
Zygmunt Solorz (pośrednio) poprzez:	26 200 867	51,55		
– Elektrim SA	196 560	0,39		
– Embud sp. z o.o.	592 533	1,16		
– Trigon XIX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	10 004 001	19,68		
– Argumenol Investment Company Limited	15 407 773	30,32		
Nationale-Nederlanden OFE	5 068 410	9,97		
Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	3 081 567	6,06		
OFE PZU „Złota Jesień”	2 664 378	5,24		

* Według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji.

Struktura akcjonariuszy Spółki została przedstawiona zgodnie ze stanem wiedzy Spółki, na podstawie zawiadomień przekazanych przez akcjonariuszy.

Spółka nie posiada wiedzy o jakichkolwiek umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

8.2. Nabycie akcji własnych

W 2016 roku Spółka nie nabywała akcji własnych.

8.3. Akcje i udziały podmiotów z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w posiadaniu osób nadzorujących i zarządzających

W poniższych tabelach przedstawiono stan posiadania (bezpośrednio i pośrednio) akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką osób zarządzających na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela 12: Stan posiadania akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką przez osoby zarządzające na dzień 31 grudnia 2016 roku

Imię i nazwisko	Akcje ZE PAK SA		Akcje/udziały w jednostkach powiązanych z ZE PAK SA	
	ilość	wartość nominalna	ilość	wartość nominalna
Adam Kłapszta	0	0	0	0
Aneta Lato-Żuchowska	0	0	0	0
Zygmunt Artwik	0	0	0	0
Katarzyna Sobierajska	0	0	0	0
Tomasz Zadroga	0	0	0	0

Tabela 13: Stan posiadania akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką przez osoby zarządzające na dzień publikacji sprawozdania

Imię i nazwisko	Akcje ZE PAK SA		Akcje/udziały w jednostkach powiązanych z ZE PAK SA	
	ilość	wartość nominalna	ilość	wartość nominalna
Adam Kłapszta	0	0	0	0
Aneta Lato-Żuchowska	0	0	0	0
Zygmunt Artwik	0	0	0	0
Elżbieta Niebisz	0	0	0	0

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania (bezpośrednio i pośrednio) akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką osób nadzorujących na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela 14: Stan posiadania akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką przez osoby nadzorujące na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień sporządzenia sprawozdania.

Imię i nazwisko	Akcje ZE PAK SA		Akcje/udziały w jednostkach powiązanych z ZE PAK SA	
	ilość	wartość nominalna	ilość	wartość nominalna
Tomasz Szelaǳ	0	0	0	0
Henryk Sobierajski	0	0	0	0
Wojciech Piskorz	0	0	0	0
Leszek Wysłocki	0	0	0	0
Wiesław Walendziak	0	0	0	0
Ludwik Sobolewski	0	0	0	0
Lesław Podkański	0	0	0	0

8.4. System kontroli programu akcji pracowniczych

W Spółce nie funkcjonuje program akcji pracowniczych, w związku z czym w Spółce nie istnieje system kontroli programu akcji pracowniczych.

9. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO

Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego przedstawione jest zgodnie z § 91 ust. 5 pkt 4) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim

9.1. Zestaw stosowanych zasad ładu korporacyjnego

W 2016 roku Spółka podlegała zasadom ładu korporacyjnego opisanym w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” (*Dobre Praktyki*), przyjętym Uchwałą Rady Nadzorczej GPW z dnia 13 października 2015 roku. Zasady opisane w Dobrych Praktykach weszły w życie 1 stycznia 2016 roku.

Zarząd Spółki, w zakresie kompetencji przyznanych mu przez Statut i powszechnie obowiązujące przepisy prawne, dokłada należytej staranności w celu przestrzegania przez Spółkę w możliwie najszerszym zakresie Dobrych Praktyk. Ilość oraz zakres zasad, od stosowania których odstąpiono w 2016 roku zostały szczegółowo opisane w punkcie poniżej. Zarząd Spółki dokłada szczególnych starań, aby polityka informacyjna Spółki wobec inwestorów, zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych stanowiąca realizację wytycznych zawartych w Dobrych Praktykach była zgodna z ich oczekiwaniami. Spółka dąży do tego by minimalizować zarówno liczbę jak i zakres zasad, od których stosowania odstąpiono Ponadto, z przyczyn niezależnych od Spółki nie wszystkie zasady zawarte w Dobrych Praktykach są stosowane.

Tekst Dobrych Praktyk jest opublikowany na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA pod adresem:

https://static.gpw.pl/pub/files/PDF/inne/GPW_1015_17_DOBRE_PRAKTYKI_v2.pdf.

Zgodnie z zasadami Dobrych Praktyk Spółka opublikowała informację na temat stanu stosowania przez Spółkę zasad i rekomendacji zawartych w Dobrych Praktykach pod adresem:

(http://ri.zepak.com.pl/upload/files/PL_GPW_dobre_praktyki_PAK.pdf)

9.2. Zestaw zasad, od których stosowania odstąpiono

Poniżej wyszczególniono zasady ładu korporacyjnego, których Spółka nie dotrzymała w ramach swojej działalności w 2016 roku wraz z wyjaśnieniem stanowiska Spółki w każdym wyszczególnionym odstępstwie.

Zasada I.Z.1.20. Dobrych Praktyk

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania zasady I.Z.1.20. Dobrych Praktyk:

Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego Spółki jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio jak również fakt, że rejestrowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej, Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. W przypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy Spółki związanego z potrzebą rejestracji przebiegu Walnego Zgromadzenia spółka rozważy taką możliwość.

Rekomendacja IV.R.2. Dobrych Praktyk

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji IV.R.2. Dobrych Praktyk:

W ocenie Spółki obecna struktura akcjonariatu nie uzasadnia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym oraz dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, umożliwiającej akcjonariuszom wypowiadanie się podczas obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad. Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio jak również fakt, że rejestrowanie i transmitowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. Dotychczas Spółka nie otrzymywała zgłoszeń akcjonariuszy zainteresowanych transmisją obrad walnego zgromadzenia. W wypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy transmisją obrad walnego zgromadzenia Spółka rozważy możliwość rejestracji i transmisji obrad. Możliwość wykonywania prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika jest stałą praktyką podczas obrad walnego zgromadzenia akcjonariuszy Spółki. W ocenie Spółki niepełne stosowanie wyżej opisanej rekomendacji nie wpływa negatywnie na realizację celu opisanego w IV rozdziale dobrych praktyk spółek giełdowych.

Zasada IV.Z.2. Dobrych Praktyk

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania zasady IV.Z.2. Dobrych Praktyk:

W ocenie Spółki obecna struktura akcjonariatu nie uzasadnia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym. Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość

kapitału zakładowego jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio jak również fakt, że rejestrowanie i transmitowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej, Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. Dotychczas Spółka nie otrzymywała zgłoszeń akcjonariuszy zainteresowanych transmisją obrad walnego zgromadzenia. W wypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy transmisją obrad walnego zgromadzenia Spółka rozważy możliwość rejestracji i transmisji obrad.

Rekomendacja VI.R.1. Dobrych Praktyk

Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji VI.R.1. Dobrych Praktyk:

W Spółce nie obowiązuje kompleksowa, formalna polityka wynagrodzeń. Wynagrodzenia członków rady nadzorczej ustalane są przez walne zgromadzenie, wynagrodzenia członków zarządu ustalane są przez radę nadzorczą natomiast istnieje w spółce dokument określający zasady wynagradzania kluczowych menedżerów. W każdym przypadku pod uwagę brane są takie czynniki jak: kompetencje, doświadczenie, odpowiedzialność stanowiska oraz osiągnięte efekty pracy.

Rekomendacja VI.R.2. Dobrych Praktyk:

Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji VI.R.2. Dobrych Praktyk:

W Spółce nie obowiązuje kompleksowa, formalna polityka wynagrodzeń. Jednak takie aspekty jak powiązanie wysokości wynagrodzeń z celami krótko i długoterminowymi Spółki, są brane pod uwagę w procesie ustalania wynagrodzeń organów Spółki jak i jej kluczowych menedżerów. Spółka nie stosuje dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn w kontekście ustalania wynagrodzeń na wszelkich stanowiskach.

9.3. Opis głównych cech stosowanych systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Proces sporządzania sprawozdań finansowych Spółki, jak i skonsolidowanych sprawozdań Grupy Kapitałowej, odbywa się z zastosowaniem mechanizmów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, takich jak: procedury wewnętrzne obowiązujące w Spółce, mechanizmy zarządzania systemami informatycznymi służącymi do ewidencji zdarzeń gospodarczych i sporządzania sprawozdań finansowych oraz mechanizmy ochrony danych i systemów, zasady nadzoru nad sporządzaniem sprawozdań finansowych, zasady weryfikacji i oceny sprawozdań, audyt wewnętrzny oraz inne elementy kontroli.

Sporządzanie sprawozdań finansowych Spółki i skonsolidowanych sprawozdań Grupy odbywa się w sposób uporządkowany, na bazie obowiązującej w Spółce i Grupie struktury organizacyjnej. Wdrożone w Spółce i Grupie narzędzia rachunkowości zarządczej oraz systemy informatyczne wykorzystywane do ewidencji zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych, dają podstawę do oceny, iż sprawozdania finansowe Spółki i skonsolidowane sprawozdania Grupy rzetelnie i jasno przedstawiają sytuację finansową i majątkową oraz wynik finansowy Spółki i Grupy.

Do podstawowych regulacji w zakresie sporządzania sprawozdań finansowych należą: polityka rachunkowości Spółki zgodna z Ustawą o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzone przez Unię Europejską, procedura zamykania ksiąg rachunkowych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej oraz wymogi sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych nałożone przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie podjęła jeszcze decyzji o prowadzeniu ksiąg rachunkowych w Grupie według MSSF. W związku z tym proces sporządzania sprawozdań finansowych w Grupie odbywa się dwuetapowo. Najpierw wszystkie spółki Grupy sporządzają swoje sprawozdania jednostkowe według polskich standardów rachunkowości. Sprawozdania te podlegają badaniu o ile spełniają warunki określone w Ustawie o Rachunkowości. Następnie spółki przekształcają sprawozdania jednostkowe, na bazie uzgodnionej dla Grupy polityki rachunkowości według MSSF stosując tzw. arkusze przejścia do sprawozdań finansowych w standardach MSSF. Tak

przygotowane sprawozdania jednostkowe są podstawą do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy. Jedyne w przypadku ZE PAK SA następuje automatyczny proces importu danych z systemu SAP ERP do systemu konsolidacji SAP BPC.

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy sporządzane jest przy wykorzystaniu systemu informatycznego SAP BPC. W ramach systemu funkcjonuje wydzielona jednostka centralna w spółce dominującej (tj. ZE PAK SA) połączona z działami księgowości w poszczególnych spółkach zależnych. Proces konsolidacji rozpoczyna jednostka centralna otwierając dostęp spółkom do wprowadzania danych do systemu, spółki zależne posiadają możliwość dostępu do swoich danych historycznych w każdym momencie, ale bez możliwości ich korekty. Jednostka centralna na bieżąco monitoruje wprowadzanie danych przez spółki, następnie po wprowadzeniu danych jednostkowych rozpoczyna proces konsolidacji. Proces ten opiera się o zdefiniowane reguły biznesowe, które określają treści korekt konsolidacyjnych. Dodatkowo proces konsolidacji dopuszcza możliwość wprowadzania przez jednostkę centralną korekt ręcznych. Efektem zakończenia procesu konsolidacji jest kompletny pakiet sprawozdania finansowego wraz z notami objaśniającymi w plikach Excel, który po sprawdzeniu jest następnie eksportowany do pliku Word.

Zarząd jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej w Spółce i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych przygotowywanych i publikowanych zgodnie z zasadami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Nadzór merytoryczny nad procesem przygotowania sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki i Grupy sprawuje członek Zarządu odpowiedzialny za sprawy finansowe. Za organizację prac związanych z przygotowaniem sprawozdań finansowych odpowiedzialny jest Dyrektor Departamentu Rachunkowości i Sprawozdawczości Spółki, który wraz z Głównym Księgowym opracowuje harmonogram prac składających się na sporządzenie sprawozdań.

Skuteczny system kontroli wewnętrznej Spółki i zarządzania ryzykiem w procesie sprawozdawczości finansowej jest zapewniony dzięki:

- przygotowaniu procedur określających zasady i podział odpowiedzialności w procesie sporządzania sprawozdań finansowych,
- ustaleniu zakresu raportowania na bazie obowiązujących przepisów Ustawy o Rachunkowości oraz Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej,
- wdrożeniu i sprawowaniu nadzoru nad stosowaniem w spółkach z Grupy Kapitałowej spójnych zasad rachunkowości oraz
- półrocznym przeglądom i rocznym badaniom sprawozdań finansowych ZE PAK SA i Grupy Kapitałowej przez niezależnego biegłego rewidenta.

Roczne i półroczne sprawozdania finansowe podlegają badaniu oraz przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta, który wyraża opinię o rzetelności i jasności tego sprawozdania oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza, z grona renomowanych firm audytorskich, gwarantujących wysokie standardy usług i wymaganą niezależność.

Badania sprawozdań finansowych przeprowadzane są:

- stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku,
- zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania, przyjętymi uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 maja 2015 roku z późniejszymi zmianami.

W szczególności badania obejmują sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Spółkę i Grupę zasad rachunkowości, weryfikację znaczących szacunków, sprawdzenie – w sposób wrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Wyniki finansowe Spółki i Grupy są na bieżąco monitorowane w trakcie roku obrotowego oraz podlegają ocenie okresowej dokonywanej przez Radę Nadzorczą. Na regularnych posiedzeniach Rady Nadzorczej Zarząd Spółki przedkłada informacje na temat aktualnej sytuacji finansowej Spółki i Grupy ZE PAK SA.

Zadaniem Spółki i Grupy jest sporządzenie takiego sprawozdania finansowego, obejmującego dane liczbowe i objaśnienia słowne, które:

- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej na dany dzień, jak też jej wyniku finansowego za dany okres,

- zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach prawidłowo, to jest zgodnie z zasadami rachunkowości, wynikającymi z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji ogłoszonych w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz stosownie do wymogów Ustawy o Rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych a także na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółki.

Spółka posiada dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady rachunkowości, określoną w art. 10 Ustawy o rachunkowości. Zastosowane zasady rachunku kosztów, wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego są zgodne z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Odpowiedzialność za prawidłowość prowadzenia rachunkowości Spółki i Grupy ciąży na Zarządzie. Spółka prowadzi księgi rachunkowe w zintegrowanym systemie informatycznym SAP ERP. System ten, podobnie jak wyżej opisany system konsolidacji sprawozdań SAP BPC, zapewnia podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy księgą główną oraz księgami pomocniczymi. Prowadzona ewidencja umożliwia ustalenie wyniku finansowego, podatku VAT oraz innych zobowiązań budżetowych. Ewidencja księgową zapewnia poprawność i kompletność zapisów. Chronologia zdarzeń gospodarczych jest przestrzegana. Zapisy w księgach rachunkowych odzwierciedlają stan rzeczywisty, dane są wprowadzane kompletnie i poprawnie, na podstawie zakwalifikowanych do zaksięgowania dowodów księgowych. Zapewniona jest ciągłość zapisów oraz poprawność działania stosowanych procedur. Dowody księgowe odpowiadają wymogom Ustawy o Rachunkowości. Księgi rachunkowe są przechowywane w siedzibie Spółki. Istnieje możliwość modyfikacji funkcjonalności systemu w celu zapewnienia adekwatności rozwiązań technicznych do zmieniających się zasad rachunkowości i norm prawnych. System posiada dokumentację zarówno w części dotyczącej użytkowników końcowych, jak i w części technicznej. Dokumentacja systemu podlega okresowej weryfikacji i aktualizacji. Spółka wdrożyła rozwiązania organizacyjne oraz systemowe w zakresie zapewnienia właściwego użytkowania i ochrony systemów zabezpieczenia dostępu do danych oraz sprzętu komputerowego. Dostęp do zasobów systemu ewidencji finansowej ograniczony jest odpowiednimi uprawnieniami, które nadawane są upoważnionym pracownikom wyłącznie w zakresie wykonywanych przez nich obowiązków i czynności.

W Spółce funkcjonuje audyt wewnętrzny, którego celem jest dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej. Audyt wewnętrzny funkcjonuje w oparciu o regulamin audytu. Audyt realizuje planowe i doraźne zadania audytowe zarówno w jednostce dominującej jak i w spółkach Grupy. Plany audytu tworzone są na bazie analiz ryzyka. Wyniki audytów raportowane są Zarządowi Spółki. Informacje z działalności audytu wewnętrznego stanowią także przedmiot analiz Komitetu Audytu.

W ramach działalności kontrolingowej okresowa sprawozdawczość zarządcza podlega ocenie pod kątem przedstawianych informacji, w szczególności w kontekście analizy odchyleń od założeń przyjętych w planach finansowych.

9.4. Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji

W poniższej tabeli wyszczególniono akcjonariuszy posiadających znaczące pakiety akcji, zgodnie ze stanem wiedzy Spółki, na podstawie przesłanych Spółce zawiadomień.

Tabela 15: Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczące pakiety akcji zgodnie ze stanem wiedzy Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień przekazania niniejszego raportu.*

Akcyonariusz	Liczba posiadanych akcji	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Liczba posiadanych głosów	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów
Zygmunt Solorz (pośrednio) poprzez: Elektrim SA, Embud sp. z o.o., Trigon XIX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, Argumenol Investment Company Limited.	26 200 867	51,55%	26 200 867	51,55%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	5 068 410	9,97%	5 068 410	9,97%
Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	3 081 567	6,06%	3 081 567	6,06%
OFE PZU „Złota Jesień”	2 664 378	5,24%	2 664 378	5,24%

* Według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji.

9.5. Posiadacze papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2016 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie emitowała papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne.

9.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu

Zgodnie ze Statutem Spółki jak i innymi dokumentami wewnętrznymi Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie ma żadnych ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu.

9.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2016 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w Spółce nie występują ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności papierów wartościowych Spółki.

9.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących

Zarząd

Zarząd Spółki składa się z 3 do 6 członków powoływanych na wspólną kadencję. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu. Liczbę członków Zarządu oraz ich funkcje ustala Rada Nadzorcza. Kadencja Zarządu trwa pięć lat. Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym. Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu mogą być odwołani lub zawieszani w czynnościach także przez Walne Zgromadzenie.

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę. Zarząd działa w oparciu o Regulamin Zarządu, który określa szczegółowo tryb działania Zarządu. Regulamin ustala Zarząd, a zatwierdza uchwałą Rada Nadzorcza.

Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd, w szczególności:

1. uchwalanie i zmiana regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki,
2. zaciąganie kredytów i pożyczek,
3. ustanowienie prokury,
4. udzielanie gwarancji kredytowych i poręczeń majątkowych,
5. nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym.
6. decyzje w sprawach, których wartość przekracza 500 000,00 złotych. Wartość transakcji wyrażonych w innych walutach obcych podlega przeliczeniu według średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego na dzień podjęcia uchwały.

Uchwały Zarządu wymagają także sprawy, w których Zarząd zwraca się do Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Spółki składa się z 5 do 14 członków powoływanych na wspólną kadencję. Kadencja Rady Nadzorczej trwa pięć lat. Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenie przed wyborem członków Rady Nadzorczej na nową kadencję określa liczbę członków Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona w głosowaniu tajnym Przewodniczącego, Sekretarza Rady, Zastępcę Przewodniczącego lub, jeśli uzna to za zasadne, dwóch Zastępców Przewodniczącego.

W skład Rady Nadzorczej powinno wchodzić dwóch członków spełniających kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE) z uwzględnieniem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA („Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej”). Kandydat na Niezależnego Członka Rady Nadzorczej składa Spółce, przed jego powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu kryteriów niezależności.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Do uprawnień Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- 1) zatwierdzanie regulaminu Zarządu Spółki i opiniowanie regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki,
- 2) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu oraz ustalanie zasad wynagradzania Zarządu oraz wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu Spółki,
- 3) powoływanie i odwoływanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu,
- 4) zawieszanie w czynnościach z ważnych powodów, w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu lub całego Zarządu,
- 5) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu Spółki w razie zawieszenia członków Zarządu, czy też całego Zarządu,
- 6) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki,
- 7) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- 8) ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku albo pokrycia straty,
- 9) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników ocen, o których mowa w pkt 7 i 8,
- 10) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej,
- 11) opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd będących przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia,
- 12) zatwierdzanie wieloletnich programów działania Spółki oraz Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, w tym strategii działania Spółki oraz Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, opracowywanych przez Zarząd, oraz
- 13) zatwierdzanie rocznych programów działania Spółki oraz rocznych programów działania grupy kapitałowej Spółki, w szczególności obejmujących plany produkcji oraz przychodów, plany kosztów rodzajowych, plany kosztów jednostkowych, plany wynagrodzeń, plany inwestycyjne oraz plany remontów i serwisowania.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy również udzielanie Zarządowi zgody na:

- 1) uczestniczenie w innych spółkach oraz zbywanie akcji lub udziałów w innych spółkach,
- 2) tworzenie oddziałów za granicą,
- 3) wypłatę zaliczki na poczet dywidendy,
- 4) dokonywanie przez Spółkę czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązania, z wyjątkiem:
 - a) czynności przewidzianych w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą rocznym programie działania Spółki, lub
 - b) czynności skutkującej zaciągnięciem zobowiązania o wartości do 1 000 000 złotych, w tym także udzielanie poręczeń lub gwarancji oraz wystawianie lub poręczanie weksli,
- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 1 000 000 złotych,
- 6) zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązanym ze Spółką znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej,
- 7) wskazywanie przez Zarząd osób do pełnienia funkcji w organach spółek i innych podmiotów, w których Spółka uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio, oraz
- 8) ustalanie przez Zarząd sposobu wykonywania prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu lub na Zgromadzeniu Wspólników w spółkach, w stosunku do których Spółka jest spółką dominującą lub powiązaną w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych, w sprawach:
 - a) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jak również dokonanie innych czynności związanych z nabyciem lub rozporządzeniem składnikami majątku spółki, stanowiących przedmiot obrad Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników,
 - b) rozwiązania i likwidacji spółki,
 - c) zmiany statutu lub umowy spółki,
 - d) połączenia, podziału lub przekształcenia spółki, oraz
 - e) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki.

Na wniosek Zarządu Rada Nadzorcza udziela członkowi Zarządu zezwolenia na zajmowanie stanowisk we władzach spółek, w których Spółka posiada udziały lub akcje oraz pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia.

9.9. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących

Zarząd

Rok obrotowy 2016 Zarząd Spółki rozpoczął w następujących składzie:

- 1) Wojciech Piskorz – Członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu,
- 2) Aneta Lato-Żuchowska – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Adrian Kaźmierczak – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Tomasz Zadroga – Wiceprezes Zarządu.

Na posiedzeniu w dniu 11 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu Pana Aleksandra Grada w skład Zarządu Spółki z dniem 18 lutego 2016 roku i powierzyła mu funkcję Prezesa Zarządu. Od 18 lutego 2016 roku skład Zarządu przedstawiał się następująco:

- 1) Aleksander Grad – Prezes Zarządu,
- 2) Aneta Lato-Żuchowska – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Adrian Kaźmierczak – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Tomasz Zadroga – Wiceprezes Zarządu.

Na posiedzeniu, które odbyło się 8 kwietnia 2016 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu Pana Adama Kłapszty w skład Zarządu Spółki i powierzeniu mu funkcji Wiceprezesa Zarządu. Po tej zmianie Zarząd Spółki obradował w następującym składzie:

- 1) Aleksander Grad – Prezes Zarządu,
- 2) Aneta Lato-Żuchowska – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Adrian Kaźmierczak – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Tomasz Zadroga – Wiceprezes Zarządu,
- 6) Adam Kłapszta – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 17 czerwca 2016 roku Pan Aleksander Grad złożył rezygnację z funkcji Prezesa Zarządu i członka Zarządu Spółki. W związku z powyższym Rada Nadzorcza Spółki rozpoczęła procedurę wyboru nowego Prezesa Zarządu. Do czasu zakończenia tej procedury Rada Nadzorcza powierzyła kierowanie pracami Zarządu Panu Adamowi Kłapszcie Wiceprezesowi Zarządu Spółki, który od dnia 17 czerwca 2016 był pełniącym obowiązki Prezesa Zarządu.

Z dniem 26 października 2016 roku Pan Adrian Kaźmierczak złożył rezygnację ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu Spółki. W związku z powyższym na posiedzeniu odbytym w dniu 26 października 2016 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Panią Katarzynę Sobierajską. Od dnia 26 października 2016 roku Zarząd Spółki funkcjonował w następującym składzie:

- 1) Adam Kłapszta – Wiceprezes Zarządu, p.o. Prezesa Zarządu,
- 2) Aneta Lato-Żuchowska – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Katarzyna Sobierajska – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Tomasz Zadroga – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 3 marca 2017 roku uchwałą Rady Nadzorczej Spółki Panu Adamowi Kłapszcie powierzono funkcję Prezesa Zarządu Spółki. Jednocześnie na tym samym posiedzeniu Rady Nadzorczej Pani Katarzyna Sobierajska i Pan Tomasz Zadroga złożyli rezygnacje ze stanowisk Wiceprezesów Zarządu Spółki z dniem 3 marca 2017 roku, Rada Nadzorcza Spółki powołała również Panią Elżbietę Niebisz na stanowisko Wiceprezesa Zarządu. Od dnia 3 marca 2017 roku Zarząd Spółki funkcjonuje w następującym składzie:

- 1) Adam Kłapszta – Prezes Zarządu,
- 2) Aneta Lato-Żuchowska – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Elżbieta Niebisz – Wiceprezes Zarządu.

Rada Nadzorcza

W okresie sprawozdawczym miały miejsca niżej wymienione zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

Rok obrotowy 2016 Rada Nadzorcza ZE PAK SA rozpoczęła w następującym składzie:

- 1) Zygmunt Solorz – Przewodniczący,
- 2) Henryk Sobierajski – Zastępca Przewodniczącego,
- 3) Wojciech Piskorz – Sekretarz,
- 4) Leszek Wysocki,
- 5) Lesław Podkański,
- 6) Ludwik Sobolewski,
- 7) Wiesław Walendziak.

W dniu 17 listopada 2015 roku Rada Nadzorcza Spółki zgodnie z art. 383 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych delegowała na okres nie dłuższy niż 3 miesiące Pana Wojciecha Piskorza Członka Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu Spółki. W związku z powyższym, na czas trwania ww. delegacji prawa i obowiązki Pana Wojciecha Piskorza wynikające z uczestnictwa w Radzie Nadzorczej były zawieszane. Delegacja trwała do 17 lutego 2016 roku.

W dniu 28 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Tomasza Szeląga. Uchwała w sprawie powołania weszła w życie z chwilą podjęcia. Od tej pory Rada Nadzorcza Spółki obradowała w składzie:

- 1) Zygmunt Solorz – Przewodniczący,
- 2) Henryk Sobierajski – Zastępca Przewodniczącego,
- 3) Wojciech Piskorz – Sekretarz,
- 4) Leszek Wysocki,
- 5) Lesław Podkański,
- 6) Ludwik Sobolewski,
- 7) Wiesław Walendziak,
- 8) Tomasz Szeląg.

W dniu 26 października 2016 roku Przewodniczący Rady Nadzorczej Pan Zygmunt Solorz złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Spółki ze skutkiem natychmiastowym.

W związku z rezygnacją Pana Zygmunta Solorza Rada Nadzorcza wyłoniła spośród swoich członków Pana Tomasza Szeląga na stanowisko Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Od 26 października 2016 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

- 1) Tomasz Szeląg – Przewodniczący,
- 2) Henryk Sobierajski – Zastępca Przewodniczącego,
- 3) Wojciech Piskorz – Sekretarz,
- 4) Leszek Wysocki,
- 5) Lesław Podkański,
- 6) Ludwik Sobolewski,
- 7) Wiesław Walendziak.

Członkami Rady Nadzorczej spełniającymi kryteria niezależności są Ludwik Sobolewski i Lesław Podkański.

Wykonując swoje kodeksowe i statutowe obowiązki Rada Nadzorcza odbyła w 2016 roku 8 posiedzeń podejmując łącznie 52 uchwały. Rada Nadzorcza wykonała statutowy obowiązek odbycia posiedzenia w każdym kwartale.

W okresie sprawozdawczym Rada Nadzorcza sprawowała kolegialnie stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich jej dziedzinach działalności. Rada Nadzorcza koncentrowała się przede wszystkim na następujących zagadnieniach:

- 1) ocenie sprawozdań sporządzonych za rok obrotowy 2015,
- 2) zaopiniowaniu nowej struktury organizacyjnej Spółki,
- 3) zatwierdzeniu budżetu Spółki na rok 2016 i kontroli jego realizacji, a w szczególności uwarunkowaniach w zakresie produkcji energii i wynikach osiągniętych przez Spółkę z tytułu sprzedaży energii elektrycznej własnej i obcej, w tym wytworzonej w odnawialnych źródłach energii,
- 4) opiniowaniu wniosków składanych przez Zarząd w sprawach dotyczących bieżącej działalności Spółki;
- 5) zmianach w składzie Zarządu ZE PAK SA;
- 6) projekcie budowy bloku gazowo-parowego w elektrowni Konin.

W roku obrotowym 2016 Komitet Audytu Rady Nadzorczej ZE PAK SA odbył 3 posiedzenia. W trakcie odbytych posiedzeń Komitet Audytu Rady Nadzorczej ZE PAK SA omówił z biegłym rewidentem m.in. wyniki badań sprawozdań finansowych za rok 2015 i przeglądu śródrocznych sprawozdań finansowych za 2016 rok. Komitet Audytu zajmował się również sprawą wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych sporządzanych za rok 2016 oraz kwestiami związanymi z zarządzaniem ryzykiem i funkcjonowaniem audytu wewnętrznego w Spółce.

9.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Walne Zgromadzenie

Walne Zgromadzenie zwoływane jest w przypadkach wskazanych w Kodeksie Spółek Handlowych oraz w Statucie Spółki. Walne Zgromadzenie, co do zasady zwoływane jest przez Zarząd Spółki i obraduje jako zwyczajne lub nadzwyczajne. W przypadku zwołania Walnego Zgromadzenia przez podmiot lub organ inny niż Zarząd Spółki, Zarząd zobowiązany jest współdziałać z tym podmiotem bądź organem w celu dokonania wszelkich czynności określonych prawem koniecznych do zwołania, organizacji oraz przeprowadzenia Walnego Zgromadzenia. Od dnia pierwszego notowania akcji Spółki na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Walne Zgromadzenia mogą odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. O przeprowadzeniu Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej decyduje Rada Nadzorcza Spółki.

Walne Zgromadzenie odbywa się w Warszawie lub w siedzibie Spółki.

Walne Zgromadzenie ZE PAK SA zwołuje się poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Materiały udostępnione akcjonariuszom w związku z Walnym Zgromadzeniem, w tym projekty uchwał proponowanych do przyjęcia, jak również inne istotne materiały Spółka udostępnia na stronie internetowej <http://ri.zepak.com.pl/>.

Do podstawowych kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenia absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- 2) podział zysku albo pokrycie strat,
- 3) zmiana przedmiotu działalności Spółki,
- 4) zmiana Statutu Spółki,
- 5) podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego,
- 6) upoważnienie Zarządu do nabycia akcji własnych w celu umorzenia,
- 7) powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej,
- 8) ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej,
- 9) łączenie, podział i przekształcenie Spółki,
- 10) rozwiązanie i likwidacja Spółki,
- 11) emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i warrantów subskrypcyjnych,
- 12) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego
- 13) tworzenie i znoszenie kapitałów i funduszy Spółki,
- 14) zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
- 15) zawarcie przez spółkę zależną umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
- 16) wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru, oraz
- 17) użycie kapitału zakładowego.

Czynne prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają osoby będące akcjonariuszami na 16 dni przez datą Walnego Zgromadzenia. Warunkiem dopuszczenia akcjonariusza do udziału w Walnym Zgromadzeniu jest przedstawienie przez niego imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, które wystawione jest przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych.

Akcjonariusz uczestniczy w obradach Walnego Zgromadzenia i wykonuje prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Akcjonariuszowi reprezentującemu co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki przysługuje prawo żądania umieszczenia określonych spraw w porządku Walnego Zgromadzenia Spółki. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi Spółki nie później niż na 21 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia Spółki.

Akcjonariusz występujący z żądaniem umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia powinien wykazać posiadanie odpowiedniej liczby akcji na dzień złożenia żądania załączając do żądania świadectwo depozytowe wystawione przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych.

Akcjonariusz reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki może przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad.

Każdy z akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu może podczas Walnego Zgromadzenia Spółki zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są większością 75% głosów oddanych, chyba, że Kodeks Spółek Handlowych stanowi inaczej. Jedna akcja Spółki daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu.

9.11. Opis zasad zmian Statutu Spółki

Zmiany Statutu Spółki, zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych oraz postanowieniami Statutu Spółki, wymagają od Walnego Zgromadzenia podjęcia stosownej uchwały oraz wpisu do rejestru przedsiębiorców. Walne Zgromadzenie może upoważnić Radę Nadzorczą Spółki do ustalenia tekstu jednolitego zmienionego statutu bądź wprowadzenia zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale walnego zgromadzenia. Zmiany Statutu obowiązują od chwili wpisania do rejestru przedsiębiorców.

9.12. Informacje na temat systemu wynagrodzeń oraz wysokości wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących

W Zespole Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin SA system wynagrodzeń oparty jest na Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników ZE PAK SA z dnia 24 września 1993 roku (ZUZP). Przepisom ZUZP nie podlegają tylko członkowie Zarządu, główny księgowy oraz kluczowi menedżerowie.

Podstawowymi składnikami wynagrodzenia dla pracowników zawartymi w ZUZP są indywidualna miesięczna płaca zasadnicza, miesięczna premia regulaminowa, premia roczna, odprawa emerytalno-rentowa oraz dodatki. Pracownicy mają także prawo do nagród z funduszu prezesa i świadczeń socjalnych.

Zasady wynagrodzenia kluczowych menedżerów określa zarząd w indywidualnych umowach. Podstawowym składnikiem wynagrodzenia jest płaca zasadnicza. Kluczowi menedżerowie byli ponadto uprawnieni do nagrody rocznej (bonusa), której wysokość jest podzielona na część uznaniową, której przyznanie zależy od oceny Zarządu stopnia realizacji indywidualnych zadań oraz część współczynnikiem zależną od osiągnięcia określonego współczynnika ekonomicznego. Od 1 stycznia 2016 roku bonus został zastąpiony nagrodą uznaniową przyznawaną decyzją Zarządu. Kluczowi menedżerowie uprawnieni są również do niektórych składników z ZUZP.

Członkowie Zarządu ZE PAK SA wynagradzani są na podstawie zapisów indywidualnych umów o zarządzanie, których treść kształtuje Rada Nadzorcza Spółki. Nie ma dodatkowo innych regulaminów czy innych dokumentów kreujących zasady wynagradzania Zarządu. Członkowie Zarządu mają prawo do miesięcznego wynagrodzenia. Może być im także przyznana nagroda uznaniowa. W przypadku odwołania ze składu Zarządu, przewidziana jest wypłata odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia. Odprawa nie przysługuje w przypadku, gdy odwołanie nastąpi z przyczyn dotyczących odwoływanego członka Zarządu, szczególnie z przyczyn wymienionych w art. 52 kodeksu pracy.

W Spółce nie funkcjonuje żaden program motywacyjny ani premii oparty na kapitale Spółki.

Tabela 16: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia w 2016 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2016 roku

Imię i nazwisko członka Zarządu	tysiące złotych Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę	tysiące złotych Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez podmioty zależne Spółki	tysiące złotych Razem:	tysiące złotych w tym zmienne składniki wynagrodzenia*
Zygmunt Artwik	689,0	2,7	691,7	2,7
Aleksander Grad	686,4	0,6	687,0	424,9
Adrian Kaźmierczak	512,6	1,8	514,4	25,9
Adam Kłapszta	155,2	0,7	155,9	0,7
Aneta Lato-Żuchowska	321,0	2,8	323,8	2,4
Wojciech Piskorz	0,0	1,6	1,6	1,6
Katarzyna Sobierajska	0,0	260,0	260,0	20,0
Tomasz Zadroga	540,0	3,8	543,8	3,8
Razem	2 904,2	274,0	3 178,2	482,0

* Do zmiennych składników wynagrodzenia zaliczono: nagrody i premie, odprawy z tytułu odwołania z Zarządu, ekwiwalenty za urlop, odprawy emerytalne oraz wynagrodzenia za udział w posiedzeniach rad nadzorczych.

Tabela 17: Informacje na temat wysokości świadczeń niepieniężnych w 2016 roku przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2016 roku

Imię i nazwisko członka Zarządu	tysiące złotych Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę	tysiące złotych Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez podmioty zależne Spółki	tysiące złotych Razem
Zygmunt Artwik	1,2	0,0	1,2
Aleksander Grad	0,4	0,0	0,4
Adrian Kaźmierczak	23,2	0,0	23,2
Adam Kłapszta	0,6	0,0	0,6
Aneta Lato-Żuchowska	0,6	0,0	0,6
Wojciech Piskorz	0,0	0,0	0,0
Katarzyna Sobierajska	0,3	0,6	0,9
Tomasz Zadroga	1,1	0,0	1,1
Razem	27,4	0,6	28,0

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, wypłaconych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki członkom Zarządu w 2016 roku wyniosła 3 206,2 tysięcy złotych. Podaną kwotę należy traktować jako wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

Członkowie Rady Nadzorczej ZE PAK SA są wynagradzani na podstawie Uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 21 lutego 2013 roku, które ustaliło miesięczne wynagrodzenie dla przewodniczącego Rady Nadzorczej w wysokości 15 tysięcy złotych, a dla pozostałych członków w wysokości 10 tysięcy złotych.

Tabela 18: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia oraz wartości świadczeń niepieniężnych w 2016 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki, z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej, wszystkim członkom Rady Nadzorczej pełniącym funkcje w 2016 roku

<i>Imię i nazwisko członka Rady Nadzorczej</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Calkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Razem</i>
Zygmunt Solorz-Żak	162,9	0,0	162,9
Henryk Sobierajski	120,0	0,0	120,0
Wojciech Piskorz*	198,8	0,0	198,8
Leszek Wysłocki	120,0	0,0	120,0
Lesław Podkański	120,0	0,0	120,0
Wiesław Walendziak	120,0	0,0	120,0
Ludwik Sobolewski	120,0	0,0	120,0
Tomasz Szelaąg	57,1	0,0	57,1
Razem	1 018,8	0,0	1 018,8

* Łącznie z wynagrodzeniem za czasowe oddelegowanie do pełnienia funkcji w Zarządzie Spółki.

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, wypłaconych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki członkom Rady Nadzorczej w 2016 roku wyniosła 1 018,8 tysięcy złotych. Podaną kwotę należy traktować jako wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

10. SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ GRUPY

10.1. Zaangażowanie w kwestie środowiskowe

Eksploracja pokładów węgla brunatnego i produkcja z niego energii elektrycznej nieuchronnie wiąże się z ingerencją w środowisko naturalne. Jednak jednym z nadrzędnych celów działalności Grupy ZE PAK SA jest minimalizowanie lub zapobieganie, na ile to możliwe, negatywnym skutkom oddziaływania na środowisko. Działalność prowadzona przez Grupę oddziałuje na środowisko naturalne, w szczególności poprzez emisję zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie

i przetwarzanie odpadów, korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi. Oddziaływanie to, regulowane jest przez obowiązujące przepisy o ochronie środowiska. W związku z prowadzoną działalnością, spółki z Grupy ZE PAK SA posiadają szereg pozwoleń środowiskowych, w tym pozwolenia zintegrowane, regulujące operacyjne i środowiskowe aspekty głównych i pomocniczych instalacji. Ponadto, Grupa posiada pozwolenia na eksploatację instalacji nieobjętych zezwoleniami zintegrowanymi, w tym pozwolenia wodnoprawne i pozwolenia na wytwarzanie i przetwarzanie odpadów. Wszystkie zobowiązane spółki z Grupy wywiązują się z obowiązków w zakresie sprawozdawczości do odpowiednich urzędów oraz wnoszą terminowo stosowne opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska.

Ochrona powietrza

W 2016 roku generalnie roczne i miesięczne wielkości emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza: SO₂, NO_x i pyłu z instalacji spalania paliw w ZE PAK SA i Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. nie przekraczały dopuszczalnych poziomów określonych w Pozwoleniach Zintegrowanych, z wyjątkiem średnich miesięcznych stężeń pyłu w elektrowni Adamów. Przekroczenia standardu emisji pyłu w elektrowni Adamów były spowodowane spalaniem węgla brunatnego o niższych parametrach, z wyższą zawartością popiołu i piasku. Elektrofiltry zainstalowane w elektrowni Adamów zgodnie z założeniami powinny odpowietrzać spaliny ze spalania węgla brunatnego o zawartości popiołu wraz z piaskiem na określonym poziomie. PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA znajduje się w ostatniej fazie eksploatacji. Elektrownia Adamów nie posiada możliwości zmiany dostawcy węgla w ilościach zapewniających jej bezpieczną i stabilną pracę w krajowym systemie energetycznym, oraz zapewnienie dostaw ciepła do miasta. W związku z ograniczeniami w 2016 roku w dostawach węgla o niskiej zawartości siarki przez PAK Kopalnia Węgla Brunatnego

Adamów SA do elektrowni Adamów, standard emisji dwutlenku siarki był zwiększony w liczbie godzin zgodnej z prawem środowiskowym.

W 2016 roku skończył się 8-letni okres eksploatacji elektrowni Pątnów II, po którym rozpoczęto pierwszy remont kapitalny urządzeń instalacji.

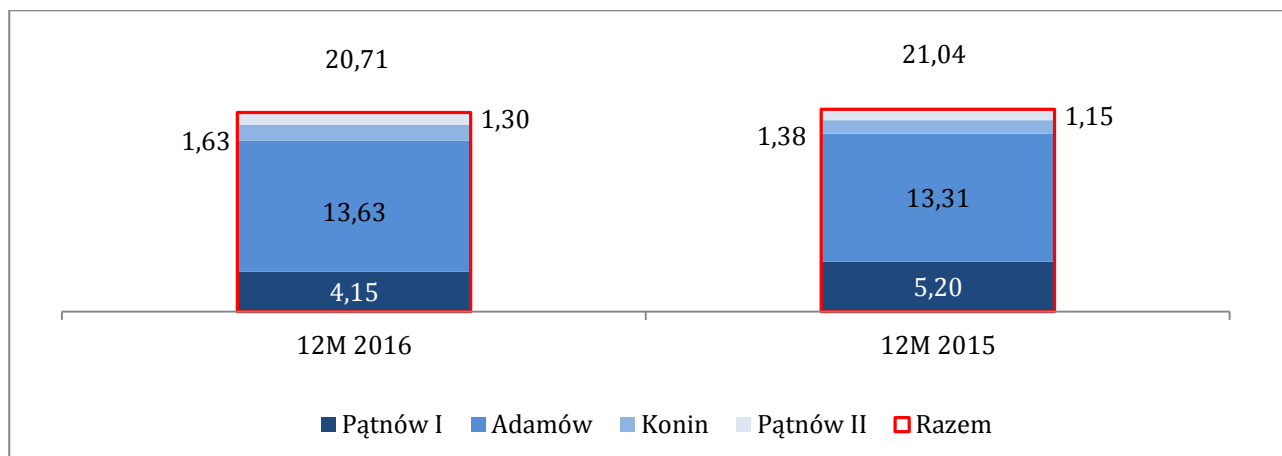
Na kominach wszystkich instalacji spalania paliw w Grupie zainstalowane są systemy ciągłego monitoringu emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na podstawie rozliczenia rocznego z dotrzymania standardów emisyjnych należy stwierdzić, że:

- w elektrowni Pątnów I – nie wystąpiły żadne przekroczenia wielkości dopuszczalnych stężeń SO₂, NO_x, oraz pyłu (przy pracy dwóch instalacji odsiarczania spalin),
- w elektrowni Adamów – zanotowano przekroczenia dopuszczalnych wartości 48-godzinnych stężeń pyłu (151 razy) i średnich stężeń miesięcznych. Prognozowana opłata karna to kwota 1,4 mln złotych,
- w elektrowni Konin: w części kolektorowej i na kotle spalającym biomasę nie wystąpiły żadne przekroczenia wielkości dopuszczalnych stężeń SO₂, NO_x i pyłu,
- w elektrowni Pątnów II – zanotowano przekroczenia średniodobowych wartości stężeń NO_x (2 razy) oraz stężeń SO₂ (6 razy).

Na podstawie pomiarów przeprowadzanych dla źródeł i instalacji energetycznego spalania paliw w PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA nie stwierdzono przekroczeń wielkości dopuszczalnych stężeń SO₂, NO_x, oraz pyłu co świadczy o dotrzymywaniu standardów emisyjnych i emisji dopuszczalnych określonych w pozwoleniu sektorowym na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. Wyliczone emisje roczne za 2016 rok również nie przekroczyły wartości dopuszczalnych pozwoleniem.

Roczne emisje zanieczyszczeń do powietrza w latach 2015 i 2016 roku obrazują załączone wykresy.

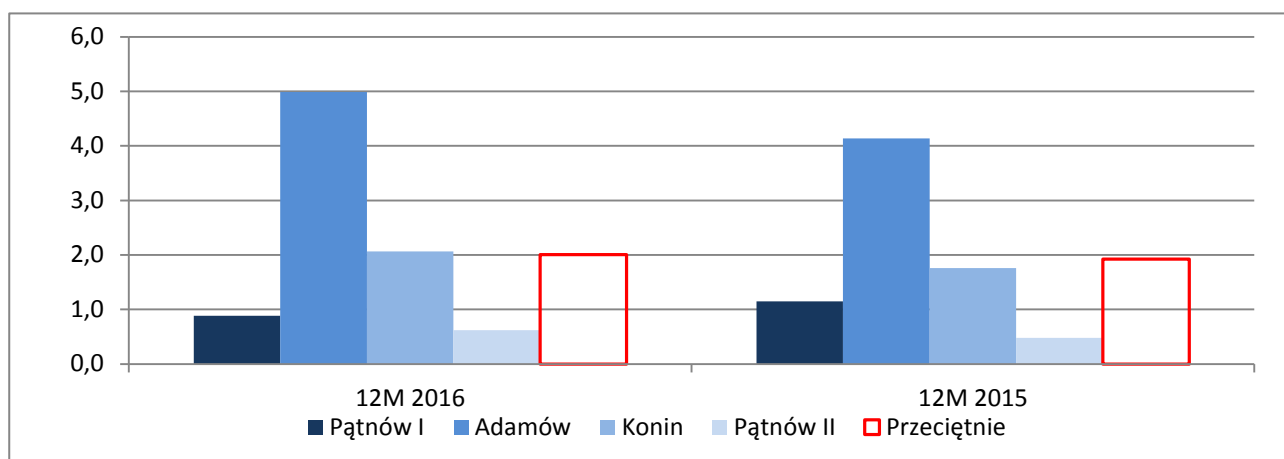
Wykres 15: Emisja SO₂ *(w tysiącach ton)

* Dane nie obejmują niewielkich relatywnie ilości SO₂ z kopalni Grupy, które w 2016 roku wyniosły 0,037 tysięcy ton.

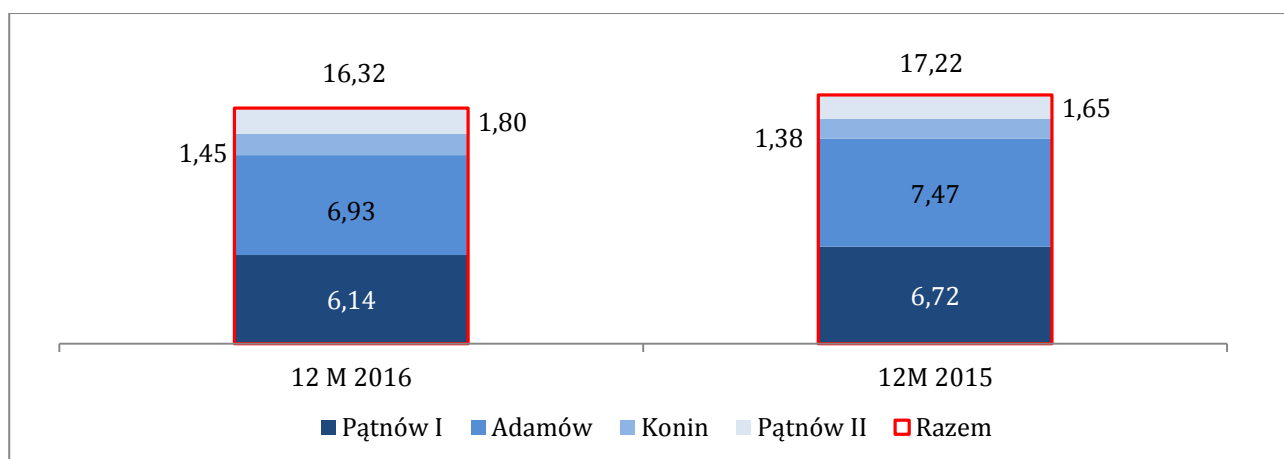
Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 16: Emisja SO₂ w poszczególnych elektrowniach na jednostkę produkcji (tysiące ton/TWh)

Źródło: dane wewnętrzne

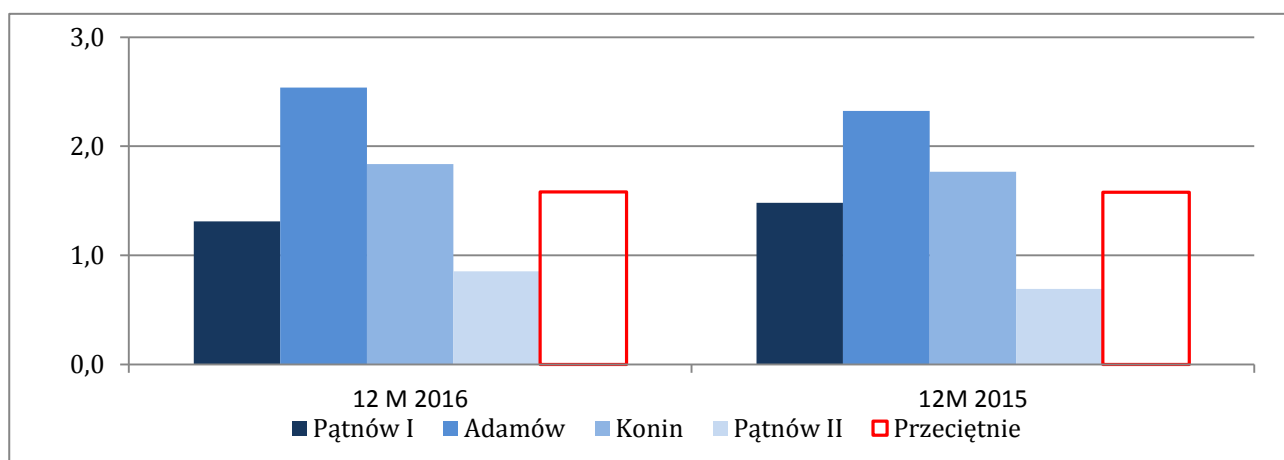
Wykres 17: Emisja NO_x *(w tysiącach ton)

* Dane nie obejmują niewielkich relatywnie ilości NO_x z kopalni Grupy, które w 2016 roku wyniosły 0,019 tysięcy ton.

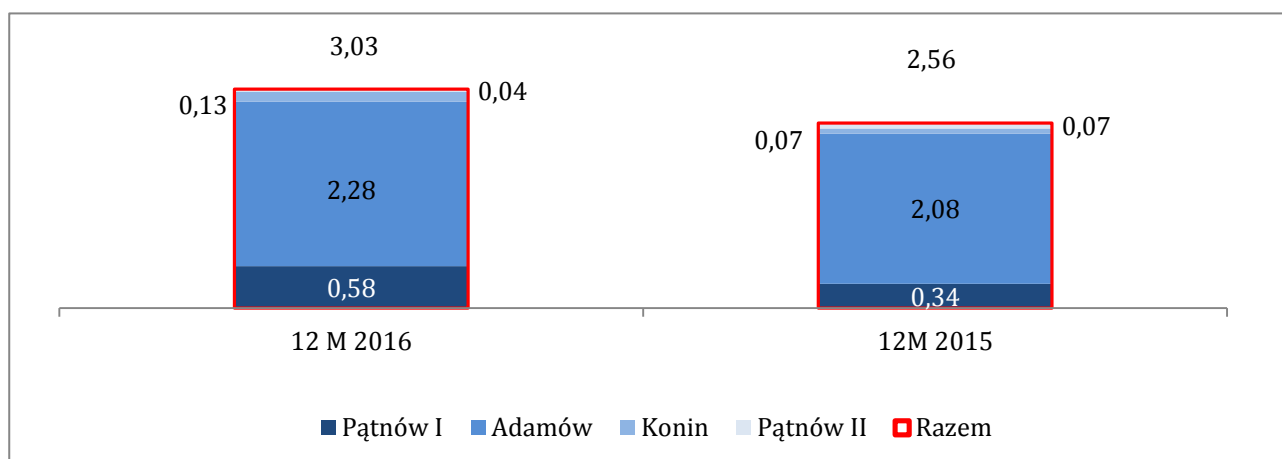
Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 18: Emisja NO_x w poszczególnych elektrowniach na jednostkę produkcji (tysiące ton/TWh)

Źródło: dane wewnętrzne

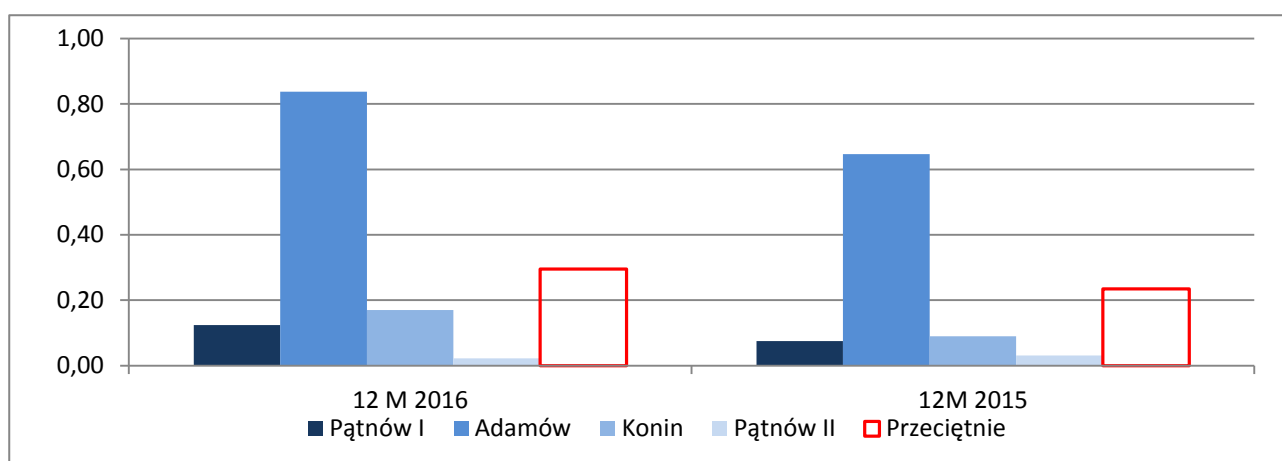
Wykres 19: Emisja pyłu * (w tysiącach ton)

* Dane nie obejmują niewielkich relatywnie ilości pyłu z kopalni Grupy, które w 2016 roku wyniosły 0,023 tysięcy ton.

Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 20: Emisja pyłu w poszczególnych elektrowniach na jednostkę produkcji (tysiące ton/TWh)

Źródło: dane wewnętrzne

W ramach wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych elektrownie Grupy przekazują terminowo do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami roczne raporty emisyjne za 2016 rok z czterech instalacji spalania paliw. Natomiast raporty uwolnień i transferu zanieczyszczeń do środowiska (PRTR) ze wszystkich elektrowni Grupy są przekazywane do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W ramach sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego na portalu sprawozdawczym GUS zostały wygenerowane raporty za 2016 rok dla poszczególnych elektrowni. Wykazy opłat, składane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego za 2016 rok, zawierają również listę dodatkowych zanieczyszczeń emitowanych z kominów instalacji, ustaloną w rezultacie specjalistycznych badań, które zostały podjęte w latach 2010-2015.

W związku z przystąpieniem przez ZE PAK SA do Przejściowego Planu Krajowego (PPK) w przypadku 6 kotłów elektrowni Pątnów I oraz 4 kotłów elektrowni Konin w zakresie SO₂, NO₂ i pyłu w okresie od 1 stycznia 2016 roku do czasu wygaśnięcia rozliczeń w ramach PPK, nie później jednak niż do 30 czerwca 2020 roku, rozpoczęto bilansowanie przydzielonych rocznych pułapów emisji. Wielkość emisji SO₂, NO₂ i pyłu ze źródeł elektrowni Pątnów I i elektrowni Konin za 2016 rok jest rozliczona zgodnie z zasadami Przejściowego Planu Krajowego (PPK) i mieści się wielkościach dopuszczalnych.

Z kolei elektrownia Adamów dla wszystkich 5 kotłów od 1 stycznia 2016 rozpoczęła limit czasu użytkowania źródła wynoszący 17 500 godzin do 31 grudnia 2023 lub w okresie krótszym, jeżeli zostanie wykorzystany przed dniem 31 grudnia 2023 roku. W 2016 roku łączny czas użytkowania źródła wynosił 8 734 godziny.

W ZE PAK SA i Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. trwają prace analityczne, które pozwolą określić zakres prac modernizacyjnych w elektrowniach z chwilą wejścia w życie BAT Conclusions. Spodziewany termin obowiązywania tych wymogów to okres po roku 2020.

Prowadzony jest również monitoring emisji zanieczyszczeń powietrza w rejonie oddziaływania elektrowni Grupy, realizowany poprzez pomiary w dwóch automatycznych stacjach pomiarowych zlokalizowanych w okolicach elektrowni Pątnów I, elektrowni Pątnów II, elektrowni Konin oraz elektrowni Adamów. W roku 2016 nie zanotowano znaczących przekroczeń wartości dopuszczalnych badanych czynników. Porównania stanu powietrza atmosferycznego wokół elektrowni Grupy oraz poziomu zanieczyszczenia powietrza w obszarach monitorowanych przez stacje Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska nie wykazują istotnych różnic.

Gospodarka wodna i ściekowa

Elektrownie Pątnów I, Konin i Pątnów II wykorzystują, jako układ chłodzenia ciąg naturalnych jezior polodowcowych, połączonych kanałami i pompowniami. Elektrownia Adamów ze względu na brak naturalnych akwenów wodnych, jest wyposażona w chłodnie kominowe. Jeziora konińskie, to zespół zbiorników wodnych w skład których wchodzi następujące jeziora: Gosławskie, Pątnowskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie, Ślesińskie i Licheńskie. Jeziora te są przykładem bardzo wielu oddziaływań antropogenicznych. Oprócz wpływu energetyki, jeziora poddane są również oddziaływaniu górnictwa odkrywkowego, rybactwa i turystyki. ZE PAK SA prowadzi stały monitoring wód jezior konińskich i na podstawie tych badań w miarę potrzeb podejmuje działania zapobiegające ujemnym wpływom własnej działalności. Prowadzony przez wiele lat monitoring pozwala również na dokładną obserwację zmian zachodzących w obserwowanym środowisku. Na terenie każdej z elektrowni znajdują się studnie głębinowe, które zaopatrują załogę w wodę pitną. Do 2014 roku w elektrowni Pątnów I, woda podziemna wykorzystywana była również do celów technologicznych – produkcji wody zdemineralizowanej. Począwszy od 2015 roku wodę zdemineralizowaną produkuje się już w nowoczesnej stacji demineralizacji, gdzie surowcem jest woda powierzchniowa. Wydajność stacji pozwala zaspokoić potrzeby zarówno elektrowni Pątnów II, jak i elektrowni Pątnów. Ma to kolosalne znaczenie, biorąc pod uwagę oszczędne gospodarowanie zasobami wód podziemnych. Każda z elektrowni ZE PAK SA posiada również własną oczyszczalnię ścieków bytowo-przemysłowych. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do odbiorników, a ich parametry regularnie badane. W 2016 roku nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych parametrów zrzucanych, oczyszczonych ścieków. Zużyte wody technologiczne, które trudno oczyścić w oczyszczalni, zagospodarowywane są w układzie wewnętrznym elektrowni między innymi do produkcji suspensji popiołowej. Następuje wówczas wzajemna neutralizacja, bez ujemnego wpływu na środowisko. W okresie letnim, zakład w szczególny sposób dba o nieprzekraczanie temperatur w wodach jezior i kanałów, wchodzących w skład obiegu chłodzenia.

Kopalnie prowadziły badania jakości i pomiary ilości wód wprowadzanych do środowiska oraz monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w sieci hydrograficznej rejonu poszczególnych odkrywek. Na podstawie tych badań w miarę potrzeb podejmowane były działania zapobiegające ujemnym wpływom działalności górniczej. Prowadzony przez wiele lat monitoring pozwala również na dokładną obserwację zmian zachodzących w obserwowanym środowisku. W 2016 roku na podstawie prowadzonych badań nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń w odprowadzanych wodach z odwodnienia. W ramach sprawozdawczości do Głównego Urzędu Statystycznego na portalu sprawozdawczym GUS zostały wygenerowane raporty o gospodarowaniu wodą, ściekach

i ładunkach zanieczyszczeń za 2016 rok. Raporty uwolnień i transferu zanieczyszczeń do środowiska z odkrywek przekazane zostaną do Wojewódzkiego - i Głównego - Inspektoratu Ochrony Środowiska w obowiązującym terminie.

Ustawodawca, poprzez akty prawne i określone w nich normy wpływa na kształt działalności przedsiębiorstwa, określając dopuszczalne stężenie i wielkości substancji zanieczyszczających oraz wprowadzając opłaty za korzystanie ze środowiska w myśl zasady „zanieczyszczający płaci”. Biorąc pod uwagę powyższe oraz propagując wysoki poziom świadomości ekologicznej, Grupa podejmuje działania zapobiegawcze, aby ograniczyć do minimum negatywne oddziaływanie na środowisko gruntowo-wodne.

Odpady

Główne źródło wytwarzanych odpadów w Grupie ZE PAK SA stanowią podstawowe procesy technologiczne (procesy spalania paliw, oczyszczania gazów odlotowych oraz procesy uzdatniania wody). Inne rodzaje odpadów – głównie poremontowe wytwarzane są w niewielkich ilościach. W pierwszej kolejności wytwarzane odpady kierowane są do wykorzystania w operacjach odzysku odpadów do odbiorców zewnętrznych bądź wykorzystywane są przez Grupę na terenach własnych (np. do utwardzania powierzchni, rekultywacji zamkniętych części składowisk odpadów). Mimo znaczącego wzrostu ilości sprzedawanych odpadów nadal część odpadów wytwarzanych w Grupie unieszkodliwiana jest na własnych składowiskach odpadów:

- składowisku odpadów paleniskowych Odkrywka Gosławice wraz z odparowalnikiem Linowiec,

- północnym składowisku odpadów paleniskowych Odkrywka Pątnów,
- składowisku odpadów paleniskowych i odpadów stałych Odkrywka Zachodnia,
- składowisku odpadów stałych Odkrywka Pątnów.

Sprzedawane odbiorcom zewnętrznym odpady wykorzystywane są przede wszystkim w budownictwie i drogownictwie. W roku 2016 Grupa sprzedała ponad 326 tysięcy ton odpadów paleniskowych oraz ponad 286 tysięcy ton gipsu syntetycznego (odpadów z odsiarczania spalin). Wytwarzane w ZE PAK SA odpady paleniskowe i odpady z odsiarczania spalin spełniają wymagania ochrony środowiska oraz nie zagrażają życiu i zdrowiu ludzi, co zostało potwierdzone badaniami w zakresie właściwości fizykochemicznych, toksykologicznych i ekotoksykologicznych wykonanymi na potrzeby rejestracji substancji zgodnie z wymogami rozporządzenia REACH.

Na składowiskach odpadów zarządzanych przez ZE PAK SA w roku 2016 prowadzony był monitoring jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz wody nadosadowej z częstotliwością określoną w pozwoleniach zintegrowanych. Monitoring prowadzono w sieci monitoringu podstawowego i uzupełniającego. W ramach prowadzonego monitoringu składowisk odpadów dokonano również corocznej oceny stateczności skarp i wielkości osiadania. Większość monitorowanych skarp okazała się stabilna.

ZE PAK SA w 2016 roku zakończył również rekultywację zamkniętej części składowiska odpadów stałych Odkrywka Pątnów. Łączna powierzchnia poddana rekultywacji wyniosła 11,836 ha. Dla części terenu o pow. 9,23 ha przyjęto zadrzewieniowy kierunek rekultywacji natomiast dla części terenu o pow. 2,606 ha kierunek specjalny (plac magazynowy). Poza tym ZE PAK SA w 2016 roku kontynuowała rekultywację zamkniętej części składowiska odpadów paleniskowych Odkrywka Gosławice, prace prowadzone były na tym składowisku na terenie o pow. 30,8353 ha.

Hałas

W ramach obowiązku monitoringu hałasu emitowanego do środowiska nałożonego pozwoleniami zintegrowanymi dla instalacji spalania paliw w elektrowniach Grupy w 2016 roku wykonano pomiary hałasu z terenu elektrowni Pątnów i elektrowni Konin. Z terenu elektrowni Adamów oraz elektrowni Pątnów II pomiarów hałasu nie wykonano, aktualne są pomiary z 2015 roku. Wykonane pomiary nie wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomu hałasu w środowisku określonym pozwoleniem zintegrowanym zarówno w porze dziennej jak i nocnej. Monitoring hałasu emitowanego do środowiska w kopalniach Grupy prowadzony jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. Na podstawie wyników pomiarów w miarę potrzeb podejmuje się działania zapobiegające ujemnym wpływom działalności. Pomiary wykonane w 2016 roku w kopalniach Grupy nie wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomu hałasu w środowisku określonych rozporządzeniem zarówno w porze dziennej jak i nocnej dla danych terenów ochrony akustycznej.

Kontrole, weryfikacja pozwoleń zintegrowanych i nowe wymogi prawne

W 2016 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu - Delegatura w Koninie („WIOŚP”) przeprowadził w elektrowniach Grupy 5 kontrole, natomiast Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koninie przeprowadził kontrole w ramach monitoringów kontrolnych i monitoringu przeglądowego wody podziemnej ze studni głębinowych elektrowni Pątnów i elektrowni Konin. W ich wyniku nie nałożono żadnych kar na ZE PAK SA Zalecenia pokontrolne zostały wykonane. W kopalniach Grupy WIOŚP w 2016 roku dokonał jednej kontroli na odkrywcę Tomisławice, nie nałożono kar i nie zostały wydane zalecenia pokontrolne.

W minionym roku Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przeprowadzał analizę Pozwolenia Zintegrowanego dla instalacji spalania paliw w elektrowni Konin i elektrowni Pątnów. Analizę pozwolenia zintegrowanego przeprowadzono zgodnie z art. 216 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska, zgodnie z którym organ właściwy do wydania pozwolenia co najmniej raz na 5 lat dokonuje analizy wydanego pozwolenia zintegrowanego. W wyniku przeprowadzonej analizy Pozwolenia Zintegrowanego nie zostały na ZE PAK SA nałożone zalecenia pokontrolne obligujące do zmiany Pozwolenia Zintegrowanego. Inne zalecenia wynikające z przeprowadzonej weryfikacji miały charakter drobnych uwag i skupiały się na emisji hałasu do środowiska.

Europejska Agencja Chemikaliów („ECHA”), w ramach rozporządzenia REACH, kontynuowała w 2016 roku proces weryfikacji przedłożonej przez ZE PAK SA i Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. dokumentacji rejestracyjnej dotyczącej wytwarzanych popiołów i gipsu. W ramach prowadzonej weryfikacji nie było konieczności przeprowadzania dodatkowych badań dla zarejestrowanych substancji. Obie spółki w roku 2016 zgodnie z zaleceniem ECHA zaktualizował dossier rejestracyjne dla zarejestrowanego gipsu.

Rekultywacja terenu

Spółki z Grupy prowadzące działalność wydobywczą metoda odkrywczą zobowiązane są na mocy odpowiednich przepisów do rekultywacji terenów wykorzystywanych w procesie pozyskiwania węgla brunatnego. Wykonywana jest rekultywacja techniczna i rekultywacja biologiczna terenów pogórnich. Rekultywacja prowadzona jest w kierunkach: wodnym, leśnym, rolnym oraz rekreacyjnym.

Rekultywacja techniczna realizowana przez Kopalnie lub na ich zlecenie w minionym roku polegała przede wszystkim na realizacji prac polegających na:

- formowaniu i profilowaniu terenu w celu przygotowaniu powierzchni pod obsiew,
- wykonaniu i konserwacji rowów opaskowych w celu ochrony przeciwoerozyjnej skarp i grawitacyjnego sprowadzania wód opadowych i wód zalegających na zwałowiskach.
- wykonaniu dróg rekultywacyjnych, duktów leśnych i dróg dojazdowych do terenów rekultywowanych.

Natomiast w ramach rekultywacji biologicznej prowadzono prace polegające na:

- nasadzeniu drzew i krzewów; ogółem w Kopalni Konin nasadzono 243,1 tysiąca sztuk drzew i krzewów, w tym z odzysku z przedpola odkrywek 11,77 tysiąca sztuk, i w Kopalni Adamów - 39 tysięcy sztuk drzew.
- uprawie agrotechnicznej i wysiewie mieszanki nasion lucerny i trawy oraz nawozów mineralnych na terenach przygotowanych pod rekultywację rolną i rekreacyjną,
- przeciwoerozyjnym zabezpieczeniu skarp zbiornika za pomocą uprawy agrotechnicznej i siewu mieszanki traw i roślin motylkowych,
- pielęgnacji nasadzonych drzew i krzewów (rozprowadzenie nawozów oraz wykaszanie traw i chwastów),
- odkamienianiu zwałowisk przeznaczonych do rekultywacji rolnej i rekreacyjnej.

Przeprowadzono nasadzenia drzew zgodnie z decyzjami na usunięcie drzew lub krzewów z przedpola odkrywek:

- ogółem w 2016 roku, w ramach nasadzenia drzew zgodnie z decyzjami na usunięcie drzew i krzewów z przedpola odkrywki, posadzono 660 szt. drzew i krzewów, co skutkowało będzie w latach 2019-2020 umorzeniem opłat za przedwczesną wycinkę drzew w kwocie ponad 1,4 mln. złotych,
- uzyskano decyzje umarzające opłaty za przedwczesną wycinkę drzew na kwotę ponad 250 tysięcy złotych, dotyczącą nasadzeń dokonanych w 2012 i 2013 roku.

Tabela 19: Zestawienie wielkości obszarów, na których przeprowadzono rekultywację techniczną, prowadzona jest nadal rekultywacja biologiczna i obsiew, oraz terenów, dla których uzyskano decyzję o prawidłowo zakończonej rekultywacji w 2016 roku.

<i>Rekultywacja techniczna [w hektarach]</i>	<i>Rekultywacja biologiczna w toku [w hektarach]</i>	<i>Rekultywacja biologiczna zakończona [w hektarach]</i>
231,9	650,6	173,03

System zarządzania środowiskiem – ISO 14001

Grupa ZE PAK SA w ramach swojej działalności stara się dochowywać najwyższych standardów, dotyczy to również zagadnień związanych z ochroną środowiska. Wszelkie narzędzia wspierające działania w tym zakresie poddawane są kontroli i weryfikacji pod względem osiągniętych efektów. W ocenie Zarządu Spółki jednym z ważniejszych elementów systemu kontroli jakości są normy wdrożone na ponad 80% instalacji użytkowanych przez Grupę zgodne z wymogami standardu środowiskowego ISO 14001.

10.2. Zatrudnienie i kwestie pracownicze

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wielkości przeciętnego zatrudnienia w latach 2015-2016.

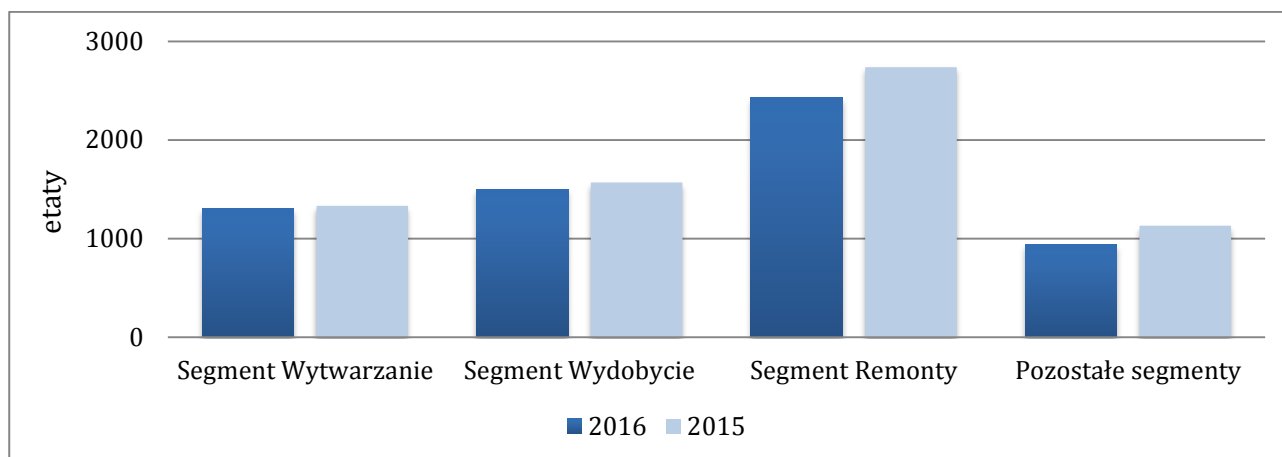
Tabela 20: Zestawienie wielkości przeciętnego zatrudnienia

	<i>2016 etaty</i>	<i>2015 etaty</i>	<i>etaty</i>	<i>Zmiana %</i>
Zarząd jednostki dominującej	5	4	1	25,0
Zarządy spółek z Grupy	24	25	-1	-4,0
Administracja	377	338	39	11,5
Pracownicy operacyjni	5 956	6 663	-707	-10,6
Razem	6 362	7 030	-668	-9,5

Źródło: dane wewnętrzne

Przeciętne zatrudnienie w obu porównywanych okresach zmniejszyło się o 668 etatów tj. o około 9,5%. Wzrost zatrudnienia w kategorii „administracja” jest efektem jedynie statystycznym, i wynika ze zmiany w strukturze organizacyjnej jednej ze spółek zależnych, polegającym na zmianie podległości dwóch komórek organizacyjnych z pionu Produkcji do pionu Administracji. W minionym roku nie obserwowano już tak dynamicznych zmian struktury zatrudnienia pod względem ilości osób zatrudnionych w poszczególnych segmentach Grupy. Zmiany te w poprzednich latach były następstwem procesów restrukturyzacyjnych, rozpoczętych jeszcze w 2014 roku, dokonywanych ze szczególnym uwzględnieniem segmentu wydobywania. Grupa w ramach strategii optymalizacji struktury zatrudnienia wydzieliła z obu kopalń grupy pracowników świadczących ściśle określone usługi na rzecz tych podmiotów i przeniosła ich głównie do spółek z segmentu remontowego. Działania te miały na celu sprawniejsze wykorzystanie potencjału tych pracowników dzięki lepszemu możliwości kontrolowania wydajności pracy. Motywem była również większa elastyczność systemu wynagradzania. W 2016 roku proces ten został zakończony.

Wykres 21: Zmiany w poziomie zatrudnienia w poszczególnych segmentach Grupy (stan na koniec roku).

Źródło: dane wewnętrzne

W 2016 roku podobnie jak w roku poprzednim to segment remontowy zatrudniał najwięcej pracowników w Grupie. Zatrudnienie w segmencie wytwarzania i wydobywania pozostało na stabilnym poziomie. Zmniejszenie zatrudnienia zanotowano w segmencie remontowym i pozostałych segmentach. Charakterystyczne dla Grupy jest, że pracownicy zatrudnieni w spółkach z segmentu remontowego i pozostałych segmentów świadczą usługi na rzecz dwóch głównych segmentów tj. wytwarzania i wydobywania jednocześnie starając się zdobywać klientów spoza Grupy.

Pod względem wykształcenia największą grupą wśród pracowników stanowią osoby z wykształceniem średnim.

Tabela 21: Struktura wykształcenia pracowników Grupy (w osobach), stan na koniec 2016 roku.

Poziom wykształcenia	Liczba osób
Wyższe (licencjackie, magisterskie, podyplomowe, w stopniu doktora, profesora)	1 527
Średnie (liceum, technikum, pomaturalne, policealne)	2 393
Zawodowe (zasadnicze, nauka zawodu)	1 939
Podstawowe (podstawowe, gimnazjalne)	337
Razem	6 196

Źródło: dane wewnętrzne

Największą grupę wśród pracowników stanowią osoby w przedziale wiekowym 46-50 lat. Kobiety stanowią 9,5% załogi Grupy. Struktura załogi w dużej mierze determinowana jest przez rodzaj działalności jaki prowadzi. Sektor wydobywania i produkcji energii to obszary wymagające dużego nakładu ciężkiej pracy fizycznej.

Tabela 22: Struktura płci i wieku pracowników Grupy (w osobach), stan na koniec 2016 roku.

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
poniżej 30 lat	46	657	703
31-40 lat	91	934	1 025
41-45 lat	76	1 067	1 143

46-50 lat	80	1 423	1 503
51-55 lat	140	761	901
56-60 lat	140	761	747
powyżej 60 lat	18	156	174
Razem	591	5 605	6 196

Źródło: dane wewnętrzne

Z uwagi na specyfikę obszarów w których operuje Grupa szczególna uwaga przypisywana jest zagadnieniom z dziedziny Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (BHP). Dużą wagę przykładają do zatrudniania osób posiadających odpowiednie kwalifikacje do wykonywania powierzonych im zadań. Grupa wyposaża swoich pracowników w sprzęt i maszyny, posiadające odpowiednie parametry i atesty, pozwalające na efektywne i bezpieczne wykonywanie swoich obowiązków. Biorąc pod uwagę kluczowe spółki Grupy – liczba osób poszkodowanych w 2016 roku przy pracy zmniejszyła się o około 11% w porównaniu do 2015 roku. W minionym roku zanotowano jeden wypadek zaliczany do kategorii „śmiertelnych i ciężkich”, natomiast w 2015 wydarzyły się 2 takie wypadki podczas pracy.

10.3. Zaangażowanie w kwestie społeczne

Grupa Kapitałowa ZE PAK SA nie ogranicza swoim pracownikom praw związanych z możliwością swobodnego zrzeszania się. Biorąc pod uwagę główne spółki Grupy, liczba działających zakładowych i międzyzakładowych organizacji związkowych to 15, na koniec 2016 roku zrzeszały one łącznie blisko 3 tysiące członków.

Sektor energetyczny stawia bardzo wysokie wymagania kwalifikacyjne swoim pracownikom, w szczególności w dwóch obszarach. Pierwszy związany ze specyfiką i technologią wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, która jest ściśle regulowana specjalistycznymi instrukcjami, gwarantującymi prawidłowość i bezpieczeństwo procesów produkcyjnych. Drugi to konieczność zapewnienia ciągłego kształcenia pracowników, które pozwoli nadażyć za ciągłym rozwojem technologii w sektorze. Pozostaje także kształcenie specjalistyczne w innych obszarach oraz ogólny rozwój poziomu kwalifikacji pracowników. Szkolenia w Grupie ZE PAK SA stanowią jeden ze sposobów wpływania na rozwój. Ma to związek głównie z tym, że pracownicy, którzy rozwijają się, nabywają nowe kwalifikacje, zastosują je następnie w działaniu co przekłada się na wymierne efekty, są oni zachęceni do wcielania w życie nabytej wiedzy i zdolności oraz większej kreatywności. W ramach ciągłego procesu rozwoju kompetencji pracownicy kierowani są na różnego rodzaju szkolenia między innymi: obowiązkowe, specjalistyczne, konferencje branżowe oraz różnego rodzaju inne spotkania. W 2016 roku szkolenia realizowane w Grupie ZE PAK SA dotyczyły głównie prawa energetycznego, ochrony środowiska, jak również były to szkolenia dla inżynierów, szkolenia kadrowo-finansowe i cykliczne szkolenia z udzielania pierwszej pomocy.

Grupa Kapitałowa ZE PAK SA postrzega swoje funkcjonowanie w otoczeniu z uwzględnieniem wszelkich norm oraz oczekiwań istotnych dla swoich pracowników, społeczności lokalnej jak i innych grup interesariuszy. Zasady stosowane w Grupie zdecydowanie wykluczają jakiegokolwiek formy mobbingu, pracy przymusowej czy zatrudnianie nietetnych. Dużą uwagę przywiązuje się też do zapobiegania wystąpienia wszelkim możliwym rodzajom korupcji czy np. nierównego traktowania kontrahentów Grupy. Wewnętrzne uregulowania oraz przyjęte standardy uniemożliwiają dokonywanie działań powszechnie uznawanych za nieetyczne w tym zakresie.

W ramach kształtowania właściwych relacji z otoczeniem zewnętrznym oraz przy uwzględnieniu możliwości finansowych i organizacyjnych Grupa stara się wspierać inicjatywy i przedsięwzięcia, które mają pozytywne skutki dla społeczności lokalnej lub o większym zasięgu. W 2016 roku Grupa wsparła finansowo jedno przedsięwzięcie, tj. „Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca w Koninie”. Od wielu lat Spółka współuczestniczy w fundowaniu dyplomów i nagród dla uczestników festiwalu

11. POZOSTAŁE INFORMACJE

11.1. Istotne postępowania sądowe

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA oraz spółki Grupy nie były w 2016 roku stroną w postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, których pojedyncza lub łączna wartość przewyższałaby 10% kapitałów własnych ZE PAK SA z wyjątkiem opisanych poniżej.

W świetle przepisów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej a w szczególności przepisów art. 21 ust. 5 Dyrektywy energetycznej, w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy horyzontalnej, po dniu 1 stycznia 2006 roku

przedmiotem opodatkowania podatkiem akcyzowym jest sprzedaż energii na ostatnim etapie obrotu tzn. sprzedaż przez dystrybutora ostatecznemu odbiorcy (konsumentowi). Nie podlega opodatkowaniu tym podatkiem wcześniejszy etap obrotu, np. między producentem energii elektrycznej, a jej dystrybutorem. W takim przypadku obowiązek podatkowy powstaje w momencie dostawy energii elektrycznej konsumentowi.

W związku z powyższym ZE PAK SA na podstawie art. 75 § 1, w związku z art. 75 § 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 1997 roku Nr 137, poz. 926, z późniejszymi zmianami) złożyła wnioski o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007, 2008 oraz styczeń i luty roku 2009 na łączną kwotę około 626 000 tysięcy złotych, uzasadniając to tym, że na podstawie przepisów prawa obowiązującego na terenie Unii Europejskiej oraz orzecznictwa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, wykonywane przez ZE PAK SA czynności nie podlegają opodatkowaniu podatkiem akcyzowym. Poszczególne wnioski były rozpatrywane na poziomach: Urzędu Celnego w Kaliszu, Izby Celnej w Poznaniu a obecnie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W związku z wyrokami Sądów Administracyjnych w sprawach innych spółek energetycznych w przedmiocie nadpłaconego podatku akcyzowego, ZE PAK SA we współpracy z doradcą podatkowym przeanalizowała uchwałę I GPS 1/11 Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2011 roku, gdzie NSA uznał, że przeniesienie ciężaru podatku w cenie wyłącza możliwość zwrotu nadpłaty. Z uzasadnienia tej uchwały można wywieść ryzyko, że organy podatkowe będą odmawiały zwrotu nadpłat wskazując, że postępowanie podatkowe w ogóle nie jest właściwe dla tego typu roszczeń. Wówczas ich dochodzenie będzie możliwe na drodze cywilnoprawnej, co powoduje, iż istotną kwestią stanie się przedawnienie (na gruncie prawa cywilnego termin ten wynosi 3 lata). W związku z powyższym ZE PAK SA 10 lutego 2012 roku złożyła do Sądu Rejonowego Warszawa Śródmieście zawiązanie Skarbu Państwa do próby ugodowej na kwotę 626 406 tysięcy złotych i tym samym przerwała bieg przedawnienia. Do zawarcia ugody nie doszło, gdyż na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2012 roku sygnatura akt VI Co 311/12 przedstawiciele Skarbu Państwa nie zgodzili się na ugodę. Równoległe, Spółka oczekując na wyniki postępowań podatkowych w sprawie wcześniej złożonych wniosków o nadpłatę złożyła na piśmie w dniu 14 września 2012 roku w Izbie Celnej w Poznaniu dodatkowe wyjaśnienia w postaci wyników szczegółowej analizy ekonomicznej, której celem było wykazanie, czy Spółka poniosła uszczerbek związany z zapłatą podatku akcyzowego, do którego nie była zobowiązana. Spółka stoi na stanowisku, iż złożony dokument dotyczy wniosków nadpłatowych z całego okresu objętego postępowaniami, tj. styczeń 2006 - luty 2009 roku. Ostatecznie wszystkie wnioski trafiły na wokandy sądów WSA lub NSA. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania status postępowań jest następujący:

- 22 sprawy za okres styczeń 2006 – listopad 2007 roku (z wyłączeniem listopada 2006 roku) prowadzone były ponownie od początku przez Naczelnika UC, po tym jak sprawy wróciły z NSA. Spółka przedłożyła w nich miesięczne analizy ekonomiczne poniesienia uszczerbku. Po negatywnych decyzjach Naczelnika UC a potem Dyrektora IC zostały złożone do WSA w Poznaniu skargi. Rozprawy przed WSA w Poznaniu odbyły się w dniach 4 i 18 listopada 2015 roku. We wszystkich sprawach zapadły wyroki negatywne dla Spółki. W lutym 2016 roku Spółka złożyła skargi kasacyjne do NSA.
- 14 postępowań za okres grudzień 2007 – luty 2009 roku (z wyłączeniem lipca 2008 roku) w dniu 26 stycznia 2017 roku odbyły się rozprawy przed WSA w Poznaniu. We wszystkich sprawach oddalono skargi Spółki na decyzje IC w Poznaniu. Spółka złożyła do WSA wnioski o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroków, które otrzymała w dniu 7 marca 2017 roku. Obecnie Spółka analizuje otrzymane uzasadnienia i przygotowuje wnioski skarg kasacyjnych do NSA. .
- postępowanie za listopad 2006 roku zostało zakończone negatywnym wyrokiem NSA z dnia 8 grudnia 2011 roku
- postępowanie za lipiec 2008 roku doczekało się rozpoznania naszej skargi kasacyjnej przez NSA. Na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015 roku NSA oddalił skargę kasacyjną Spółki i wskazał, że w pełni podziela stanowisko zajęte przez WSA w Poznaniu w wyroku, od którego została złożona skarga kasacyjna.

W zależności od postanowień wydanych decyzji Spółka podejmie dalsze działania.

W przypadku Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. postępowanie za wszystkie okresy (jedna sprawa) trafiło na wokandę WSA po negatywnej dla Spółki Decyzji Dyrektora IC. Spółka nie dysponuje analizami, ponieważ nie działała w roku 2001 i brak jest danych porównawczych. Dnia 4 listopada 2015 roku w WSA w Poznaniu odbyła się rozprawa. Dnia 18 listopada 2015 roku został ogłoszony negatywny wyrok, 08 lutego 2016 roku Spółka złożyła skargę kasacyjną do NSA.

Od dnia 1 marca 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, zgodnie z którą sprzedaż energii elektrycznej podmiotowi, który nie jest jej odbiorcą końcowym, nie podlega opodatkowaniu akcyzą.

PAK KWB Konin SA jest stroną postępowania administracyjnego dotyczącego decyzji środowiskowej związanej ze złożem węgla brunatnego w Tomisławicach. W dniu 7 sierpnia 2007 roku wójt gminy Wierzbinek wydał decyzję środowiskową dotyczącą odkrywki węgla brunatnego Tomisławice. W dniu 5 grudnia 2008 roku decyzja ta została

zaskarżona przez dziewięć osób fizycznych wspieranych przez fundację Greenpeace z powodu rzekomego rażącego naruszenia przepisów prawa. W dniu 25 marca 2009 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze odmówiło uchylenia decyzji środowiskowej. Powodowie złożyli wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. W dniu 4 maja 2009 roku, po ponownym rozpatrzeniu sprawy, Samorządowe Kolegium Odwoławcze podtrzymało swoje wcześniejsze orzeczenie. Powodowie po raz kolejny złożyli odwołanie od decyzji środowiskowej. W dniu 5 maja 2010 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu orzekł, iż decyzja środowiskowa, na podstawie której została udzielona koncesja na wydobycie węgla brunatnego ze złoża Tomisławice, w rażący sposób narusza przepisy prawa. PAK KWB Konin SA i Samorządowe Kolegium Odwoławcze złożyły odwołanie od tego wyroku. W dniu 21 marca 2012 roku Naczelny Sąd Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 6 listopada 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu ogłosił wyrok uchylający decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 25 marca 2009 roku odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej. W dniu 7 października 2014 roku Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie ogłosił wyrok oddalający skargę kasacyjną PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 6 listopada 2012 roku uchylającego decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 25 marca 2009 roku odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez Wójta Gminy Wierzbiniek związanej z eksploatacją odkrywki węgla brunatnego Tomisławice.

Oddalenie skargi kasacyjnej PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA oznacza, że wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 6 listopada 2012 roku stał się prawomocny, a sprawa dotycząca stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wróciła ponownie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dniu 1 października 2015 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze wydało postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej przez Wójta Gminy Wierzbiniek w związku z niezakończonym przez Komisję Europejską postępowaniem przeciwko rządowi polskiemu w przedmiocie naruszenia przepisów dotyczących ochrony środowiska w związku ze złożem węgla brunatnego w Tomisławicach. W sprawie postanowienia o zawieszeniu postępowania prowadzone jest obecnie odrębne postępowanie.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 października 2014 roku nie pozbawia mocy prawnej decyzji środowiskowej wydanej przez wójta gminy Wierzbiniek i nie wstrzymuje prac eksploatacyjnych oraz wydobywczych na odkrywce Tomisławice. Decyzja środowiskowa Wójta Gminy Wierzbiniek z dnia 7 sierpnia 2007 roku w dalszym ciągu pozostaje w obrocie prawnym i do czasu wydania ostatecznego rozstrzygnięcia przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze wywołuje ona skutki prawne.

W dniu 13 marca 2017 roku PAK KWB Konin SA otrzymała decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu („RDOŚ w Poznaniu”) z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopalni towarzyszących z Odkrywki Ościslowo”. Decyzja RDOŚ w Poznaniu nie jest ostateczna. Od decyzji przysługuje odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wniesione za pośrednictwem RDOŚ w Poznaniu w terminie 14 dni od dnia doręczenia. PAK KWB Konin SA złoży od wydanej decyzji stosowne odwołanie. W ocenie Zarządu Spółki istnieją realne przesłanki by oczekiwać, że odwołanie PAK KWB Konin SA zostanie rozpatrzone pozytywnie. Zdaniem Spółki wydana decyzja pozbawiona jest argumentów merytorycznych oraz nie została poparta żadnymi ekspertyzami potwierdzającymi negatywny wpływ na środowisko w przypadku zastosowania rozwiązań zaproponowanych przez PAK KWB Konin SA. Postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej zostało wszczęte 16 września 2015 roku.

Pozostałe sprawy sądowe zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy w punkcie 34.1.

11.2. Istotne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

Na dzień niniejszego raportu Spółki z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA nie prowadzą prac badawczo-rozwojowych, które miałyby istotne znaczenie dla Grupy. Ponadto w okresie minionego roku Grupa nie dokonała istotnych nakładów finansowych na prace badawczo-rozwojowe.

11.3. Informacje na temat badania sprawozdania finansowego

Umowa dotycząca badania sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych tj. Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1, została zawarta w dniu 17 sierpnia 2016 roku.

Informacja na temat wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych została przedstawiona w punkcie 38 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za 2016 rok.

11.4. Prognozy finansowe

Grupa Kapitałowa nie publikowała prognoz finansowych dotyczących 2016 roku i nie będzie przedstawiać również prognozy na 2017 rok.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU:

Adam Kłapszta

Aneta Lato-Żuchowska

Zygmunt Artwik

Elżbieta Niebisz